

Årsberättelse

1901.

I. Stadsfullmäktige.

Af de under ifrågavarande redogörelseår af Stadsfullmäktige handlagda ärenden må anföras följande:

a) Ärenden beträffande förvaltningen af stadens fasta gods.

Med föranledande af Stadsfullmäktiges beslut ¹⁾ af den 20 November 1900 rörande utarrendering af särskilda tomter å Broholmen samt deraf betingad ändring i stadsplanen för 10:de stadsdelen öfversände ²⁾ Drätselkammaren, för utverkande af behörig fastställelse å den ifrågakomna förändringen, till Stadsfullmäktige en af Byggnadskontoret i tvenne expl. uppgjord karta öfver kvarteren N:ris 297, 298 och 299 å Broholmen jemte tillstötande delar af staden; och beslöte ³⁾ Stadsfullmäktige med godkännande af stadsplansändringen att underdånig hemställan skulle till vederbörlig ort aflåtas.

Ändring af
stadsplan för
10:de stads-
delen.

Uti skrifvelse från Magistraten för den 20 Juli meddelades sedermera Stadsfullmäktige, att Guvernörsembetet i länet till Magistraten öfversändt Civilexpeditionens i Kejslerliga Senaten skrifvelse för den 20 Maj med underrättelse, att Kejslerliga Senaten funnit godt bifalla Fullmäktiges ansökan om sådan ändring i tomtindelningen för området Broholmen och i de genom området dragna gatornas sträckning enligt den för sagda område fastställda stadsplan, att de nuvarande arrendatorerna vid inlösen af sina respektiva tomter kunde bibehålla de å desamma upp-

¹⁾ Se 1900 års berättelse pg. 2. — ²⁾ Drks skrf. N:o 36 af den 31 jan. — ³⁾ Stfs prot. den 12 feb. § 9. — ⁴⁾ D:o d:o den 17 sep. § 4.

förda värdefulla husen; och beslöto ¹⁾ Stadsfullmäktige delgifva Drätselkammaren Magistratens återopade skrifvelse.

Reglering af
området Röddäld.

Vid den afträdessyn å villalotten N:o 74 Röddäld, som jemlikt Drätselkammarens förordnande af den 31 Maj 1900 den 1 derpå följande Oktober förrättades af Kammarens ordförande och ledamot Grefve Man-nerheim samt af Stadsfullmäktige för året vald värderingsman för stadens fasta egendom, herr Alex. Ärt, och af stadsgeodeten Lille, ifrågasatte synemännen beträffande dispositionen af området för framtiden, huruvida de enligt fastställd stadsplan afsedda anordningarna vore de mest ändamålsenliga och borde vid stundande reglerings- och planeringsarbeten fullföljas, eller om icke skäl förefunnes till genomförande af särskilda förändringar i stadsplanen. Uti syneinstrumentet uttala synemännen, att Sjömansgatans fortsättande genom Röddäld till Högbergsgatan knappast torde vara af någon synnerlig betydelse, enär Bangatan kan anses i det närmaste lika egnad att betjena all den trafik, som af den blifvande gatan skulle förmedlas, och att ej heller Annegatans tilltänkta förlängning och sammanbindande med Skarpskyttegatan synes fylla något nämnvärdt be-hof. Vid sådant förhållande och då planerandet af Sjömans- och Anne-gatorna genom Röddäld i anseende till de branta sluttningarna såväl från Ban- som från Högbergsgatan blefve förenadt med högst betydande kost-nader, funno synemännen att en på samma gång mera ändamålsenlig och mindre kostsam användning af området kunde ernås, om detsamma i sin helhet blefve disponerad för den parkanläggning, som å fastställd stads-plan upptager en del af däliden. Då ifrågavarande plantering sålunda blefve ansenligt utvidgad och icke genomkorsades af några gator, blefve det enligt synemännens förmenande möjligt att i densamma förlägga en eller två öppna lekplatser för ungdom, en så mycket mera önskvärd an-ordning, som en vidsträckt stadsdels och särskildt tvenne närbelägna läro-verks behof i detta afseende sålunda kunde tillgodoses. I sammanhang med denna förändring i stadsplanen borde enligt synemännens åsikt jem-väl tomtindelningen i de mellan Bangatan och den blifvande parkanlägg-ningen liggande kvarteren förändras så, att de i desamma ännu oförsålda tomternas antal blefve ökad från fyra till sex. På anförda skäl föreslogo synemännen, att Drätselkammaren måtte hos Stadsfullmäktige hemställa om genomförande af en sådan förändring i stadsplanen, som en syne-instrumentet närsluten planteckning närmare angaf.

¹⁾ Stfs prot. den 17 sep. § 4.

Med föranledande häraf hemstälde¹⁾ hos Stadsfullmäktige Drätselkammaren, efter att hafva inhemtat yttrande i ärendet af såväl Byggnadskontoret som Trädgårdsnämnden, samt af denna nämnd fått emottaga 3:ne särskilda nya förslag till ifrågakommen omreglering, att Stadsfullmäktige ville i princip besluta till en sådan ändring af stadsplans anordningarna i Röddäld, att den derigenom upptagna Sjömansgatan skulle bortlemnas och anläggningarna derstädes i öfrigt utföras enligt ett af stadsträdgårdsmästaren Olsson å kartabladet N:o 4 närmare angifvet förslag samt tomterna vid Bangatan erhålla den indelning, samma karta upptager; att Skoltorget skulle i stadsplan upptagas såsom en bostadstomt samt att Skepparebrinken förseddes i midten med plantering; äfvensom att Drätselkammaren finge härefter låta utarbета och till Stadsfullmäktige för ansökan om nådig fastställelse öfversända erforderliga kartor till denna stadsplansändring.

Sedan Stadsfullmäktige inhemtat Helsovårdsnämndens yttrande, beslöto²⁾ Stadsfullmäktige godkänna Drätselkammarens förslag, dock med sådan ändring att skoltorget skulle upptagas såsom plantering, samt att, i öfverensstämmelse med Helsovårdsnämndens uttalande, tomterna mellan Bangatan och Röddäld icke finge bebyggas med högre hus än 17½ meter öfver nämnda gata. Och efter det Drätselkammaren, för utverkande af nådig fastställelse å den ändring i gällande stadsplan, som af ofvansagda beslut föranledts, till Fullmäktige öfversändt en af Byggnadskontoret i dubbla exempl. härför uppgjord ritning, beslöto³⁾ Stadsfullmäktige för vinnande af denna fastställelse aflåta underdånig hemställan.

Vid handläggning af det under föregående år af Stadsfullmäktige icke slutbehandlade ärendet rörande frågan om anläggande af en villastad å Mejlans hemmans mark⁴⁾ beslöto⁵⁾ Stadsfullmäktige, som funno betydande svårigheter möta upplåtandet af ifrågavarande område, innan Mejlans hemman inkorporerats med staden, och som ansågo närmare utredning beträffande området indelning, bebyggande och afvattning erforderlig för ärendets bedömande, återremittera det till Drätselkammaren för att bereda sökandene tillfälle att, derest de önska fullfölja ansökningen, inkomma med sådan utredning, som ofvan antydts. På grund häraf inkommo sökandene ock till Drätselkammaren med plan öfver området

Frågan om anläggande af en villastad å Mejlans hemmans mark.

1) Drks skrif. N:o 80 af den 28 feb. (Stfs tryckta handl. N:o 15). — 2) Stfs prot. den 17 sep. § 42. — 3) D:o d:o den 26 Nov. § 13. — 4) Se 1900 års berättelse pg. 6. — 5) Stfs prot. den 22 jan. § 19.

tillernade indelning, plan af projekteradt kanalnät och profiler af samtliga föreslagna vägar jemte en skrifvelse för den 27 Februari; och tillsatte vid sammanträde påföljande dag Drätselkammaren för förberedande handläggning af ärendet ett utskott, som ifall af behof egde i ärendet samråda med tvenne delegerade, hvilka konsortiet skulle uppmanas i sådant afseende välja.

Emot sökandenes förslag hade sagda utskott ej annat att anmärka och föreslå¹⁾ än: a) att från det åstundade området för villastaden bör uteslutas all den mark vid Vestra Chausséen, å hvilken den yttersta, på kartan N:o 1 med sträckade linier utmärkta tomtraden föreslagits; b) att från samma område äfven bör bortlemnas strandremsan invid Humleviken, hvilken mark är en för samtliga innevänares å Mejlans behof reserverad „allmänning“, och endast såsom sådan i och för anläggning af bryggor och simhus m. m. må äfven af konsortiet få anlitas; c) att samtliga till utförande projekterade vägar genast böra planeras med trottoirer på begge sidor om vägen och dessa vägar således erhålla den eventuelt ifrågasatta bredden af 10 m mot 8 m; d) att för de af utskottet med litt. A och B å kartan N:o 1 betecknade vägar lemnas så mycket till tomter ej intagen mark, att dessa vägar kunna, i fall af behof, planeras till en bredd af minst 15 m; samt e) att det Stadsfullmäktiges utskott, som granskar stadsplansförslagen till Tölö stadsdel, måtte lemnas tillfälle att yttra sig beträffande lämpligheten af villastadens anslutning till nämnda stadsdel; äfvensom f) att konsortiet allena underkastar sig den risk, som är dermed förenad, att fastställd stadsplan ej kan erhållas för ett område, som ej är staden underlagdt, och alltså förbinder sig att på sin bekostnad utföra alla de ändringar i gatuplanering och tomtindelning m. m., som tilläfventyrs af någon utan Stadsfullmäktiges förvällande åstadkommen ändring i stadsplanen kan i och för fastställelse af densamma påfordras; g) att Stadsfullmäktige förbehålla sig rätt att uti nu för bebyggande af staden eller den afhysta marken föreskrifven eller framdeles föreskrifvande ordning pröfva, godkänna och fastställa ritningarna till alla byggnadsföretag äfven å villastaden af hvad art och beskaffenhet de vara må; h) att någon slutlig uppgörelse i en eller annan form angående det åstundande områdets afträdande ej kan komma i fråga, innan en definitivt utarbetad byggnadsordning för villastaden blifvit åtminstone af stadsmyndigheterna till efterrättelse godkänd; likasom också i) att dylik uppgörelse ej skall

¹⁾ Stfs tryckta handl. N:o 78.

kunna med konsortiet afslutas, innan det erhållit laglig karakter af ett med fastställda stadgar försedt och behörigen konstitueradt bolag, som tillika kan lemna staden full säkerhet för sina gentemot staden åtagna förbindelser; j) att konsortiet förbinder sig att utöfver bekostandet af de planerings- och kanalanläggnings- m. fl. arbeten i villastaden, på sätt och villkor här längre nedan angifvas, till staden erlægga för 266,707 m² tomt-yta å 4 mark per m² inalles i afrundadt tal ett belopp af 1,070,000 mark; k) att staden för en tid af tio år och med rättighet för arrendator till arrendeförlängning derutöfver, i fall området för villastaden å Mejlans härförinnan icke kunnat i stadsplan intagas, till ett sålunda bildadt bolag, som under punkt i) anföres, utarrenderar nämnda område mot en med 5,300 mark efter första årets slut utgående och sedermera under tio års tid med samma belopp årligen växande arrendeavgift, så att densamma efter det tionde årets utgång erlægges med 53,500 mark och dervid förblir, intill dess å området befintliga bostadstomter blifvit af bolaget inlösta; l) att sådan inlösen af samtliga bostadstomter å berörda område för ett pris af i ett för allt 1,070,000 mark bör mot kontant betalning eller medels skuldförbindelse på afbetalning genom annuiteter af den räntefot och amortering, hvilken vid tiden för köpet i allmänhet af stadsmyndigheterna för tomtköp beviljats, af bolaget göras senast efter tio år, från den dag arrendeaftal angående området afslutats, ifall området redan då blifvit i stadsplan för Helsingfors intaget, eller i annan händelse så snart sådant skett; bolaget likväl obetaget att äfven före nämnda tio års utgång inlösa tomtkomplexen, om därför fastställd stadsplan föreligger; samt m) att inom samma tio år hafva samtliga å bolaget ankommande vägplanerings, kloak- och parkanläggnings m. fl. arbeten fullständigt utförda och i godt stånd underhållna, hvarefter underhållet af dessa anläggningar i den omfattning sådant åligger staden i nu bestående stadsdelar skulle på staden öfvergå; n) att alla å bolaget ankommande anläggningar af ofvan angifven art skola utföras under sådan kontroll, som af stadsmyndigheterna anordnas och med beaktande af de anvisningar, som af stadens myndigheter och dess kontrollanter i hithörande afseende kunna föreskrifvas; o) att bolaget beträffande uppförande af publika byggnader af olika slag äfvensom af bryggor och simhus samt likartade inrättningar, då dessa komme att förläggas på annan än till bostadstomt indelad mark, bör med Stadsfullmäktige särskildt öfverenskomma under hvilka villkor och förbehåll, eventuellt med hvad bidrag ifrån stadens sida härtill erforderlig rätt må erhållas; p) att också planerna till allmänna parkanlägg-

ningar, skväarer, lekplatser m. m. dylikt skola underställas stadsmyndigheternas godkännande; q) att tomterna endast i den ordning få till byggande upplätas, som de ligga vid redan planerad och med kloak- och vattenledning försedd väg; samt r) att staden icke förbinder sig att under de tio arrendeåren, ifall köp icke dessförinnan mellankommit, bekosta gatubelysningen i villastaden, hvilket alltså blir en bolagets skyldighet. Och då en del af den mark, som blifvit ifrågasatt att åt konsortiet öfverlemnas, för närvarande disponeras af Finska Trädgårdsföreningen, dock sålunda att föreningen är skyldig att för allmänt behof mot nedsättning i arrendeafgiften och ersättning för kostnader, nedlagda på uppodling, afträda marken, föreslog utskottet att Drätselkammaren ville för utredande af denna omständighet anordna syn på platsen.

Detta utskottsbetänkande hade före dess föredragning i Drätselkammaren delgifvits Interimsbestyrelsen för Mejlans villastads konsortium, hvilken derå afgaf svar i skrifvelse till Drätselkammaren för den 6 Maj; och innehöll detta svar i hufvudsak en förvåning öfver det förment höga priset, utskottet åsatt marken. För sin del kunde dock Drätselkammaren i hufvudsak godkänna utskottets förslag och beslöt Kammaren därför, att under förutsättning att Stadsfullmäktige ville frångå sin tidigare uppfattning i frågan att en del af Mejlans hemman icke kunde afstås, innan sagda hemman blifvit under staden afhyst, förorda ¹⁾ omedelbart afträdande åt konsortiet af en så stor del af det åstundade området och för öfrigt på sådana vilkor, som af nämnda utskott föreslagits, utom att köpeskillingen för 266,707 m² tomtarea skulle efter 3 mark pr m² fixeras till i afrundadt tal 800,000 mark samt att åt konsortiet skulle beviljas 5 frihetsår under arrendetiden, hvarefter arrendeafgiften först skulle erläggas sålunda, att densamma vid 6:te årets slut utginge med 20,000 mark och sedermera hvarje följande år med 5,000 mark förhöjdt belopp, då arrendet vid 10:de årets utgång ernådde sitt fulla värde af 40,000 mark, utgörande 5 % af köpeskillingen. Och skulle konsortiet om detta Kammarens beslut uti skrifvelse underrättas och tillika anmodas afgifva benäget svar, huruvida konsortiet åstundade, att Kammaren skulle hos Stadsfullmäktige göra en dylik hemställan eller låta konsortiets ansökan förfalla.

Något direkt svar till Drätselkammaren afgaf bemälda Interimsbestyrelse icke, men väl för vidare öfversändande till Stadsfullmäktige jemte öfriga i ärendet tillkomna handlingar och ritningar en till Stadsfullmäk-

¹⁾ Drks skrf. N:o 297 af den 5 dec.

tige stäld skrift af den 28 Oktober, äfven den en protest mot det marken af Drätselkammaren åsatta värdet. Och beslöto¹⁾ Stadsfullmäktige på Beredningsutskottets förslag tillsätta ett särskildt utskott för vidare beredning af detta ärende.

Till Drätselkammaren hade Byggnadskontoret insändt trenne ritningar, angifvande en af kontoret föreslagen tomtindelning å Broberget samt härvid ifrågakomna gatuprofiler. Uti ritningarna åtföljande skrifvelse anförde kontoret, att tomterna vore afsedda att bebyggas med s. k. enfamiljshus, hvarföre de äfven hållits ganska små, i storlek varierande mellan 375 och 650 m². Undantag härifrån gjorde endast de 3 tomter, hvilka intagits såsom en komplettering af det gamla kvarteret N:o 45 och voro något större. Förstnämnda tomter voro grupperade omkring en gemensam, cirka 2,500 m² stor öppen plan, hvilken såväl i öster som vester kommunicerar med de kvarteret begränsande nya gatorna. Och skulle af dessa gator den vinkelrätt emot Nikolaigatan föreslagna, utförd i tvenne uti olika höjd belägna delar, erhålla en bredd af 20 m, gatan mellan det nya kvarteret och kvarteret N:o 45 — 18 m samt de öfriga gatorna 12 m. För att minska sprängningsmassorna å tomterna och sålunda göra dem lättare att bebygga, voro gatorna balanserade i stigningar varierande mellan 1:10 och 1:15. Och beräknades enligt ett skrifvelsen äfven bilagdt kostnadsförslag totalkostnaden för planering såväl af gatorna, som den öppna planen inom kvarteret N:o 140, inclusive nödiga kloakledningar, till 110,600 mark. Och då den genom tomtindelningen erhållna tomtarealen utgör 9,030 m², kunde tomtlösen efter ett medelpris af 14 mark per m² uppskattas till minst 126,420 mark, hvilket visade att Brobergets upplåtande på ofvan beskrifvet sätt till privata bostadstomter åtminstone icke borde åsamka staden någon förlust.

Fråga om tomtindelning af Broberget.

Beträffande villkoren för tomternas bebyggande föreslog Byggnadskontoret, att dessa tomter skulle underställas samma byggnadsordning, som Stadsfullmäktige godkänt för kvarteren N:ris 180, 182, 183 och 185 i 7:de stadsdelen, dock med den afvikelse, att samtliga tomter i kvarteret N:o 140, hvars midt upptages af en fri obebyggd yta, finge bebyggas till två tredjedelar af arealen. Slutligen påpekade kontoret, att det fria området söderom ryska proviantmagasinet, å hvilket område hus med eldstad ej får uppföras, bibehållits oförändradt i enlighet med 1888 års stadsplan.

Då Broberget, som uti äldre stadsplaner för Helsingfors ingår såsom

¹⁾ Stfs prot. den 17 dec. § 37.

ett impediment, af stadsmyndigheterna särskilda gånger erbjudits statsverket såsom tomtplats för af det tillernade allmänna byggnader för olika ändamål, men städse blifvit ansett olämpligt härför, fann icke heller Drätselkammaren något hinder för dess indelande till privata bostadstomter; och enär Kammaren äfven i öfrigt kunde förena sig om Byggnadskontorets förslag, öfversände ¹⁾ Drätselkammaren det till Stadsfullmäktiges närmare bepröfvande och granskning.

Sedan Stadsfullmäktige inhemtat ²⁾ yttrande af Helsovårdsnämnden, som i hygieniskt afseende icke hade något att anmärka emot förslaget, öfverlemnade ³⁾ Fullmäktige det till ett särskildt tillsatt utskotts förberedande handläggning. Mot sjelfva förslaget att indela Broberget till bostadstomter hade utskottet icke något att erinra, men då några afvikelser i sjelfva planen för indelningen syntes utskottet påkallade, hade utskottet genom Byggnadskontoret låtit uppgöra en ny plan för området i fråga; och föreslog ⁴⁾ utskottet, jemte öfverlemnande till Stadsfullmäktige af denna nya plan, att Stadsfullmäktige ville besluta att för sin del godkänna utskottets förslag till indelning af kvarteret N:o 45 samt åt Drätselkammaren uppdraga att i öfverensstämmelse med förslaget låta uppgöra sådan plan för sagda kvarter, att fastställelse derå må kunna af Fullmäktige utverkas; samt att för sin del antaga äfvensom utverka fastställelse å nedanstående

Föreskrifter beträffande bebyggandet af kvarteret N:o 140.

Tomten N:o 20 vid Brobergsterrassen i kvarteret N:o 140 bebygges enligt den för staden den 3 Maj 1895 utfärdade allmänna byggnadsordning.

Vid bebyggandet af öfriga tomter i kvarteret tillämpas den för kvarteren N:ris 180, 182, 183 och 185 fastställda särskilda byggnadsordning, dock med den afvikelse att tomterna uti ifrågavarande kvarter få bebyggas med boningshus till två tredjedelar af ytan.

Å de delar af berörda tomter, som i sådant afseende å planen för kvarteret särskildt utmärkts, få byggnader icke uppföras.

Ärendet blef emellertid icke af Stadsfullmäktige under året slutbehandladt.

¹⁾ Drks skrf. N:o 125 af den 18 april. — ²⁾ Stfs prot. den 30 april § 18. — ³⁾ D:o d:o den 2 juli § 25. — ⁴⁾ Stfs tryckta handl. N:o 30.

Uti skrifvelse af den 18 Oktober 1900 hade Finska Litteratursällskapet, med förmälan att den af Stadsfullmäktige tidigare upplåtna¹⁾ platsen för Lönnrots staty i Henrikseplanaden framför Studenthuset numera med afseende å den invid denna plats förekommande lifliga spår-vägstrafiken befunnits olämplig, anhållit att för samma minnesstods placering måtte upplåtas det s. k. Skoltorget invid Högbergsgatan. Af Stadsfullmäktiges beredningsutskott infordrades Drätselkammarens utlåtande i ärendet, och föreslog²⁾ Kammaren, efter att hafva inhemtat yttrande af Byggnadskontoret och Trädgårdsnämnden, hvilka hvardera funno den å Skoltorget ifrågasatta platsen olämplig, monumentets placering å Kyrkotorget invid Andregatan på enahanda vilkor, som föreskrifvits för platsen inom Henrikseplanaderna invid Studenthuset, nämligen att förslag angående platsens planering skulle uppgöras i samråd med stadens trädgårdsmästare och sedermera underställas Stadsfullmäktiges pröfning. På beredningsutskottets förord blef också detta förslag af Stadsfullmäktige godkändt³⁾.

Uti skrifvelse af den 17 September till Stadsfullmäktige förklarade sig Finska Litteratursällskapet belåtet med den sålunda anvisade platsen för Lönnrots statyn, insände ett af stadsträdgårdsmästaren Olsson uppgjort projekt till Kyrkotorgets i anledning af statyn föranledda planering och anhöll ej mindre om Stadsfullmäktiges godkännande af planeringsförslaget än ock att Fullmäktige ville utverka fastställelse å den ändring i bestående stadsplan, som häraf betingades. På förslag af beredningsutskottet beslöto⁴⁾ Stadsfullmäktige, som ansågo någon ändring af stadsplanen icke föreligga, anmoda Drätselkammaren att, efter samråd med Trädgårdsnämnden, inkomma med kostnadsförslag för planteringarnas å Kyrkotorget förändring. Och meddelade⁵⁾ till fullgörande häraf Drätselkammaren, att Kammaren i sitt till Magistraten aflåtna förslag till utgifts- och inkomstförslag för staden under nästkommande år 1902 upptagit den af Trädgårdsnämnden för ifrågavarande arbeten beräknade summan af 3,450 mark, äfvensom att Kammaren i öfrigt kunde förena sig om sagda Nämnds i sådant syfte uttalade mening att, ehuru sjelfva stället för statyn å Kyrkotorget nu skulle af Fullmäktige godkännas och tillstånd till dess resande, såvidt detta på Fullmäktige ankom, Finska Litteratursällskapet meddelas samt rättighet beviljas sällskapet att under stadsträdgårdsmästa-

¹⁾ Se 1899 års berättelse pg. 10. — ²⁾ Drks skrf. N:o 40 af den 7 feb. — ³⁾ Stfs prot. den 12 feb. § 10. — ⁴⁾ D:o d:o den 15 okt. § 17. — ⁵⁾ Drks skrf. N:o 263 af den 7 nov.

rens ledning undanskaffa sådana träd å den utsedda platsen, som för statyn uppställande ovilkorligen kunde erfordras, det slutliga fastställandet af sjelfva projektet för planteringarna emellertid skulle lemnas beroende, till dess statyn blifvit upprest, då den lämpligaste anordningen af desamma bäst kände bedömas. Och blef ¹⁾ på beredningsutskottets förslag denna Drätselkammarens framställning af Stadsfullmäktige godkänd.

Tomtplats för
stadens nya
gasverk.

Uti skrifvelse till Stadsfullmäktige för den 28 Mars 1900 hade Styrelsen för Helsingfors stads belysningsverk, som på uti skrifvelsen närmare framhållna skäl ansett sig redan då böra förvissa sig om platsen för det för stadens behof ifrågakomna nya gasverket samt ett eventuellt elektricitetsverk, med framhållande af de företräden kvarteret N:o 178 i sjetta stadsdelen i sådant afseende lemnade, föreslagit att Stadsfullmäktige ville besluta, att det tillernade gasverket, liksom äfven tidigare varit föreslaget, skall anläggas i nämnda kvarter; och beslöto Stadsfullmäktige i anledning deraf vid den 11 påföljande April hållet sammanträde remittera ärendet till Drätselkammaren för inhemtande af Kammarens utlåtande deri.

Sedan emellertid Byggnadskontoret, hvars yttrande rörande förslaget Drätselkammaren infordrat, föreslagit att plats för det tillernade gasverket måtte, efter Styrelsens för stadens belysningsverk hörande, reserveras å något af fabrikskvarteren å Sörnäs udde, beslöt Drätselkammaren vid sammanträde den 11 påföljande Oktober anhålla att bemälda styrelse ville till Kammaren afgifva det yttrande, hvartill Byggnadskontorets skrifvelse kunde gifva anledning, på det Kammaren måtte kunna bilda sig en fullt objektiv åsigt i saken. Uti en längre skrift af den 14 December villför meranämnda Styrelse också denna Drätselkammarens anhållan och utlade närmare alla de skäl, som tala för förslaget om det nya gasverkets förläggande å den härförinnan därför reserverade platsen, d. v. s. å fabrikskvarteret N:o 178.

För sin del anslöt sig Drätselkammaren till den af Styrelsen för belysningsverket uttalade åsigt i ärendet. Kammaren fann visserligen i så måtto en brist i Styrelsens eljest uttömmande utläggning, att deri intet anföres rörande den obehagliga gaslukt, som möjligen kunde spridas från gasverket och för närboende blifva besvärande, men hade Kammaren i detta afseende af föreståndaren för gasverket, ingenjören Montgomery, erhållit den upplysning, att dylik lukt från ett modernt gasverk icke kan blifva af någon nämnvärd betydelse. Sådan kan komma i fråga endast

¹⁾ Stfs prot. den 26 nov. § 9.

å ett mycket inskränkt område, egentligen å verkets egen gård samt blott momentant under de par timmar, då reningslådorna tömmas, hvilka vid ett tidsenligare gasverk göras så stora, att tömning af desamma kommer att försiggå om vintern högst en gång i veckan och under sommarmånaderna ungefär en gång i månaden. Faran för dylik besvärande lukt borde uti ifrågavarande fall blifva så mycket mindre, som fabriksqvarteret N:o 178 är genom hamnbanan och Ärtholmsgatan fullkomligt afskildt från bostadstomter och med afseende å sin storlek dessutom tillåter sjelfva gasverkets placering till aflägsnare delar af qvarteret mera mot hafvet samt förbyggnad mot hamnbanan och nämnda gata genom andra för rörelsen erforderliga administrations-, förråds- m. fl. byggnader. Drätselkammaren förordade ¹⁾ derföre ock bifall till Styrelsens för belysningsverket anförda förslag.

Någon definitiv plats för gasverkets placering blef dock icke fastställd, utan godkändes ²⁾ af Stadsfullmäktige beredningsutskottets förslag, bestående deri att fabriksqvarteret N:o 178 skulle reserveras för att vara disponibelt, för den händelse Stadsfullmäktige i förstärkt antal beslöto att ett nytt gasverk skall derstädes anläggas.

Redan år 1897 hade stadsträdgårdsmästaren i Helsingfors utarbetat Projekt till ordnande af parkanläggningen i Djurgården. samt till stadens Byggnadskontor öfverlemnadt ett förslag till reglering af Djurgårdens vidsträckta parkområde. Frågan kom då på dagordningen i anledning af Drätselkammarens hos Stadsfullmäktige gjorda förslag om upplåtande af ett område af ängslotterna N:ris 6 och 7 inom sagda park till velocipedbana, hvilken framställning likväl den 10 November 1896 af Fullmäktige afböjdes, jemte det Kammaren anmodades inkomma med yttrande och förslag beträffande ifrågakomna områdes anordnande till en allmän idrottsplan. Den 26 i samma månad remitterade Drätselkammaren denna fråga genom Byggnadskontoret till stadsträdgårdsmästaren, som i anledning häraf ej blott förordade anläggandet af en sportplan å berörda plats, hvilken enligt stadsträdgårdsmästarens mening vore dertill synnerligen lämplig, utan äfven i sammanhang härmed föreslog att af Djurgårdsområdet vester om Alphyddan skulle skapas en för hufvudstaden väl behöflig större parkanläggning, hvars oumbärlighet år från år gjorde sig alltmera gällande. Det af herr Olsson i enlighet härmed utarbetade projektet öfverlemnades af Byggnadskontoret sedermera jemte samtliga

¹⁾ Drks skrf. N:o 27 af den 24 jan. (Stfs tryckta handl. N:o 3). — ²⁾ Stfs prot. den 12 feb. § 15.

i ärendet tillkomna handlingar till Trädgårdsnämnden, å hvilken handläggningen af föreliggande frågor närmast ankomme. På anmodan af Trädgårdsnämnden har projektet sedan i särskilda punkter omarbetats äfvensom kompletterats så, att detsamma jemväl omfattar de omkring Alphyddan och vattenborgen belägna delarna af Djurgården, hvarjemte stads-trädgårdsmästaren uti skrifvelse af den 27 April 1900 till Trädgårdsnämnden aflemnat ett motiveradt betänkande rörande regleringen af oftanämnda parkanläggning.

Vid granskningen af det nu föreliggande projektet hade Trädgårdsnämnden funnit detsamma åsyfta anläggning af en folkpark med bibehållande af den prägel utaf vild natur, som i Djurgården flerstädes gör sig gällande. Jemte det parken med sina vidsträckta skogiga områden sålunda blefve en eftersökt tillflyktsort för de mindre bemedlade samhällsklasserna, skulle sportintresset behörigen tillgodoses genom tvenne sportplaner och en ridplan; breda med planteringar försedda boulevarder rundtom parken skulle erbjuda tillfälle till åk- och ridenturer samt parken genomkorsas af kör- och gångbanor. I nordvestra hörnet af parken skulle stadens reservträdgård ändtligen erhålla en för ändamålet lämplig plats, och denna sedan ett årtionde sväfvande fråga sålunda få en tillfredsställande lösning. För sin del godkände Trädgårdsnämnden derföre ock stads-trädgårdsmästarens projekt, med den ändring likvisst att Vestra chausséen, som af herr Olsson föreslagits rätlinig, skulle bibehållas vid sin förra sträckning. Och föreslog ¹⁾ Nämnden, som ansåg det vara af vigt att projektet om Djurgårdens ordnande komme under ompröfning samtidigt som frågan om stadsplan för angränsande områden stod på dagordningen: att Stadsfullmäktige ville i hufvudsak godkänna stadsträdgårdsmästarens föreliggande projekt till ordnande af parkanläggningen i Djurgården äfvensom besluta att sagda förslag med den af Nämnden deri vidtagna rättelsen beträffande sträckningen af Vestra chausséen skall läggas till grund vid den förestående planmessiga utvecklingen af nämnda park; samt att hela det enligt projektet såsom plantering upptagna område skall för framtiden reserveras för sådant ändamål, de nuvarande arrendeinnehafvarens rätt dock oförkränt.

På beredningsutskottets förslag beslöto ²⁾ Stadsfullmäktige remittera ärendet till det för frågan om ny stadsdel för Tölöområdet tillsatta utskottet, som egde inkomma med särskildt utlåtande om hvilken del af

¹⁾ Stfs tryckta handl. N:o 16. — ²⁾ Stfs prot. den 26 mars § 10 och den 10 april § 7.

projektet kunde läggas till grund för parkens ordnande äfvensom hvilka förbehåll möjligen borde göras beträffande utarrenderingen af de till Djurgårdsområdet hörande marker.

Sedan Guvernören i Nylands län medels remissresolution af den 31 Januari affordrat Drätselkammaren det slutliga yttrande, hvartill den för statsjernvägarnes räkning den 8 i nämnda månad försiggångna expropriationsförrättning, enligt hvilken mark till ett ytinnehåll af 36,700 kvadratmeter från staden underlydande Janssonska odlingarna skulle af staden efter en värdering af 3 mark per kvadratmeter eller således mot en total lösesumma af 110,100 mark afträdas, gäfvne anledning, och Drätselkammaren härom hos Stadsfullmäktige anmält ¹⁾, bemyndigade ²⁾ Stadsfullmäktige Drätselkammaren att å stadens vägnar godkänna den af expropriationsnämnden verkställda värderingen.

Expropriation af mark från Janssonska odlingarna för statsjernvägar- nes behof.

Sedan dertill hugade personer hos Drätselkammaren ansökt att för bebyggande få arrendera på särskilda ställen af stadens marker förefintliga odisponerade bostadstomter och villalotter, och Drätselkammaren i anledning häraf låtit i vanlig ordning värdera desamma, åsatt dem en årlig minimi arrendeafgåld och efter å behörigen kungjord auktion inför Kammaren till den mest betalande utbudit dem, hemstälde Kammaren hos Stadsfullmäktige om bemyndigande att utarrendera tomterna och villalotterna, samt beviljade Stadsfullmäktige detta bemyndigande i nedanstående fall och på följande villkor:

Utarrendering af bostads- och fabrikstomter samt villalotter.

för bostadstomten N:o 19 vid Alpgatan af 1,636,611 m² areal i kvarteret N:o 324 å området Berghäll till herr K. W. Beichman för en tid af 30 år mot en årlig arrendeafgift af 1,000 mark ³⁾;

Utarrendering af bostadstomten N:o 19 vid Alpgatan.

för bostadstomterna N:ris 28 et 30 vid Helsingegatan, hvardera af 1,952,700 m² areal i kvarteret N:o 323 å området Berghäll till arbetareaktiebolaget Kallio för en tid af 30 år mot en årlig arrendeafgift af 1,172 mark för enhvar af tomterna ⁴⁾;

Utarrendering af bostadstomterna N:ris 28 och 30 vid Helsingegatan.

för bostadstomten N:o 3 vid Wallinsgränd af 1,287,000 m² areal i kvarteret N:o 321 å området Berghäll till byggmästaren Matts Sundqvist för en tid af 30 år mot en årlig arrendeafgift af 850 mark ⁵⁾;

Utarrendering af bostadstomten N:o 3 vid Wallinsgränd.

för bostadstomten N:o 22 vid Östra chausséen af 915,400 m² areal i kvarteret N:o 286 af förstaden Hörneberg till apothekaren K. A. Aschan

Utarrendering af bostadstomten N:o 22 i kvarteret N:o 286 af förstaden Hörneberg.

¹⁾ Drks skrf. N:o 39 af den 7 feb. — ²⁾ Stfs prot. den 12 feb. § 18. — ³⁾ Drks skrf. N:o 43 af den 14 feb. och Stfs prot. den 26 feb. § 4. — ⁴⁾ Drks skrf. N:o 49 af den 21 feb. och Stfs prot. den 26 feb. § 15. — ⁵⁾ Drks skrf. N:o 50 af den 21 feb. och Stfs prot. den 26 feb. § 16.

för en tid af 30 år mot en årlig arrendeafgift af 1,006 mark, hvaraf dock endast hälften skulle erläggas, intill dess äfven norra delen af tomten, som tillsvidare och intill dess behörig gatureglering efter faststæld plan kunde göras upptages af vägen till Sörnäs udde ¹⁾);

Utarrendering af fabriksstomten N:o 15 vid Fredriksbergsgatan för fabriksstomten N:o 15 vid Fredriksbergsgatan af 3,062,000 m² areal i kvarteret N:o 368 af den föreslagna 11:te stadsdelen till fabrikanter Sven Strindberg för en tid af 30 år mot en årlig arrendeafgift af 842 mark ²⁾);

Utarrendering af villalotten N:o 22 å Mejlans af 0,972 hektars areal till smeden Adolf Holsti för en tid af 30 år mot en årlig arrendeafgift af 265 mark ³⁾);

Utarrendering af villalotten N:o 23 å Mejlans af 1,216 hektars areal till urhandlaren E. J. Herlin för en tid af 30 år mot en årlig arrendeafgift af 170 mark ⁴⁾);

Utarrendering af en del af Sandholmen. för en med litt. A. betecknad lott å Sandholmen till Finska Ångfartygs Aktiebolaget intill utgången af år 1910 mot en årlig arrendeafgift af 500 mark och på särskilda närmare föreskrifna villkor ⁵⁾);

Utarrendering af tvenne petroleum-upplagsplatser å Sörnäs af cirka 2,133 m² areal åt handelsfirman A. Parviainen et C:o Osakeyhtiö för en tid af 10 år, räknadt från den 1 Januari 1902, mot en årlig arrendeafgift af inalles 600 mark och för öfrigt under enahanda villkor och förbehåll som tidigare varit för dylika upplagsplatser bestämda ⁶⁾.

Utarrendering af särskilda områden å lägenheten Wallgård. Hos Drätselkammaren hade Sörnäs Snickeri Aktiebolag anhållit, att Kammarerna ville hos Stadsfullmäktige förordna, att de af bolaget på arrende af staden delvis med kort uppsägningstid innehafda intill bolagets ursprungliga fabriksstomt å lägenheten Wallgård stötande s. k. tillskottsområden, uppgående i areal till cirka 57,914 m², finge af bolaget arrenderas för en tid af 10 år. Efter försiggången syn å platsen samt ärendets pröfning i öfrigt hemstälde ⁷⁾ Drätselkammaren om bemyndigande att till bolaget för en tid af 10 år mot en årlig afgift till staden af 4,055 mark och för öfrigt under förbehåll, att bolaget under nämnda arrendetid är skyldig icke allenast att mot proportionell nedsättning i arrendeafgiften afstå för gatuplanerings- eller likartadt ändamål tilläfventyrs erforderlig mark, än ock att utan rätt till ersättning från sådan mark undanskaffa derå uppförda byggnader, utarrendera å en ansökningen bilagd karta med

¹⁾ Drks skrf. N:o 87 af den 7 mars och Stfs prot. den 12 mars § 7. — ²⁾ Drks skrf. N:o 115 af den 4 april och Stfs prot. den 30 april § 14. — ³⁾ et ⁴⁾ Drks skrf. N:o 133 af den 2 maj och Stfs prot. den 21 maj § 17. — ⁵⁾ Drks skrf. N:o 288 af den 21 nov. och Stfs prot. den 17 dec. § 14. — ⁶⁾ Drks skrf. N:o 287 af den 21 nov. och Stfs prot. den 17 dec. § 19. — ⁷⁾ Drks skrf. N:o 110 af den 28 mars.

N:ris 1:a, 2:a och 3:a betecknade områden af lägenheten Wallgård. På beredningsutskottets förslag blef denna Drätselkammarens framställning af Stadsfullmäktige bifallen ¹⁾, dock med sådan ändring att orden „gatu-planerings- eller likartadt ändamål“ utbyttes emot „gatuaneläggning eller annat stadens behof“.

Enär den öfverenskommelse beträffande omedelbart afstående till staden af vissa delar af den åt handlanden K. V. Snellman utarrenderade lägenheten N:o 16:a Ås, som i och för möjliggörande af gatuaneläggningar i 11:te stadsdelen med honom tidigare träffats ²⁾, med afseende derå att tomtindelningen i denna trakt vid stadsplanens slutliga fastställelse kommit att undergå ganska betydande förändringar, icke kunde fullföljas, förordnade Drätselkammaren för träffande af ny utförbar öfverenskom-melse med Snellman samt för värdering af de tomter, som kunde komma att åt honom till inlösen upplåtas, till syn å stället. Och sedan syne-männen föreslagit att handlanden Snellman i st. f. arrendetomterna N:o 4 vid Svalbo- och N:o 3 vid Torkekgatan, hvilkas sammanlagda areal utgör 3,724,500 m², skulle erhålla N:ris 35 och 37 vid Terrassgatan, utgörande i areal tillsammans 3,228,208 m², samt i st. f. inlösningsrätten till tomterna N:ris 51 och 53 vid Östra chausséen af inalles 3,302,000 m² areal beviljas samma förmån beträffande tomterna N:ris 55, 57 och 59 vid samma gata, uppgående dessa tre tomter in summa till 3,830,204 m² ytinnehåll, hem-stälde ³⁾ Drätselkammaren om bemyndigande, att i enlighet med anförda förslag med handlanden K. V. Snellman afsluta nytt kontrakt rörande dispositionen af vordna villaområdet N:o 16:a Ås. Och blef denna fram-ställning på beredningsutskottets förslag af Stadsfullmäktige godkänd ⁴⁾.

Disposition af
villaområdet
N:o 16:a Ås.

Hos Drätselkammaren hade särskilda arrendatorer af staden under-lydande bostadsvillor på grund af de försköningsarbeten, de å respektive villor utfört, ansökt att komma i åtnjutande af sådan förlängning af ar-rendetiden, som uti § 13 af arrendekontrakten förutsattes; och hemstälde Drätselkammaren, efter att i hvarje särskildt fall hafva låtit anställa syn å platsen, hos Stadsfullmäktige om bemyndigande att förlänga tiden för kontrakten samt beviljade Fullmäktige detta bemyndigande i följande fall:

Förlängning af
arrendetiden för
bostadsvillor.

för villan N:o 20 å Mejlans hemman för en tid af 20 år, räknadt från utgången af år 1922, mot en förhöjd årlig arrendeafgift till staden af 225 mark för åren 1923—1932 och af 270 mark för åren 1933—1942

Förlängning af
arrendetiden för
Mejlans villa
N:o 20.

¹⁾ Stfs prot. den 10 april § 5. — ²⁾ Se 1899 års berättelse pg. 15. — ³⁾ Drks skrf. N:o 300 af den 5 dec. — ⁴⁾ Stfs prot. den 17 dec. § 18.

samt på för öfrigt oförändrade arrendevilkor, utom att de utförda planerings- och planteringsarbetena skola under hela arrendetiden i godt stånd underhållas ¹⁾);

Förlängning af
arrendetiden för
Mejlans villa
N:o 12.

för villan N:o 12 å Mejlans hemman för en tid af 20 år, räknadt från utgången af år 1923, mot en förhöjd årlig arrendeafgäld till staden af 133 mark 50 penni för åren 1924—1933 och 160 mark 20 penni för åren 1934—1943 och för öfrigt under enahanda vilkor som föregående ²⁾);

Förlängning af
arrendetiden för
villalotten N:o
22 å Humleberg.

för villalotten N:o 22 å lägenheten Humleberg för en tid af 20 år, räknadt från utgången af år 1917, hvarunder den till staden utgående årliga arrendeafgiften för åren 1918—1927 skall erläggas med 218 mark 75 penni och för åren 1928—1937 med 262 mark 50 penni, samt under för öfrigt sådant förbehåll att af villalotten skall till staden under den förlängda arrendetiden afträdas sådana obebyggda delar, som kunna af staden vid behof påfordras, äfvensom att de å villan redan påbörjade planerings- och planteringsarbetena snarast möjligt fullbordas och sedan till arrendetidens utgång i godt stånd underhållas ³⁾);

Förlängning af
arrendetiden för
Ryssholmen.

för lägenheten N:o 102:b Ryssholmen för en tid af 5 år mot en oförändrad årlig afgift af 118 mark och med skyldighet för arrendatorn att under arrendetiden upprätthålla den på holmen inrättade lifräddningsstationen ⁴⁾).

Fråga om för-
säljning af tomt
N:o 2 vid Niko-
laigatan.

Sedan Poststyrelsen, med förmälan att Kejslerliga Senaten berättigat Poststyrelsen att för nödig befunnen utvidgning af det nuvarande posthuset med Helsingfors stad preliminärt underhandla om inköp af tomt N:o 2 vid Nikolaigatan i kvarteret N:o 29, i skrifvelse för den 11 Januari hos Magistraten anhållit om meddelande, huruvida, till hvad pris och på hvilka vilkor staden vore villig att försälja ifrågavarande tomt, hade Magistraten anmodat Drätselkammaren att till Magistraten inkomma med yttrande i berörda afseende. Efter det Kammaren i skrifvelse af den 21 påföljande Mars, med biläggande af ett syneinstrument i afskrift, till Magistraten afgifvit sagda yttrande, begärdé Magistraten i skrifvelse af den 30 i nästnämnda månad uppgift af Stadsfullmäktige, huruvida Fullmäktige vore villige att på de af Kammaren föreslagna vilkor till statsverket föryttra tomt, samt särskildt, huruvida uppförande derå af en byggnad till samma höjd som det nuvarande posthuset finge medgifvas.

¹⁾ Drks skrf. N:o 286 af den 21 nov. och Stfs prot. den 17 dec. § 14. — ²⁾ Drks skrf. N:o 290 af den 28 nov. och Stfs prot. den 17 dec. § 15. — ³⁾ Drks skrf. N:o 292 af den 28 nov. och Stfs prot. den 17 dec. § 16. — ⁴⁾ Drks skrf. N:o 293 af den 28 nov. och Stfs prot. den 19 dec. § 17.

På grund af ett af Stadsfullmäktige särskildt tillsatt ¹⁾ utskotts behandling ²⁾ af ärendet beslöto ³⁾ Fullmäktige meddela Magistraten: att Fullmäktige äro villige att afstå tomten i fråga åt statsverket till pris, beräknadt efter 75 mark m², eller således för hela tomten 58,046 mark 62 penni på vilkor, att den byggnad, som å tomten uppföres, icke till någon del öfverskjuter höjden af terrassen vid Nikolaikyrkans östra paviljong, samt att åt posthusets från kyrkoterrassen synliga gårdsfasader gifves ett prydligare utseende och att gårdsbyggnaden å posthustomten göres lägre genom att öfversta våningen af huset blefve nedrifven. På en senare hemställan af Magistraten uti skrifvelse för den 31 Maj beslöto ⁴⁾ Fullmäktige emellertid på beredningsutskottets förslag, med frångående af sitt tidigare beslut, att endast såsom önskningsmål uttala de tvenne sistnämnda vilkoren rörande gårdsfasaden och gårdsbyggnaden i det tidigare beslutet. Under redogörelseåret kom ifrågasatta köp dock icke till stånd.

Hos Stadsfullmäktige hade Drätselkammaren, under framhållande förnämligast af den omständigheten att stadens inkomst af tomtlösen, hvarå möjligheten för staden till nya gatanläggningar och försäljning af tomter vid planerad gata i större mån var så väsentligen beroende, med afseende å knapp penningtillgång för tiden visade synbar tendens att minskas, gjort ⁵⁾ den framställning, att vid försäljning af odisponerade bostads- och fabriksomter för framtiden skulle iakttagas, att köpeskillingarna erläggas inom tio år med en tiondedel årligen samt med tillägg, intill dess derom annorlunda bestämmes, hvarje gång af fem och en half procents årlig ränta å det då utestående beloppet, köparen dock obetaget att tidigare afbörd sig köpeskillingen, vare sig fullständigt eller delvis; allt på sätt före år 1892 var föreskrifvet beträffande betalningsvilkor vid försäljning af stadens bostadstomter, då nu gällande vilkor med en amorteringstid af något öfver 30 år af Stadsfullmäktige antogos. På ett af Stadsfullmäktige särskildt tillsatt utskotts förslag ⁶⁾ beslöto ⁷⁾ Fullmäktige emellertid att fortfarande bibehålla ifrågavarande betalningsvilkor oförändrade.

Fråga om ändrade betalningsvilkor vid försäljning af stadens tomter.

Då under punkt 6:o uti de med arrendatorerna af bostadstomter å jordområdet Berghäll upprättade kontrakten bestämmes att, „i händelse lägenheten före arrendetidens utgång skulle intagas i stadsplan, är arren-

Inlösen af arrendetomter å området Berghäll.

¹⁾ Stfs prot. den 10 april § 13. — ²⁾ Stfs tryckta handl. N:o 19. — ³⁾ Stfs prot. den 30 april § 31. — ⁴⁾ D:o d:o den 2 juli § 6. — ⁵⁾ Drks skrf. N:o 226 af den 15 nov. 1900. (Stfs tryckta handl. N:o 26 för 1900.) — ⁶⁾ Stfs tryckta handl. N:o 11. — ⁷⁾ Stfs prot. den 12 mars § 19.

datorn, om han fortfarande vill besitta densamma, berättigad och skyldig att enligt då skeende värdering inlösa lägenheten, dervid staden eger full frihet att, utan hinder af arrendet, verkställa erforderliga tomtregleringar“; och då på grund häraf, sedan området Berghäll numera ingår uti den för 11:te och 12:te stadsdelarna fastställda stadsplanen, särskilda ansökningar om dylik lösningsrätt af arrenderade tomter hade till Drätselkammaren inkommit, uppstod frågan huru långt Drätselkammarens befogenhet beträffande den uti åberopade kontraktspunkt förutsatta tomtvärderingen samt utfärdande af salubref å tomten skulle anses sträcka sig. Efter härom försiggången skriftvexling ¹⁾ med Stadsfullmäktige, bemyndigade ²⁾ Fullmäktige på beredningsutskottets förslag Drätselkammaren att utan hemställen hos Fullmäktige försälja arrendetomter å Berghäll med vilkor att två ledamöter af Kammaren deltaga i tomternas värdering.

Återgång till staden af arrendetomten N:o 11 vid Söderviksgatan.

Sedan trävaruhandlanden J. A. Jansson, såsom arrendator ³⁾ af bostadstomten N:o 11 vid Söderviksgatan å området Hörneberg, med afseende å grundförhållandena, befunnit densamma för sitt tillernade byggnadsföretag olämplig och hos Drätselkammaren anhållit att få till stadens disposition återlemna tomten, härvid likvisst förbindande sig att till stadskassan inbetala hela till dagen för återlemnandet förfallna arrendebeloppet, hemstälde ⁴⁾ Drätselkammaren hos Stadsfullmäktige om bemyndigande att annullera kontraktet rörande ifrågavarande arrende; och biföllo ⁵⁾ Stadsfullmäktige härtill på förslag af beredningsutskottet, som lemnade utredning derom, att annat anbud än sökandens vid auktionstillfället icke gjorts samt att anbudet befunnits öfverensstämma med värderingssumman, hvori utskottet fann inneligga ett motiv till dess förslag.

Utvidgning af Polytekniska institutets hus in på Sandvikstorget.

Uti skrifvelse till Stadsfullmäktige för den 14 Maj hade Industristyrelsen, sedan fråga väckts om uppförande af en tillbyggnad till Polytekniska institutets hus på grund af Kejsarliga Senatens derom meddelade förordnande, anhållit hos Stadsfullmäktige om yttrande, huruvida och på hvilka vilkor staden vore villig att till statsverket afstå mark till en bredd af 10,5 meter utanför sydvestra gränsen af tomterna N:ris 5 och 6 vid Sandvikstorget samt N:o 24 vid Boulevardsgatan, hvilken mark skulle med nämnda tomter förenas och bebyggas i hufvudsaklig öfverensstämmelse med några skrifvelsen bilagda planteckningar; och beslöto ⁶⁾ Stadsfullmäktige inhemta Drätselkammarens utlåtande i ärendet.

¹⁾ Drks skrifvelser N:o 212 af den 29 aug. och N:o 230 af den 3 okt. — ²⁾ Stfs prot. den 17 sep. § 31 och den 15 okt. § 24. — ³⁾ Se 1899 års berättelse pg. 12. — ⁴⁾ Drks skrif. N:o 252 af den 24 okt. — ⁵⁾ Stfs prot. den 5 nov. § 13. — ⁶⁾ D:o d:o den 21 maj § 13.

Efter att hafva erhållit yttranden i saken af Vattenlednings- och Byggnadskontoren samt uppgift från stadens gasverk öfver kostnaden för flyttning af det gasrör jemte tvenne gatulyktor, hvilket löper under gatan utanför Polyteknikum, äfvensom genom en tillförordnad nämnd låtit värdera den mark, som skulle af Sandvikstorget eller rättare Abrahamsgatan afstås, hvarigenom allt blifvit utredt, att kostnaden för flyttningen af tvenne infallsbrunnar, af ett under sagda gata nedlagdt vattenledningsrör och af gasledningen skulle belöpa sig till resp. 300, 5,700 och 600 mark samt att sjelfva den afträdande marken till en area af 1,253.250 efter ett pris af 50 mark per m² skulle motsvara ett kapitalbelopp af 62,664 mark, föreslog¹⁾ Drätselkammaren, att Stadsfullmäktige uti svarsskrivelse till Industristyrelsen ville meddela: att Fullmäktige för den händelse af ändamålet föranledd ändring i stadsplanen kan erhållas, äro villiga att å stadens vägnar tillåta en sådan utvidgning af Polytekniska institutets hus å Abrahamsgatan, som i hufvudsak anges af de Industristyrelsens skrivelse åtföljande ritningar under följande vilkor, nämligen: att statsverket med inalles 6,600 mark ersätter kostnaderna för häraf betingade flyttningar af vatten-, kloak- och gasledningar jemte till dem hörande inrättningar; att statsverket förbinder sig att för en allmän sqvär upplåta det område af institutets nu egande tomter, hvilket komme att falla emellan de föreslagna nya flygelbyggnaderna; samt att staden berättigas att på statsverkets bekostnad i enlighet med framdeles skeende öfverenskommelse anlägga och underhålla en sådan mot Sandvikstorget vettande plantering mellan nämnda flygelbyggnader, som af de företedda ritningarna antydes. Och beslöto²⁾ Stadsfullmäktige på beredningsutskottets förslag afgifva sitt utlåtande i enlighet med denna Drätselkammarens framställning.

Uti en till Stadsfullmäktige stäld, till Drätselkammaren för yttrande och vidare befordran inlemnad skrift af den 21 Februari hade Skeppsbefälhafvareföreningen härstädes anhållit på särskilda i skriften närmare framhållna skäl, att Stadsfullmäktige ville utan anspråk från kommunens sida på godtgörelse åt föreningen afstå en byggnadstomt för uppförande af ett sjömanshem i Helsingfors. Vid i anledning häraf utaf Drätselkammaren förordnad³⁾ syn och värdering af någon för ändamålet lämplig tomt i kvarteret N:o 161 å Skatudden hade synemännen enats om att till tomt för ifrågasatta sjömanshem föreslå tomten N:o 3 vid Slottsgatan i

Kostnadsfri
tomt för ett sjö-
manshem.

¹⁾ Drks skrif. N:o 217 af den 5 sep. — ²⁾ Stfs prot. den 17 sep. § 30. — ³⁾ Drks prot. den 14 mars § 14.

nämnda kvarter, hvilken tomt hade en areal af 1,493,757 m² och efter ett pris af 20 mark per m² skulle hafva ett värde af 29,875 mark 14 penni. Enär Drätselkammaren emellertid fann denna, visserligen med afseende å dess läge för ändamålet synnerligen passliga tomt, något för stor, anmodade Kammaren Byggnadskontoret att uppgöra förslag till sådan ny indelning af de vid Slottsgatan ännu odisponerade tomterna N:ris 3 och 5, att de i st. f. två skulle blifva tre till antal, hvarigenom en tomt för sjömanshemmet af ungefär 1,000 m² areal kunde erhållas. Och då Byggnadskontorets i anledning häraf till Kammaren inlemnade karta till stadsplans förändring för Skatudden samt upptog en dylik mindre tomtindelning icke blott uti ifrågavarande kvarter N:o 161, utan ock i särskilda andra kvarter, hvarest ännu oförsålda tomter funnos, hvilket Drätselkammaren fann väl betänkt, föreslog ¹⁾ Kammaren hos Stadsfullmäktige, att Fullmäktige ville till Skeppsbehållhafvareföreningen i Helsingfors afgiftsfritt öfverlåta tomten N:o 3 vid Slottsgatan i kvarteret N:o 161, till den area denna tomt erhöle efter Byggnadskontorets nya tomtindelning af kvarteret; samt att Stadsfullmäktige samtidigt ville taga i öfvervägande, huruvida skäl till en sådan förminskning af tomtstorleken å särskilda andra odisponerade tomter å Skatudden förelåge, som af åberopade karta frangick.

Sedan Stadsfullmäktige remitterat ²⁾ handlingarna i ärendet till Helsevårdsnämnden, för inhemtande af dess utlåtande, behandlades ³⁾ ärendet ännu tvenne gånger under året af Stadsfullmäktige, men blef något definitivt beslut deri icke ännu fattadt.

Fråga om kostnadsfri tomt för nykterhetsföreningen Kilpi.

I enlighet med Drätselkammarens i ärendet afgifna yttrande ⁴⁾ rörande en till Stadsfullmäktige af nykterhetsföreningen Kilpi inlemnad ansökan, att föreningen finge, om möjligt afgiftsfritt, sådan tomt af staden, der föreningen kunde åt sig uppföra ett tillräckligt stort och för allmänheten beqvämt hus, i hvilket syfte föreningen ock föreslog, att å platsen för Arkadia teatern, som snart skulle komma att nedrifvas, skulle upplåtas en för föreningen tillräckligt rymlig tomtplats, blef ansökningen af Stadsfullmäktige afslagen ⁵⁾.

Fråga om kostnadsfri tomt för Kristliga föreningen af unge män.

Efter af Drätselkammaren inhemtadt utlåtande ⁶⁾ rörande en af Kristliga Föreningen för Unge Män hos Stadsfullmäktige gjord ansökan, att åt föreningen i och för uppförande af ett eget hus måtte af staden afgifts-

¹⁾ Drks skrf. N:o 147 af den 9 maj. — ²⁾ Stfs prot. den 21 maj § 15. — ³⁾ D:o d:o den 15 okt. § 15 och den 5 nov. § 12. — ⁴⁾ Drks skrf. N:o 135 af den 2 maj. — ⁵⁾ Stfs prot. den 21 maj § 19. — ⁶⁾ Drks skrf. N:o 108 af den 28 Mars.

fritt öfverlätas någondera af de obebyggda tomterna N:o 6 eller N:o 8 vid Bangatan, beslöto ¹⁾ Stadsfullmäktige på beredningsutskottets förslag meddela sökandene, att ifrågavarande tomter icke kunde för ändamålet upplåtas, hvarför och då sökandene ej framlagt någon ekonomisk plan för företagens realiserande, Stadsfullmäktige för närvarande icke ville ingå i pröfning af ansökningen i öfrigt.

Till Drätselkammarens utlåtande hade öfversändts en till Stadsfullmäktige den 18 April inlemnad skrift, hvori föreningen Arbetets Vänner i Helsingfors anhålla om att emot möjligast låga arrendeafgift erhålla dispositionsrätt till något eller några af kvarteren N:ris 320, 326 och 327 i Berghäll, till ett område å Råstad—Humleberg samt till södra delen af kvarteret N:o 122 invid Ärtholmsgatan; äfvensom att, ifall någon eller några af ofvan anförda platser skulle till föreningen upplåtas, rätt för föreningen att öfverlåta arrendet till ett af Stadsfullmäktige godkänt bolag, bildadt för uppförande af arbetarebostäder, till hvilka genom småningom skeende inbetalningar de i desamma bosatta arbetarene kunna förvärfva sig eganderätt. Efter erhållet yttrande i ärendet af Byggnadskontoret föreslog ²⁾ Drätselkammaren, att ifrågavarande ansökningskrift icke måtte föranleda till någon särskild åtgärd från Stadsfullmäktiges sida; och beslöto ³⁾ Fullmäktige på beredningsutskottets hemställan att, enär närmare utredning angående det tillernade företagens realiserande saknades, afböja ansökningen.

Uti en till Stadsfullmäktige genom Magistraten inlemnad skrift af den 4 Januari hade Aktiebolaget Folkhemmet anhållit ej mindre, att bolaget blefve efterskänkt nu resterande arrendeafgälder till staden för den af bolaget disponerade tomten N:o 4 i VIII:de kvarteret af Hermanstad I, utan ock för framtiden få arrendefritt innehafva tomten. Uti Drätselkammaren affordradt utlåtande i ärendet uppgifves ⁴⁾ det resterande arrendet för åren 1894, 1895 samt 1898 och 1899 till inalles 528 mark 88 penni, och föreslås, med afseende derå att förstäderna å Gumtäcktt fortfarande höra till Helsing kommun, hvarföre staden tillsvidare borde inskränka sina äfven för alla humanitära ändamål afsedda tillgöranden derstädes till det oundgängligaste, ehuru Kammaren ingalunda vill förneka det beaktansvärda uti Aktiebolaget Folkhemmets sträfvanden, att endast härintills resterande arrendeafgifter till staden för ifrågavarande tomt af-

Föreningen Arbetets Vänner anhållan om dispositionsrätt till särskilda områden för uppförande af arbetarebostäder.

Aktiebolaget Folkhemmet i Hermanstad ansökan om efterskänkande af arrendet för tomten N:o 4 i VIII:de kvarteret af Hermanstad.

¹⁾ Stfs prot. den 10 april § 4. — ²⁾ Drks skrf. N:o 30 af den 24 jan. — ³⁾ Stfs prot. den 12 feb. § 7. — ⁴⁾ Drks skrf. N:o 28 af den 24 jan.

kortas, men frågan om arrendefrihet för tomten lemnas beroende på ny ansökan, sedan Guntäckt blifvit underlagdt staden. Till detta förslag biföllo ¹⁾ Stadsfullmäktige, dock med vilkor att sökandene inom årets utgång uppgöra nytt arrendekontrakt om tomten N:o 4 i VIII:de kvarteret och dessutom underkasta sig de vilkor, som af Stadsfullmäktige den 7 Juni 1900 bestämdes för dispositionsrätten till tomten N:o 2 i samma kvarter eller att tomten af bolaget inhägnas och på lämpligt sätt förskönas, med staden förbehållen rätt att, när så påfordras, komma i besittning af området.

Fråga om en ny villalott å Mejlans hemman.

Vid Drätselkammarens sammanträde den 23 November 1899 hade jernvägstjenstemannen Emil Widnäs anhållit att få till bebyggande arrendera en villaplats å Mejlans hemman vid Fölisövägen midt emot villan Laaksola; och hade i anledning häraf Drätselkammaren låtit anställa syn å platsen. Och då synemännen föreslagit att, ehuru de af Stadsfullmäktige till villalägenheter å denna del af Mejlans hemman bestämda lotter redan voro disponerade, äfven den å en syneinstrumentet närsluten karta med N:o 10:a betecknade egolotten af 0,687 hektars areal skulle på enahanda tid och öfriga vilkor samt mot ett minimiarrende af 100 mark per år utarrenderas, förfrågade ²⁾ sig hos Stadsfullmäktige Drätselkammaren, ehuru sökanden visserligen icke fullföljde sin afsigt men professor A. Palmberg i stället anmält sig hugad att arrendera ifrågavarande villalott, huruvida Fullmäktige i likhet med Kammaren funne skäl för en dylik ny villalotts utbrytande ur Mejlans hemman. På beredningsutskottets förord afböjde ³⁾ Stadsfullmäktige emellertid förslaget.

Friare dispositionsrätt till Blekholmsgrundet.

Då Stadsfullmäktige år 1885 i enlighet med Drätselkammarens derom gjorda framställning beviljade Nyländska Jaktklubben arrenderätt till Blekholmsgrundet för en tid 30 år mot det låga arrendet af 100 mark per år, skedde detta i afsigt att uppmuntra segelsporten på orten och förelåg derföre äfven allt skäl att då binda arrenderätten vid det förbehåll att „holmen under hela arrendetiden stannar i Jaktklubbens besittning“, på grund hvaraf punkt 12 i arrendekontraktet tillkommit. Men emedan sagda bestämning deri gjorde det för Jaktklubben omöjligt att till säkerhet för det lån, klubben varit tvungen upptaga i och för uppförande å holmen af en ny tidsenlig paviljong vinna inteckning deri, hade klubben hos Drätselkammaren anhållit om åtgärd derhän, att klubben

¹⁾ Stfs prot. den 12 feb. § 6. — ²⁾ Drks skrf. N:o 8 af den 3 jan. — ³⁾ Stfs prot. den 22 jan. § 10.

bekomme för dylik inteckning erforderlig s. k. friare dispositionsrätt till holmen. Drätselkammaren hemställde ¹⁾ för den skull hos Stadsfullmäktige om bemyndigande att göra sådan ändring uti det för Blekholmsgrundet gällande arrendekontraktet, att friare dispositionsrätt till lägenheten kunde utfärdas; och beviljades ²⁾ Kammaren också på beredningsutskottets förslag detta bemyndigande.

Genom Magistratens skrifvelse af den 18 Mars med Guvernörsembe-
tets i länet remiss hade Stadsfullmäktige affodratts yttrande i anledning
af Civilexpeditionens i Kejsrerliga Senaten skrifvelse af den 5 i samma
månad, uti hvilken skrifvelse förfrågas, huruvida staden vore villig att
utan ersättning eller för ett jemförelsevis lägre pris till kronan afstå hela
pvarteret N:o 128 samt tomterna N:ris 7, 8, 9, 10, 11, 12, 14, 16 och 18
af kvarteret N:o 129 jemte den emellan dessa kvarter liggande till gata
projekterade mark i 7:de stadsdelen, eller eventuelt något lämpligt om-
råde å Fjelldal, till plats för ifrågasatta byggnader för särskilda afdelnin-
gar af allmänna sjukhuset i Helsingfors; äfvensom huruvida icke Helsing-
fors kommun kunde, tillsvidare och intill dess frågan om val af tomt för
sagda sjukhusafdelningar m. m. blefve slutligen afgjord, så begå, att de
för ändamålet ifrågakommande staden tillhöriga tomtområdena ej till nå-
gon öfverlätas; och hade af Drätselkammaren infodratts utlåtande i detta
ärende.

Tomtplats för
statsverkets
sjukhusbyggnader.

I afgifvande ³⁾ sådant anför Drätselkammaren följande. Enär det i
7:de stadsdelen föreslagna området är i sin helhet disponibelt, kunde det
oek till statsverket för meranämnda ändamål omedelbart afstås. Kvarteret
N:o 128 och åstundade tomter i kvarteret N:o 129 samt den emellan dessa
kvarter liggande delen af Petersgatan innehafva sammanlagdt en areal
af 34,486,054 m² och hafva vid en af Drätselkammaren föranstaltad syn
och värdering af synemännen uppskattats efter ett enhetspris, varierande
emellan 12 och 23 mark för m², till in summa 635,939 mark och 61 penni.
Stadens sjelfkostnader åter för den till största delen redan utförda pla-
neringen samt för anlagda aflopps- och vattenledningar stiger, efter af-
drag af icke ifrågakommande del af Petersgatan, enligt af Byggnads-
och Wattenledningskontoren inhemtade uppgifter till inalles 109,300 mark.
Att till statsverket fullkomligt afgiftsfritt afstå marken finner Drätselkam-
maren icke skäl; ty ehuru Helsingfors kommun af de här förlagda kro-

¹⁾ Drks skrif. N:o 14 af den 10 jan. — ²⁾ Stfs prot. den 22 jan. § 13. — ³⁾ Drks skrif. N:o 184 af den 27 juni.

nan tillhöriga sjukhusen fortfarande har — och isynnerhet tidigare haft — en viss fördel framför andra orter i ländet, har staden numera sjelf nödgats anlägga och underhålla jämförelsevis stora och kostsamma kommunala sjukhus. Vid anspråket å godtgörelsen för marken kunde dock skälig reduktion göras i betraktande af den nytta kommunen antagligen komme att hafva af anläggningen. Och föreslår Drätselkammaren i sådant afseende att det lägsta enhetspriset af 12 mark per m² skulle läggas till grund för beräkningen af löseskilling för marken, hvadan hela lösen komme att uppgå till 437,832 mark 65 penni. Då det slutligen icke kan ligga i kommunens intresse att för statsverkets räkning för längre tid hålla tomterna osålda, borde definitivt svar afgifvas före den 1 instundande November. Drätselkammaren föreslår att Fullmäktige ville afgifva sitt yttrande i frågan i hufvudsaklig öfverensstämmelse med det anförda.

Stadsfullmäktige beslöto ¹⁾ äfven sålunda afgifva sitt yttrande, dock så att tiden, inom hvilken statsverkets svar borde afgifvas, skulle utsträckas till utgången af år 1902, hvarjemte i Stadsfullmäktiges skrifvelse skulle tydligt framhållas, att beslutet innebure ett betydande bidrag ifrån staden, enär enhetspriset för marken så väsentligen reducerats från det gångbara.

Gatuunderhållets öfvertagande af staden.

Sedan särskilda gårdsegare hos Stadsfullmäktige ansökt att staden, på grund af förordningen af den 4 Maj 1896 angående öfverenskommelser mellan kommun och tomtägare om gatuunderhållets öfvertagande af kommunen, ville åtaga sig det framtida underhållet af deras gatuandelar, blefvo dessa ansökningar af Fullmäktige i afseende å författningens behandling remitterade till Drätselkammaren, hvarefter Kammaren för den i 1 § af nämnda förordning förutsatta uppskattning af den årliga medelkostnaden för ifrågakomna tomters gatuunderhåll till värderingsmän förordnade herrar K. R. Åström, Th. Tallqvist och G. Idström. I en till Kammaren inlemnad skrift hade derpå desse värderingsmän icke allenast uttalat sin uppfattning om nuberörda författningens innebörd, utan äfven föreslagit särskilda normer, hvilka efter värderingsmännens åsigt borde af Fullmäktige fastställas för att sedermera tjena till efterrättelse vid behandlingen af ärenden utaf berörda beskaffenhet. Dessa normer lyda enligt Drätselkammarens formulering som följer:

1:o) Att staden för framtida underhåll skulle öfvertaga icke blott

¹⁾ Stfs prot. den 17 sep. § 6.

nyligen omlagd, resp. fullkomligt nylagd gata, utan ock förfallen gata, som omedelbart eller kort efter öfvertagandet af staden måste omläggas.

2:o) Att staden i det förra fallet skulle för det framtida underhållet af gatan tillgodoräkna sig en ersättning enligt tabell I och uti det senare enligt tabell II uti nämnda skrift.

3:o) Att de vid gatuunderhåll oundgängliga omlägningsperioderna för ersättningsbeloppens bestämmande i allmänhet skulle antagas till 5 å 8 år för makadamiserad gata, till 10 å 12 år för gata belagd med fältsten, till 25 å 30 år för nubbstens gata samt till 15 år för asfalttrottoir och 25 å 30 år för nubbstens trottoir.

4:o) Att uti nämnda tabeller förekommande ränteprocent å såväl staden förskotterade medel som å influtna årliga betalningar skulle hållas vid 4 å 4,5.

5:o) Att då öfvergång förestode från ett sämre och billigare gatu-beläggingsmaterial, fältsten, till ett solidare och dyrare, nubbsten, sådant tillvägagående skulle tillämpas: a) att för gator i stadens centralare delar ovilkorligen fordrades beläggning med nubbsten, i hvilket fall gårdssegaren, för den händelse gatan ej vore med sådant material belagd, skulle, förutom de årliga inbetalningarna, affordras en betalning en gång för alla af 4,85 mark per m² gata; b) att för sådana gator, för hvilka förut-sättas kunde, att de senast inom 10 år, efter det underhållet af desamma öfvertagits af staden, borde beläggas med nubbsten, den årliga underhållskostnaden skulle beräknas för nubbstensgata, men gårdsegaren i öfrigt fullkomligt befrias från godtgörelse till staden för kostnaden för gatans omläggning med detta material; och c) att underhållskostnaden för alla öfriga gator skulle beräknas så, som om de för all framtid komme att förblifva med fältsten belagda, så att kostnaden för dessa gators framtida omläggning med nubbsten således uteslutande komme att drabba staden.

6:o) Att med undantag för statsverkets och andra publika byggnaders gatuandelar enskilda gatulotter ej skulle af staden för underhåll öfvertagas, utan endast hel gata från tvärgata till tvärgata.

7:o) Att underhållet af trottoir borde följa underhållet af körbanan åt.

8:o) Att i allmänhet icke andra trottoirer skulle af staden för underhåll öfvertagas än sådana, som äro försedda med en huggen kantsten och för öfrigt belagda med antingen huggen II:a nubbsten eller asfalt.

9:o) Och att, för händelse trottoir vid stadens öfvertagande icke

vore af nyssnämnda beskaffenhet, utan måste af staden omläggas, gårdsegaren, i konformité med förslaget under a punkt 5, vore skyldig en godtgörelse till staden en gång för alla af resp. 9,84; 9,72 och 9,42 mark per m² för nubbstens trottoir samt 2,90, 2,58 och 2,14 mark per m² för asfalttrottoir.

Jemte det Drätselkammaren i det syfte, värderingsmännen äskat, till Stadsfullmäktige öfversände¹⁾ deras förberörda förslag, upplyste Kammararen tillika, att Kammararen i hufvudsak omfattat deri uttalade åsigter. Dervid ansåg Kammararen emellertid sig böra framhålla, att enligt Kammararens förmenande gårdsegarene icke borde i något afseende uppmuntras att låta staden förskottera kostnaderna för gatuomläggningarna. För undvikande häraf borde därför enligt Kammararens åsigt i hvarje särskildt fall beräkningar i öfverensstämmelse med de i förslagsställarenes skrift anförda exempel anställas och sådan utjemning göras att gårdsegarenes kostnader oberoende af betalningssättet blefve lika stora. Genom någon allmän formel kunde detta dock så mycket mindre åstadkommas, som ränteprocenten å upplånade medel vid olika tider betydligt varierade.

Vid sammanträde den 16 Januari 1900 uppdrogo Fullmäktige åt ett särskildt tillsatt utskott att med betänkande i ärendet inkomma; och föreslår utskottet uti det på grund häraf tillkomna förslaget²⁾, att Stadsfullmäktige ville, i afseende å gatuunderhållets öfvertagande af staden besluta:

1:o) att vid de värderingar, som böra föregå afslutandet af öfverenskommelse beträffande sagda underhåll nedanstående formel följes:

$$x = y_m + y'_n + c = \frac{r P^n}{P^x - 1} S + \frac{r P^t}{P^x - 1} A + c,$$

der m = antalet år, som vid tiden för uppgörelsen förgått, sedan nytt stenmaterial anskaffats, samt

n = antalet år, som vid tiden för uppgörelsen förgått, sedan senaste omläggning; och

hvarvid följande konstanter fastställas:

P = procenten för betalningarnas förräntning;

¹⁾ Drks skrif. N:o 263 af den 14 dec. 1899 (Stfs tryckta handl. N:o 52 för 1899). —

²⁾ Stfs tryckta handl. N:o 10.

- $\left\{ \begin{array}{l} S = \text{nytt stenmaterials värde;} \\ t = \text{nytt stenmaterials förslitningstid;} \\ A = \text{den nya omläggningskostnaden;} \\ T = \text{tiden mellan två på hvarandra följande omläggningar, samt} \\ c = \text{den årliga underhållskostnaden af den färdiga gatan;} \end{array} \right.$

2:o) att af dessa konstanter räntefoten bestämmes till 4,5 % samt de öfriga, med ledning af hvad utskottet ofvan uttalat, under noggrant beaktande tillika af alla å uppskattningen verkande särskilda omständigheter;

3:o) att, i händelse fråga är om gata, der körbanans beläggning med nubbssten förestår före den 1 Januari 1916, afgiften skall beräknas såsom vore gatan belagd med oförmälda dyrare material; jemte det ifall dylik beläggning är att emotses inom fem år, en motsvarande tillskottsavgift i ett för allt för det dyrare materialet affordras gårdsegarene; hvaremot underhållskostnaden för öfriga gator skall bestämmas såsom om de för all framtid komme att vara belagda med fältsten;

4:o) att underhållet af trottoar bör följa underhållet af körbanan åt;

5:o) att afgiften för underhållet af trottoar vid gata, der körbanans beläggning med nubbssten förestår före den 1 Januari 1916, skall beräknas såsom vore trottoaren försedd med huggen kantsten samt belagd med antingen huggen II:a nubbssten eller asfalt; jemte det i händelse trottoarens omläggning till sådan beskaffenhet måste förväntas inom fem år, motsvarande tillskottsbetalning i ett för allt hos gårdsegarene uppdebiteras; samt

att Stadsfullmäktige ville anmoda Drätselkammaren att framdeles vid försäljning af staden tillhörig tomt i sammanhang med köpslutet förbehålla staden rätt att öfvertaga gatuunderhållet emot afgift, beräknad såsom ofvan sagts.

Vid ärendets första föredragning beslöto ¹⁾ Stadsfullmäktige, att godkänna momenten 1, 2 och 4 äfvensom den sista klämman, men att momenten 3 och 5 skulle återremitteras till utskottet i afseende å deras förtydligande i sådant syfte, att deri oförmälda beräkning afsåge körbanans beläggning med nubbssten på grund af beslut, fattadt innan kontrakt med gårdsegare göres; samt att anmoda utskottet att såsom 6:te moment införa en kläm af innehåll att den tid, inom hvilken de fastställda normerna för gatuunderhållsavgiftens utgörande komme att lända till efterrättelse, ut-

¹⁾ Stfs prot. den 12 mars § 20.

sättes till 15 år, hvarefter dessa normer skulle underkastas sådan revision, som vunnit erfarenhet om förändrade tidsförhållanden påkallade, hvilken revision dock icke finge rubba rättsförhållandet mellan staden och de gårdsegare, med hvilka kontrakt redan ingåtts.

På grund häraf utgaf utskottet ytterligare tvenne betänkanden ¹⁾, och godkände ²⁾ Stadsfullmäktige slutligen följande ändrade lydelse för momenten 3:o och 5:o):

3:o) att underhållskostnaden för gata bestämmes såsom om gatan för all framtid komme att vara belagd med enahanda gatläggningsämne som vid tidpunkten för afgiftens fastställande, dock att, der öfvergång till dyrare material pröfvas böra ega rum inom tio år efter nästnämnda tidpunkt, afgiften beräknas med oförmälda dyrare material till grund, jemte det en motsvarande tillskottsavgift i ett för allt för det dyrare materialet affordras tomtearen;

5:o) att underhållsavgiften för trottoar beräknas såsom vore trottoaren försedd med huggen kantsten samt belagd med antingen huggen secunda nubbssten eller asfalt, och att, i händelse trottoaren vid uppgörandet af aftalet om underhållets öfverlemnande åt staden ej är af nyssnämnd beskaffenhet men dess omläggning härtill pröfvas förestå inom tio år derefter, motsvarande tillskottsbetalning i ett för allt hos tomtearen uppdebiteras; samt tillades ett så lydande 6:te moment att de fastställda normerna för gatuunderhållsavgiftens utgörande skola lända till efterrättelse intill den 1 Januari 1916, före hvilken tidpunkt dessa normer böra underkastas nödig, af vunnit erfarenhet och ändrade tidsförhållanden påkallad revision, hvilken revision dock icke får rubba derförinnan mellan staden och tomtegarne i ämnet afslutade aftal.

Fråga om förbättring af belysningen å Parkgatan.

Uti en skrift af den 14 Januari hade särskilda gårdsegare vid Parkgatan hos Stadsfullmäktige anhållit om åtgärders vidtagande för förbättring af belysningen å Parkgatan, hvilken för närvarande belyses af 7 stycken äldre s. k. Forselleska lampor; och hade Stadsfullmäktige anmodat ³⁾ Drätselkammaren att, efter inhemtande af Styrelsens för stadens belysningsverk yttrande, inkomma med utlåtande i ärendet. I aflåtande ⁴⁾ sådant, bilagdt med nämnda styrelses yttrande, hemställer Drätselkammaren, att Fullmäktige ville bemyndiga denna styrelse att af omhänderhavande medel använda ett belopp af ända till 4,200 mark för utförande

¹⁾ Stfs tryckta handl. N:ris 17 och 23. — ²⁾ Stfs prot. den 2 juli § 17. — ³⁾ D:o d:o den 12 feb. § 12. — Drks skrf. N:o 88 af den 7 mars.

enligt dess förslag under året af en hufvudledning för gas under Parkgatan för belysande af densamma, samt att uti sitt förslag för nästkommande års utgiftsstat upptaga detta anslag. På beredningsutskottets förslag beslöto ¹⁾ Stadsfullmäktige dock afböja ansökning, men anmoda Styrelsen för belysningsverket att vid uppgörande af förslag till följande års budget för gasbelysningen taga under öfvervägande, i hvilka trakter af staden sagda belysning vore i behof af förbättring.

På beredningsutskottets förslag fattade ²⁾ Stadsfullmäktige i förstärkt antal i frågan om uppförande af ett folkskolehus å Wallgård ³⁾ följande beslut: att låta uppföra ett nytt folkskolehus å lotten N:o 7 af villaområdet Wallgård i hufvudsaklig öfverensstämmelse med de i utskottsberäkandet N:o 13 för år 1900 åberopade såsom förslaget N:o 1 betecknade ritningarna; samt att för ändamålet använda ett belopp af ända till 239,500 mark att bestridas med lån på längre återbetalningstid än två år; äfvensom bemyndiga ordinarie Stadsfullmäktige att utverka fastställelse af beslutet och vidtaga öfriga deraf påkallade åtgärder. Och beslöto omedelbart härefter sistnämnde Stadsfullmäktige att till högvederbörlig ort ingå med häraf betingad underdänig hemställan. Uti Magistratens skrifvelse af den 11 Maj underrättades ⁴⁾ sedermera Stadsfullmäktige, att Kejslerliga Senaten, jemlikt Civilexpeditionens den 29 April till Guvernören i länet aflättna och Magistraten delgifna skrifvelse, vid nästsagda dag skedd fördragning af ärendet funnit godt förstärkte Stadsfullmäktiges ofvanberörda beslut gilla och fastställa.

Folkskolehus å
Wallgård.

På beredningsutskottets förslag beslöto ⁵⁾ Stadsfullmäktige i förstärkt antal, att enär Drätselkammaren ännu icke inkommit med förslag angående tidpunkten, ordningen och sättet för Långa brons ombyggnad ⁶⁾, adjournera frågan härom till annat sammanträde samt emellertid tillsätta ett af fem personer bestående särskildt utskott, hvori äfven förstärkte Stadsfullmäktige skulle inväljas, för att underkasta frågan ytterligare beredning; och skulle det särskilda utskottet anmodas jemväl taga i öfvervägande, huruvida icke utlysandet af en pristäffan vore önskelig för frågans lyckliga lösning.

Ombyggnad af
Långa bron.

Uti det på grund häraf tillkomna utskotts beräkandet ⁷⁾ föreslås, att förstärkte Stadsfullmäktige ville besluta: att låta ombygga Långa bron

-----
¹⁾ Stfs prot. den 12 mars § 8. — ²⁾ D:o d:o den 26 feb. § 1. — ³⁾ Se 1900 års berättelse pg. 26. — ⁴⁾ Stfs prot. den 21 maj § 1. — ⁵⁾ D:o d:o den 26 feb. § 2. — ⁶⁾ Se 1900 års berättelse pg. 22. — ⁷⁾ Stfs tryckta handl. N:o 28.

i öfverensstämmelse med Byggnadskontorets förslag med de ändringar deri, som ofvan af utskottet förordats, bestående förnämligast i minskning af brons bredd till 22,5 m. och förstärkning af grunden för landfästena; att godkänna närslutna genom utskottets försorg uppgjorda ritningar för bron; att för byggnadsarbetet, incl. den nuvarande brons rifning och uppförande för byggnadstiden af en provisionel bro, anslå ett belopp af ända till 824,160 mark, att bestridas med lån på längre återbetalningstid än två år; samt att åt ordinarie Fullmäktige öfverlemna att ej mindre utverka fastställelse å förstärkte Fullmäktiges beslut beträffande lånefrågan än vidtagna öfriga, af ärendet föranledda åtgärder.

Under förutsättning att dessa utskotts förslag godkännas, borde ordinarie Stadsfullmäktige besluta: att utverka fastställelse å förstärkte Fullmäktiges ofvan omordnade beslut beträffande lånefrågan; samt att tillsätta en kommission af tre ledamöter, under hvars inseende detaljritningar till brons ombyggnad skulle af Byggnadskontoret utarbetas samt arbetet i öfrigt, enligt stadgadt program, utföras, dervid kommissionen, i de afseenden sådant erfordrades, egde till Stadsfullmäktige inkomma med yttrande och förslag. Någon pristäflan rörande projekt till brons ombyggnad hade utskottet ansett icke böra ifrågakomma.

Då vid sammanträde af förstärkte Stadsfullmäktige för fattande af beslut i anledning af utskottets förslag under diskussionen framhållits, att det under rådande förhållanden vore tvifvelaktigt, huruvida staden borde skrida till utförande af ett så kostsamt byggnadsföretag som det ifrågavarande, samt hemstälts om icke en ombyggnad af träbron kunde verkställas i samma material, men till något större bredd än dess förra, hvarför kostnaden skulle uppgå till omkring 50,000 mark eller således icke nämnvärdt öfver räntan på det belopp, som brons ombyggnad af sten enligt utskottets projekt skulle erfordra, beslöto ¹⁾ Stadsfullmäktige återremiss till utskottet, som egde taga det väckta förslaget i öfvervägande. I öfverensstämmelse med utskottets förnyade förslag ²⁾ beslöto ³⁾ förstärkte Stadsfullmäktige ock, att låta frågan beträffande ombyggnad af Långa bron för medel, upplånade på längre tid än två år, för närvarande förfalla; och beslöto ordinarie Stadsfullmäktige att låta ombygga ifrågavarande bro af trä med bibehållande af dess nuvarande bredd samt åt budgetsutskottet uppdraga att anvisa för ändamålet erforderligt anslag, 45,000 mark, i näst-

---

¹⁾ Stfs prot. den 26 nov. § 1. — ²⁾ Stfs tryckta handl. N:o 37. — ³⁾ Stfs prot. den 17 dec. § 1.

instundande års budget. Derjemte uppdrogs åt budgetsutskottet att inkomma med yttrande och förslag om anvisande af anslag för betäckande af de kostnader, hvilka Byggnadskontoret förskottsvis användt till förberedande arbeten i och för Långa brons ombyggnad i sten. Och godkände¹⁾ Stadsfullmäktige vid fastställande af budgeten för år 1902 budgetsutskottets i sådant afseende afgifna förslag, nämligen att den i och för Långa brons projekterade ombyggnad af sten lösbrutna stenen, utgörande omkring 505 m³ skulle öfverföras till stadens förråd af byggnadsmaterialier med ett värde af 7,575 mark samt att ett anslag af 6,503 mark 50 penni skulle af Stadsfullmäktiges dispositionsmedel för år 1901 beviljas till betäckande af öfriga, för brons ombyggnad förskottsvis ur stadskassan bestridda kostnader.

Uti skrifvelse till Fattigvårdsstyrelsen för den 2 September 1900 hade läkaren vid stadens arbets- och fattiggård, Doktorn Jarl Hagelstam framhållit, hurusom bristen på utrymme inom den med arbets- och fattiggården förbundna anstalten för sinnessjuka för hvarje dag gjorde sig allt mera kännbar, i det att de akuta fall af sinnessjukdomar, hvilka vore i trängande behof af omedelbar anstaltsvård och för hvilka plats i anstalten förty söktes, syntes befinna sig i ständigt tilltagande, medan å andra sidan de kroniska fall, hvilka jämväl vore i trängande behof af vård, ingalunda minskades, utan tvärtom antalet af sådana patienter, som måste för beständigt kvarhållas i anstalten, äfven befunne sig i ständigt stigande, och hade Doktorn Hagelstam tillika hemställt om skyndsam åtgärd till afhjelpande af antydda brist, enär i annat fall såväl kroniska som akuta fall af sinnessjukdom af den mest ömmande beskaffenhet måste hänvisas till polisens omsorg under erkännande af omöjligheten för Helsingfors stad att gentemot dem fullgöra sin legala sjukvårdspligt.

Frågan om uppförande af ett kommunalt sinnessjukhus för staden.

Med föranledande häraf anför Fattigvårdsstyrelsen i skrifvelse till Stadsfullmäktige af den 18 Februari, att styrelsen till en början sökt bereda en del af internerne i arbets- och fattiggårdens dårvårdsafdelning inträde i statens sinnessjukhus, och i sådant afseende först hos Medicinalstyrelsen och sedermera, på anvisning af densamma, hos föreståndarene för Lappvikens, Fagernäs och Pitkäniemi centralanstalter ansökt om platser i nyssnämnda sjukhus, men med det resultat att endast tre sinnessjuka, de der lidit af akut sinnessjukdom, kunnat öfverflyttas till Pitkäniemi centralanstalt, hvaremot öfriga centralanstalter förklarar sig icke kunna

¹⁾ Stfs prot. den 19 dec. § 4.

emottaga några patienter från berörda dävårdsafdelning. Då sålunda möjlighet icke förefans att med anlitande af statens inrättningar afhjelpa bristen på utrymme i fattiggårdens sinnessjukanstalt, ansåg fattigvårdsstyrelsen annan utväg icke återstå än att uppföra ett ytterligare sjukhus för sådana sinnessjuka, som böra på stadens bekostnad underhållas och vårdas.

Och fäste i sammanhang härmed Fattigvårdsstyrelsen Stadsfullmäktiges uppmärksamhet på ett missförhållande, som vidlåder arbets- och fattiggårdens sjukhus, nämligen det att med tuberkulos behäftade sjuka derstädes icke kunna afskiljas från andra patienter. På grund häraf och andra uti skrifvelsen närmare anförda skäl öfverlemnade Fattigvårdsstyrelsen till Stadsfullmäktiges pröfning och afgörande: huruvida icke å någon plats utanför staden kunde uppföras ett kommunalt sinnessjukhus, afsedt att tillika utgöra en centralpunkt för öfvervakande af i närheten utackorderade sinnessjuka, samt en särskild tuberkulospaviljong med gemensam ekonomiförvaltning.

I anledning af förestående framställning tillsatte ¹⁾ Stadsfullmäktige ett särskildt utskott med uppdrag att till Fullmäktige inkomma med betänkande i ärendet. Ett dylikt betänkande ²⁾ afgafs äfven af utskottet; och då Fattigvårdsstyrelsen emellertid för afhjelpande af det öfverklagade missförhållandet begynt utackordera dertill lämpliga sinnessjuka på landet samt föreståndaren för fattiggården för sin del ansåg förfarandet att i familjer på landsbygden placera sinnessvaga, de der ej äro alltför osnygga, våldsamma eller eljes vådliga för sin omgifning, vara att föredraga framför deras vård i en anstalt, der de sjuka ofta verka störande på hvarandra; att också redan under den korta tid, som de sjuka i fråga tillbragt utom anstalten, en förbättring i deras sinnestillstånd synes hafva åstadkommits; att kostnaden för hvarje utackorderad person kan beräknas i rundt tal till 392 mark för året, medan hvarje i stadens dävårdsinrättning internerad patient kostar staden i det närmaste 592 mark; att anförda utackorderingskostnad dessutom synes kunna, genom att flere patienter lemnas i samma tillsyningsmans vård, ytterligare något nedbringas; att för tillfället å fattiggårdens sinnessjukhus finnas lediga platser för 8 qvinnor och lika många män; samt att af de i anstalten intagna, efter läkarens vid anstalten åsigt, ännu 6 qvinnor kunde på landsbygden utackorderas, så föreslog utskottet beträffande denna del af ärendet, att Stadsfullmäktige

---

¹⁾ Stfs prot. den 12 mars § 22. — ²⁾ Stfs tryckta handl. N:o 31.

ville låta frågan om uppförande af ytterligare en vårdanstalt för kommunens sinnessjuka för närvarande förfalla.

Beträffande frågan om de med tuberkulos behäftade sinnessjukas afskiljande föreslog utskottet deremot, att Stadsfullmäktige ville besluta: att å det område, som tillhör stadens arbets- och fattiggård, låta för vården af sådana obotliga lungsotspatients, som falla fattigvården till last, uppföra en paviljong i ungefärlig öfverensstämmelse med utskottets förslag äfvensom åt Drätselkammaren uppdraga att låta genom Byggnadskontorets försorg utarbete ritningar och kostnadsförslag till sagda byggnad samt med dem sedermera till Fullmäktige inkomma; samt att för sagda byggnadsföretag i nästkommande års budget upptaga ett belopp af förslagsvis 30,000 mark.

Utskottsbetändet blef¹⁾ af Stadsfullmäktige till alla delar godkänt och upptogs uti stadens utgiftsförslag för år 1902 under hufvudtitel XIV 30,000 mark för uppförande af en sjukhuspaviljong för lungsotspatients å Fattiggårdens område.

Den komité, som af Stadsfullmäktige år 1896 blef tillsatt för beredning af frågan om nytt stadshus²⁾ för Helsingfors inkom under året till Fullmäktige med betänkande³⁾, som utmynnade i ett förslag om inköp af Societetshuset. De skäl, som talade för inköp af detta hus, hvilket af Societetshusbolaget för en köpeskilling af 800,000 mark hade erbjudits staden till inköp, vore enligt komiténs förmenande följande. Det nya statshuset borde såvidt möjligt erhålla plats i det centralt belägna rådhusqvarteret; den byggnadsareal, öfver hvilken staden der för närvarande förfogar, är för ändamålet otillräcklig; men i fall att staden skulle köpa Societetshuset, komme staden att disponera en betydligt större byggnadsareal; och skulle derjemte utväg finnas att reglera qvarteret och eventuelt utvidga de trånga tvärgatorna; dessutom kunde i Societetshusbyggnaderna vid behof beredas plats åt en eller flera stadens inrättningar, hvarigenom möjlighet skulle öppnållas att, derest så pröfvades skäligt, ännu någon tid framskjuta stadshusets uppförande, jemte det sedermera under byggnadstiden flertalet af de nu i rådhuset och dess annexer inrymda inrättningarna kunde logeras i Societetshuset och svårigheten att för dessa inrättningar anskaffa lämpliga provisoriska lokaler minskas.

Då inköpet af Societetshustomterna torde bestridas med lånemedel

¹⁾ Stfs prot. den 26 nov. § 19. — ²⁾ Se 1896 års berättelse pg. 33. — ³⁾ Stfs tryckta handl. N:o 14.

och afgörandet af ärendet förty ankomme å Stadsfullmäktige i förstärkt antal, föreslog komitén att Stadsfullmäktige, för den händelse komiténs framställning anses beaktansvärd ville besluta: att hos Magistraten anhålla om föranstaltande af val utaf förstärkte Fullmäktige för behandling af frågan om inköp af tomterna nr:is 4 och 5, adressnummer 11 och 13, vid Norra Esplanadgatan i kvarteret Lejonet af denna stad jemte å dem uppförda byggnader. Förstärkte Fullmäktige åter borde besluta: att godkänna Societetshusaktiebolagets i Helsingfors anbud att till staden försälja omförmälda fastighet emot en köpeskilling af 800,000 mark och på de vilkor i öfrigt, bolagets derom aflättna framställning innehåller; att bekosta köpet med lån på längre återbetalningstid än två år; samt att åt ordinarie Fullmäktige öfverlemna att ej mindre utverka fastställelse å förstärkte Fullmäktiges beslut beträffande lånefrågan än vidtaga öfriga, af ärendet föranledda åtgärder. Slutligen och för den händelse att komiténs förestående förslag af förstärkte Fullmäktige bifallas, hemställes att ordinarie Fullmäktige ville besluta: att åt Drätselkammaren uppdraga att med Societetshusaktiebolaget afsluta köp om ifrågakomna fastighet på ofvan beslutna vilkor samt derefter till Fullmäktige inkomma med de yttranden och förslag i öfrigt, hvartill sådant kunde föranleda.

Såsom bilaga till sitt betänkande bifogade komitén en öfversigt öfver rumbehovet uti ett tillernadt stadshus i Helsingfors, upprättad enligt myndigheternas uppgifter.

Med godkännande af komiténs första kläm beslöto ¹⁾ Stadsfullmäktige hos Magistraten anhålla om föranstaltande af val utaf förstärkte Fullmäktige för behandling af frågan om inköp af Societetshuset. Efter yrkanden både för och emot inköp af ifrågavarande tomter med å dem uppförda hus, beslöto ²⁾ Stadsfullmäktige i förstärkt antal med 38 röster emot 20 antaga komiténs förslag beträffande köp, lån och ordinarie Fullmäktiges bemyndigande. Sistsagde Fullmäktige åter för sin del godkände komiténs förslag, för såvidt det berörde uppdraget för Drätselkammaren.

Uti skrifvelse från Magistraten af den 27 Juni underrättades ³⁾ sedermera Stadsfullmäktige, att Kejs. Senaten jemlikt Cicilexpeditions skrifvelse för den 13 i nämnda månad till Guvernören i länet sagda dag funnit godt gilla och till efterrättelse fastställa förstärkte Stadsfullmäktiges beslut om upptagande af ett lån å 800,000 mark för inköp för stadens räkning af

---

¹⁾ Stfs prot. den 12 mars § 21. — ²⁾ D:o d:o den 10 april § 1. — D:o d:o den 17 sept. § 3.

Societetshusbolaget i Helsingfors tillhöriga tomterna N:ris 4 och 5 vid Norra Esplanadgatan i kvarteret N:o 30 Lejonet af denna stad.

Uti en till Stadsfullmäktige stäld skrift af den 14 Januari hade Tölö sockerbruks aktiebolag anhållit om vissa ändringar uti tidigare ¹⁾ bestämda villkor för rätt för bolaget att från stadens bangård leda ett jernvägsspår till sockerbruket, under förmälan att en del af dessa villkor vore liktydiga med ett förbud för bolaget att utföra spåret. Så hade någon öfverenskommelse med arrendatorn af villan N:o 61 a Hesperia rörande spårets framdragande öfver villaområdet icke kunnat träffas; och kunde bolaget ej heller realisera sin plan, ifall Stadsfullmäktige vidhölle fordran, att bolaget efter 15 år utan lösen och dessförinnan mot lösen vore förpliktigadt att undanskaffa banvallen och spåret för jernvägen. Bolaget föreslog derföre bland annat, att staden för bolagets räkning och på dess bekostnad skulle utföra den del af banan, som fölle inom nämnda villas område; samt att förplikta bolaget, om staden sådant önskar, efter 25 år utan lösen, och eventuelt äfven derförinnan, men då mot lösen, som af godemän bestämmes, undanskaffa banvall och jernvägsspår. Drätselkammaren, till hvars utlåtande ärendet af Stadsfullmäktige hade remitterats ²⁾, föreslog ³⁾, att Stadsfullmäktige ville godkänna en sådan sträckning af jernvägsspåret till Tölö sockerbruk, att det helt och hållet skulle falla utom området för villan N:o 61 a Hesperia samt berättiga Tölö sockerbruks aktiebolag att sålunda utföra jernvägen i enlighet med bestämmelsen uti § 13 i arrendekontraktet för denna villalägenhet; samt att Stadsfullmäktige ville förplikta bolaget att efter 30 år, räknadt från den dag Stadsfullmäktige i ärendet fattat slutligt beslut, om stadsmyndigheterna sådant påfordra, utan lösen och eventuelt äfven derförinnan, men då mot lösen, som af godemän bestämmes, undanskaffa banvall och jernvägsspår. Och blef på beredningsutskottets förslag denna Kammarens framställning af Stadsfullmäktige godkänd ⁴⁾.

Jernvägsspår
till Tölö socker-
bruk.

Uti en till Stadsfullmäktige stäld, till Drätselkammaren inlemnad skrift af den 22 April anhöll Spårvägs- och Omnibus-Aktiebolaget om rätt till sådan ändring uti sträckningen för de koncessionerade spårvägs-linierna ⁵⁾, att linien Sörnäs—Salutorget—Styrmansgatan blefve förenad med linien Boulevards—Alexandersgatan; att linien öfver Jernvägstorget drogs längs Vladimirs-, Anne- och Eriksgatorna direkt till Lappviksgatans

Förändring i
sträckningen för
spårvägslini-
erna.

¹⁾ Se 1900 års berättelse pg. 33. — ²⁾ Stfs prot. den 22 jan. § 22. — ³⁾ Drks skrf. N:o 97 af den 14 mars. — ⁴⁾ Stfs prot. den 26 mars § 7. — ⁵⁾ Se 1899 års berättelse pg. 37—40.

ändpunkt, med bortlemnande af dess fortsättning längs Eriks- och Sandviksgatorna; samt att bolaget frändeles, om publikens bekvämlighet sådant fordrar, finge sammanbinda linien öfver Jernvägstorget med Boulevardsgatslinien och samtidigt linien längs Alexandersgatan med linien till Lappviksgatan; och blef denna ansökan på Drätselkammarens förord ¹⁾ af Stadsfullmäktige bifallen ²⁾).

Elektriska
Belysnings-
aktiebolagets
ansökan om för-
längd rätt till
elektriska led-
ningar å stadens
gator.

Anmodad ³⁾ att i anledning af Elektriska Belysningsaktiebolagets hos Stadsfullmäktige gjorda anhållan om förlängd rätt att, under iakttagande af de särskilda föreskrifter, som härintills varit gällande, bibehålla elektriska ledningar öfver jord till dess nödiga bestämningar för belysningskablers nedläggande i stadens gator blifvit utarbetade, föreslog ⁴⁾ Drätselkammaren, efter att hafva inhemtat såväl Styrelsens för stadens belysningsverk som Byggnadskontorets utlåtande, i enlighet med nämnda Styrelsens framställning: att Helsingfors Elektriska Belysningsaktiebolag måtte beviljas rätt att fortfarande och intill den 1 September 1903 på samma vilkor som härintills bibehålla elektriska luftledningar längs stadens gator.

Tillika föreslog Drätselkammaren, att Stadsfullmäktige ville lemna Styrelsen för stadens belysningsverk i uppdrag att i sammanhang med frågan om anläggandet af ett eget elektricitetsverk för staden till behandling upptaga frågan, huruvida och på hvilka vilkor enskilda personer eller bolag må tillåtas att i stadens gator nedlägga kablar för öfverföring af elektrisk ström, äfvensom att Styrelsen, efter samrådan med Vattenlednings- och Byggnadskontoren samt vunnen utredning i öfrigt, skulle till Stadsfullmäktige inkomma med yttrande i frågan samt eventuellt med förslag till reglementariska föreskrifter i omförmäldt afseende.

På beredningsutskottets förslag blefvo dessa Drätselkammarens framställningar godkända ⁵⁾).

Kablar för be-
lysnings eller
kraftöfver-
föring.

Enär särskilda ansökningar om nedläggande i jorden tvärs öfver en gata af kablar för öfverförande af belysning eller kraft från närmaste, Elektriska Belysningsaktiebolagets eller Spårvägs- och Omnibus-bolagets ledningar till Drätselkammaren inkommit, men enär Drätselkammarens bemyndigande ⁶⁾ att till dylika kablers nedläggande bevilja tillstånd utgått, anhöll ⁷⁾ Kammarerna hos Stadsfullmäktige om förnyadt bemyndigande, att ej allenast intill den 1 September 1903 förlänga tillstånds rättigheten

¹⁾ Drks skrf. N:o 130 af den 25 april. — ²⁾ Stfs prot. den 30 april § 18. — ³⁾ D:o d:o den 21 maj § 7. — ⁴⁾ Drks skrf. N:o 201 af den 1 aug. — ⁵⁾ Stfs prot. den 17 sep. § 33. — ⁶⁾ Se 1899 års berättelse pg. 34. — ⁷⁾ Drks skrf. N:o 233 af den 3 okt.

till härtills i staden vederbörligen bifallna underjordiska kablar; utan ock att för samma tid tillåta enskilda personer anläggande af elektriska jordledningar af mindre utsträckning enligt af Byggnads- och Vattenledningskontoren gifven anvisning och på de tekniska vilkor, som i hvarje särskildt fall kunna af stadens elektrotekniker föreskrifvas. Och blef på beredningsutskottets förslag framställningen af Stadsfullmäktige bifallen ¹⁾.

Uti en till Stadsfullmäktige stäld, till Drätselkammaren inlemnad skrift för den 27 Oktober 1900 hade Helsingfors Telefonförening förmält sig sinnad att i mån af sina tillgångar i större utsträckning än härtills villfara den vid särskilda tillfällen af Stadsfullmäktige uttalade önskvärdheten af att telefonledningarna i staden för framtiden blefve förlagda i jorden. Och då härför är nödvändigt att under stadens gator nedläggas cementblock, innehållande ett större antal kanaler, uti hvilka telefonledningskablar införas, bilade föreningen sin skrift en stadsplan, å hvilken med röda linier å särskilda gator markerats kabelstråtar af större och mindre kapacitet, äfvensom några ritningar öfver kabelblock och instigningsbrunnar, samt anhöll om rättighet till dylik användning af stadens gator.

Telefonkablar
i stadens gator.

Med föranledande häraf tillsatte Drätselkammaren vid den 1 påföljande November hållet sammanträde ett utskott för afgifvande af yttrande i ärendet till Kammaren, på det Kammaren vid insändande af skriften till Stadsfullmäktige måtte kunna lemna det utlåtande och förslag, som deraf kunde betingas. Och sedan detta utskott till Drätselkammaren inlemnadt ett betänkande ²⁾ rörande förslag till koncessionskontrakt, öfversände ³⁾ Kammaren, som i allo förenade sig med utskottets förslag, detta betänkande jemte Telefonföreningens ansökningskrift till Stadsfullmäktige, hvilka för ärendets vidare beredning tillsatte ⁴⁾ ett särskildt utskott, som dock icke under året slutförde sitt uppdrag.

Uti en till Stadsfullmäktige stäld, till Drätselkammaren inlemnadt skrift af den 2 April, närsluten med behörigen fastställda stadgar, hade Aktiebolaget „Normaltid“ ansökt om tillstånd att draga ett begränsadt antal ledningstrådar från bolagets centralur till ur uppställda hos resp. abonnenter; hvarjemte bolaget hemställde, huruvida Stadsfullmäktige ansåge det ligga i stadens intresse att med något antal aktier ingå såsom delegare i Aktiebolaget Normaltid. För sin del förordade ⁵⁾ Drätselkam-

Aktiebolaget
„Normaltid“
ansökan att få
draga elektriska
ledningar öfver
stadens gator.

¹⁾ Stfs prot. den 15 okt. § 26. — ²⁾ Stfs tryckta handl. N:o 12. — ³⁾ Drks skrf. N:o 45 af den 14 feb. — ⁴⁾ Stfs prot. den 26 feb. § 19. — ⁵⁾ Drks skrf. N:o 113 af den 4 april.

maren den gjorda ansökan, för såvidt det gälde några tiotal elektriska trådar af samma groflek som telefontrådarna och öfverförande ström af endast ytterst svag spänning, hvilka här och der högt i luften skulle korsa stadens gator; dock skulle några särskilda stolpar för uppbärande af dessa trådar icke få å gator och allmänna platser uppställas. Bolagets ensak blefve att beträffande ledningstrådarnas fästande å hustaken öfverenskomma med resp. gårdsegare; likasom bolaget också rörande trådarnas uppsättande vore skyldigt underkasta sig de närmare föreskrifter, Magistraten i sådant fall tilläfventyrs kunde föreskrifva, samt allt arbete härvid öfvervakas af stadens elektrotekniker, på det kollisioner med andra redan i staden förefintliga elektriska ledningar må undvikas och till följd af möjlig beröring med dem olycksfall och skador förebyggas. Något skildt koncessionskontrakt erfordrades ej enligt Drätselkammarens förmenande, utan kunde den ansökta rättigheten utan närmare tidsbegränning för densamma bifallas tillsvidare eller tills Stadsfullmäktige finna skäl annorlunda föreskrifva. Beträffande åter anbudet till aktieteckning för staden, föreslog Drätselkammaren, att staden skulle med högst 10,000 marks belopp ingå i bolaget. På beredningsutskottets förslag beslöto ¹⁾ Stadsfullmäktige bevilja bolaget rätt att tillsvidare anbringa de erforderliga ledningarna enligt Drätselkammarens förslag, men att deremot afböja ansökningen, såvidt angick bolagets framställning derom, att staden skulle öfvertaga en del af bolagets aktier.

Uppförande af
ett slutet varus-
skjul å Skat-
udden.

På Hamnbyggnadsdelegationens framställning hade uti budgeten för år 1901 upptagits ett anslag af 100,000 mark för ett varuskjul å Skatuddskajen, afsedt att förläggas midt emot det nya tull- och packhuset samt att utgöra det andra i raden af den komplex varuskjul, hvarmed den nya kajen enligt förstärkte Stadsfullmäktiges den 17 Maj 1898 i princip fattade beslut efterhand borde utrustas. Detta varuskjul hade man tänkt sig öppet, emedan ett täckt skjul enligt anställda beräkningar komme att kräfva större kostnader, än stadskassans resurser för närvarande ansågs medgifva. Sedan Hamnbyggnadsdelegationen emellertid öfverlagt med representanter för ortens förnämsta import-, rederi- och speditiofsfirmor och desse enhälligt stannat vid att tillstyrka uppförande af ett slutet varuskjul af i hufvudsak samma typ, som det å Vestra kajen befintliga, men af något mindre dimensioner och enklare konstruktion, än tidigare påtänkts, näml. af 50 m längd och 28,4 m bred samt alltså af

¹⁾ Stfs prot. den 30 april § 12.

1,420 m² golfyta i st. f. 70 m längd och 30 m bredd samt 2,100 m² golfyta äfvensom af mindre höjd, kunde kostnaden för ett sådant mindre skjul med vattentak af s. k. holtzement beräknas snarare under- än öfverstiga det för ändamålet beviljade anslaget af 100,000 mark. Och sedan delegationen härefter låtit utarbete eskissritningar och kostnadsförslag, hemställde delegationen med insändande af desamma i skrivelse för den 20 Maj hos Stadsfullmäktige, att Fullmäktige ville besluta att å Skatuddskajen å den för ändamålet afsedda platsen framför tull- och packhuset skall uppföras ett slutet varuskjul i hufvudsaklig öfverensstämmelse med förberörda eskissritningar; samt att Stadsfullmäktige ville bemyndiga Hamnbyggnadsdelegationen att vidtaga alla åtgärder för byggnadsarbetets utförande under delegationens inseende. Till denna framställning biföllo ¹⁾ Stadsfullmäktige ock på beredningsutskottets förslag.

På närmare utlagda skäl hade Vattenledningskontoret hos Drätselkammaren anhållit, att hos Herrar Briegleb Hausen et C:o i Gotha få beställa tvenne turbiner för stadens vattenverk i Gammelstaden att levereras under Januari månad 1902, äfvensom att Kammaren ville utverka, att ett anslag af 15,000 mark, utgörande priset för dessa turbiner färdigt uppställda, blefve i nästkommande års utgiftsstat för staden observeradt; och borde för leveransens utförande inom riktig tid sagda tillstånd med det snaraste erhållas. Med föranledande häraf uppdrog Drätselkammaren åt ingenjören Hausen att gemensamt med ingenjörerna Adolf Engström och Edvin Bergroth taga ifrågavarande ärende under ompröfning och derefter till Kammaren inkomma med den ytterligare framställning, som kunde finnas af omständigheterna påkallad. Och sedan Drätselkammaren på grund häraf fått emottaga en af nämnda ingenjörer gemensamt under-tecknad skrift af den 15 Maj, uti hvilken de säga, att de fullständigt ansluta sig till Vattenledningskontorets uppfattning om behovet af nya turbiner för pumpverket i Gammelstaden samt förorda anskaffandet af tvenne sådana af 70 effektiva hästkrafter genom beställning från den uppgifna firman, hemställde ²⁾ hos Stadsfullmäktige Drätselkammaren om bemyndigande ej mindre att lemna Vattenledningskontoret det åstundade tillståndet att genast hos firman Briegleb Hausen et C:o i Gotha beställa de erforderliga turbinerna, utan ock att uti nästkommande års budget härför upptaga ett anslag af 15,000 mark. På beredningsutskottets förslag blef framställningen af Stadsfullmäktige godkänd ³⁾.

Nya turbiner till
pumpverket i
Gammelstaden.

¹⁾ Stfs prot. den 21 maj § 29. — ²⁾ Drks skrf. N:o 148 af den 17 maj. — ³⁾ Stfs prot. den 21 maj § 26.

Inköp af en
källare i Gam-
melstaden.

Enär färgaremästaren W. E. Lindströms arrendekontrakt med staden rörande en del af den till Viks militieboställe i Helsinge socken hörande, invid Gammelstadens strömfall belägna Broholmen skulle i Mars 1902 utgå, hade Lindström förfrågat Drätselkammaren, huruvida staden, som möjligen kunde finna användning för de af honom å det arrenderade området uppförda byggnader, vore villig att inlösa dessa byggnader eller några af dem. I anledning häraf anhöll ¹⁾ Drätselkammaren, efter att hafva hört Vattenledningskontoret, som anförde, att en i närheten af de nyare filtrerna belägen hvälfd källare skulle väl lämpa sig till förvaringsrum för lys- och maskinljor, och derföre föreslog att densamma skulle för ett pris af 500 mark till stadens vattenverk inköpas, med hvilket pris också färgaremästaren Lindström förklarar sig nöjd, att Stadsfullmäktige ville uti budgeten för staden under nästkommande år 1902 för ändamålet upptaga sagda 500 mark. På beredningsutskottets förslag beslöto ²⁾ Stadsfullmäktige att för inköp af ifrågavarande källare anvisa 500 mark å Fullmäktiges dispositionsmedel för året.

Motion om ut-
vidgande af
Wilhelmsgatan.

Sedan Stadsfullmäktige med föranledande af referendariesekreteraren F. Stjernvalls vid Fullmäktiges sammanträde den 7 Juni 1898 väckta förslag om, att Wilhelmsgatan måtte utvidgas och om möjligt förlängas till Unionsgatan för att kunna motsvara den ständigt ökade rörelsen från Berghäll och första stadsdelen till bangården, remitterat ärendet till Drätselkammarens utlåtande, och Kammaren inhemtat Byggnadskontorets och Trädgårdsnämndens yttrande och förslag i saken, föreslog Drätselkammaren ³⁾ hos Stadsfullmäktige, att all vidare åtgärd i anledning af motionen finge förfalla. Med afseende derå att en utvidgning af Wilhelmsgatan af Byggnadskontoret beräknats medtaga en kostnad af 294,400 mark utan att dock beträffande stigningsförhållanden blifva fullt tillfredsställande, hade kontoret föreslagit, att en ny väg af 15 m bredd skulle ifrån Unionsgatans korsning med Elisabetsgatan i lätt böjning dragas genom sydligaste delen af Kaisaniemi park och ansluta sig till tvenne, den nya Finska teatern å hvardera sidorna begränsande gator af 11 m bredd enhvar, för hvilken väganläggning kostnaden beräknats till 158,600 mark. För sin del kunde emellertid Drätselkammaren, likaså litet som Trädgårdsnämnden, förena sig om ett dylikt våldförande å sagda park; och var Kammaren för resten af den åsigt, att den gamla kommunikationsleden emellan

¹⁾ Drks skrf. N:o 309 af den 12 dec. — ²⁾ Stfs prot. den 17 dec. § 24. — ³⁾ Drks skrf. N:o 164 af den 30 maj (Stfs tryckta handl. N:o 24).

Unionsgatan och Jernvägstorget längs Trädgårds-, Fabians- och Wilhelmsgatorna, ehuru visserligen i afseende å gatornas bredd och stigningsförhållanden en af de sämsta i staden, likväl för all framtid, äfven i sitt nuvarande skick kunde behjelpigen betjena behovet, hvilket med hänsigt tagen till statsjernvägarnes utsträckning äfven till 10:de och 11:te stadsdelarne hellre borde minskas än ökas. Drätselkammarens framställning i ärendet blef ock af Stadsfullmäktige godkänd ¹⁾.

Enär Drätselkammaren uti motiven till sitt till Magistraten inlemnade förslag till utgifts- och inkomststat för staden under år 1901 bland annat anmärkt, att sedan numera fasta försäljningsplatser beviljats å både Sandviks och Hagnäs torgen, enligt Kammarens förmenande också för dessa platser, liksom för platserna å Salu- och Kaserntorgen, borde bestämmas och uppbäras afgifter eller ock sådana fasta platser alls icke tillåtas, beslöto Stadsfullmäktige vid den 21 December förlidet år hållet sammanträde i sammanhang med budgetens fastställande på budgetsutskottets derom gjorda framställning uppmana Drätselkammaren att till Fullmäktige inkomma med förslag till ordnande af handeln å förenämnda torg. Med föranledande häraf öfverlemnade Drätselkammaren vid sammankomst den 10 Januari frågan om ordnandet af ifrågavarande handel till behandling af ett utskott, till medlemmar hvori Drätselkammaren utsåg ledamoten i Kammaren herr Åström, stadskamreraren Holmberg och stadsingenjören Idström. Och sedan detta utskott till Kammaren inlemnadt sitt den 6 Juni daterade utlåtande och förslag ²⁾, hvarom Drätselkammaren kunde i all hufvudsak förena sig, insände ³⁾ Kammaren förslaget till Stadsfullmäktige, som för dess granskning tillsatte ⁴⁾ ett särskildt utskott.

Torghandelns
ordnande.

Med anslutning till det af Drätselkammaren insända förslaget och hvad utskottet i sitt betänkande, dateradt i November, förordat, hemstälde utskottet: att Stadsfullmäktige ville besluta till följande ändringar i nu gällande ordning för torghandeln: att årshyran för hvarje fast saluplats å Salutorget skall, räknadt från den 1 juni nästkommande år 1902, utgå med ett och samma belopp af 60 mark; att å Kaserntorget uppföres en saluhall i två våningar i hufvudsaklig öfverensstämmelse med närslutna, genom utskottets försorg utarbetade eskiss- och kostnadsförslag; att å Sandvikstorget, likaledes i enlighet med därför uppgjorda eskissritningar och kostnadsförslag, uppföres en saluhall, hufvudsakligen afsedd för handel

¹⁾ Stfs prot. den 15 okt. § 2. — ²⁾ Stfs tryckta handl. N:o 33. — ³⁾ Drks skrf. N:o 208 af den 22 aug. — ⁴⁾ Stfs prot. den 17 sept. § 29.

med lifsmedel, samt att öfrig handel från bord å detta torg anvisas platser enligt Drätselkammarens bilagda plan; att för mellanhandeln å Jernvägs-torget anvisas fasta saluplatser, å hvilka handeln dock får ega rum endast de tider å förmiddagen, då allmogehandeln derstädes och handeln å Salu-torget är tillåten; att Hagnästorg upplåtes dels för allmogehandeln, dels till fasta försäljningsplatser för ej mindre kläder, småkram, trätillverkningar, korgmakerier, qvastar o. dyl. än matvaror, hvarvid dock för handeln med lifsmedel böra anvisas platser, för så vidt möjligt aflägsna från grannskapet af lifligare trafik; att för de fasta försäljningsplatserna å Sandviks-, Jernvägs- och Hagnäs torgen erlægges platshyra efter beräkning af 5 mark per m² för förstnämnda och 3 mark per m² för öfriga torg, dock ej under 5 mark för någon plats; att anordningarna beträffande Jernvägs- och Hagnästorgen genomföras från den 1 Juni 1902, men att handeln å Sandvikstorget får såsom härintills fortgå, intill dess saluhall der uppförts; att åt de nuvarande försäljarene å Kaserntorget från den tid, platsen för deras handel tages i anspråk för hallens byggande, anvisas lämpliga provisoriska platser för bedrivande af deras handel, intill dess hallen å torget färdigbygts, hvarefter de provisoriska platserna indragas, och att vid ny utarrendering af saluplatserna å Kaserntorget iakttagas häraf betingadt förbehåll; att i utgiftsstaten för nästinstundande år observeras nödiga anslag för uppförande af de å Kasern- och Sandviks-torgen föreslagna saluhallarna; samt att Drätselkammaren för framtiden omedelbart eller genom någon densamma underordnad myndighet ombesörjer utgifvandet af de fasta försäljningsplatserna å stadens torg.

Stadsfullmäktige behandlade emellertid under året ärendet endast, för såvidt det gälde uppförande af de ifrågasatta saluhallarna, i det Fullmäktige beslöto ¹⁾ på budgetsutskottets derom gjorda förslag anmoda Drätselkammaren att, såsnart gynsamma ekonomiska och finansiella förhållanden inträffat, till Stadsfullmäktige inkomma med nytt förslag om uppförande af saluhallar å Kasern- och Sandvikstorgen.

Lokal för sjömanshuset.

Ut i en till Stadsfullmäktige stäld, till Drätselkammaren inlemnad skrifvelse för den 3 Maj hade Sjömanshusdirektionen härstädes upprepat sin redan år 1899 hos Stadsfullmäktige gjorda anhållan ²⁾, att lämplig lokal måtte för sjömanshusets behof anvisas, samt hemställde i sådant afseende, huruvida icke det af kamreraren vid Trafikkontoret förut disponerade rummet i gamla tull- och packhuset kunde för ändamålet upplåtas

¹⁾ Sfs prot. den 19 dec. § 4. — ²⁾ Se 1899 års berättelse pg. 74.

med rättighet för ombudsmannen att verkställa på- och afmönstringar uti den der utanför belägna salen. Ehuru Drätselkammaren icke var i tillfälle att göra ett fullständigt förslag till disposition af ifrågavarande tull- och packhus, hvilken disposition borde grundas på sig yppande behof, och det var att förutse att särskilda af stadens trångbodda nämnder komme att spekulera på lokaler i huset, äfvensom att trafikanter skulle för varuupplag åstunda förhyra delar af packhuset, fann Drätselkammaren dock icke hinder att hos Stadsfullmäktige förorda ¹⁾ bifall till Sjömanshusdirektionens anförda anhållan, emellertid sålunda att lokalen skulle upplåtas till en början endast för instundande hyresår samt med uttryckligt uttalande af att ur det sålunda från stadens sida gjorda tillmötesgåendet ingalunda finge härledas någon skyldighet för staden att med lokal förse sjömanshuset. Och beslöto ²⁾ Stadsfullmäktige på beredningsutskottets förslag bifalla Drätselkammarens framställning,

Sedan konsuln Gust. Paulig uti skrifvelse till Drätselkammaren för den 20 December 1900 förmält, att för tiden i staden rådde absolut brist på magasinsutrymme, i ty att Magasins Aktiebolagets samtliga magasin voro till fullo upptagna och lämpliga privata magasin icke heller stode att hyras, och på grund deraf anhållit att uti täckta varuskjulet vid Södra hamnen för en tid af högst två månader och emot samma afgift, som Magasins Aktiebolaget enligt fastställd taxa debiterar för mjöl eller 5 penni för 100 kilo per månad, få upplägga ett med ångaren Polaris samma dag anländt parti om 1,000 säckar å 80 ^{1/2} kilogram amerikanskt hvetemjöl, biföll Drätselkammaren, sedan Kammaren öfvertygat sig derom, att öfrig trafik i varuskjulet häraf icke komme att lida något men, denna anhållan; och anmälde ³⁾ härom hos Stadsfullmäktige, hvilka på beredningsutskottets förslag beslöto ⁴⁾ godkänna den af Drätselkammaren vidtagna åtgärden.

Upplag i täckta
varuskjulet vid
Södra hamnen.

På grund af en närsluten kalkyl hade direktionen för Helsingfors Utskänknings Aktiebolag hos Stadsfullmäktige hemställt om att från bolagets vinstmedel för år 1900 ett anslag af 39,000 mark blefve reserveradt för underhåll af Högholmen och Förlisön under år 1901. Det af Stadsfullmäktige särskildt tillsatta utskott, som tagit Utskänkningsbolagets ofvanintagna ansökan i öfvervägande, säger sig visserligen gerna hafva sett att någon minskning varit möjlig å det utaf bolaget för dess anläggningar å Högholmen begärda anslaget, som med 9,000 mark öfversteg

Anslag för
underhåll af
Högholmen och
Förlisön.

¹⁾ Drks skrf. N:o 146 af den 9 maj. — ²⁾ Stfs prot. den 21 maj § 16. — ³⁾ Drks skrf. N:o 251 af den 20 dec. 1900. — ⁴⁾ Stfs prot. den 22 jan. § 9.

motsvarande anslag för år 1900, men då de af bolaget till stöd för dess ifrågavarande begäran anförda skäl icke kunde af utskottet jäfvas, enär bolaget måste sättas i stånd att egna dess å Högholmen befintliga djurgård nödig vård, om en dylik inrättning derstädes alls skall finnas, kunde utskottet icke underlåta att tillstyrka bolagets anhållan. Dock önskade utskottet vid anslaget anknyta det vilkor, att åt Stadsfullmäktige, på sätt ock bolaget uttalat sin afsigt vara, skulle lemnas tillfälle att, innan den tillernade arbetarebostaden å Högholmen uppfördes, bestämma dess placering och granska ritningarna till densamma. Utskottet föreslog ¹⁾ för den skull: att Stadsfullmäktige ville af Helsingfors Utskänknings Aktiebolags disponibla vinstmedel för år 1900 anslå åt bolaget 39,000 mark att under år 1901 användas för bolagets planteringar och öfriga inrättningar å Högholmen och Fölisön, dock på vilkor att, innan den tillernade arbetarebostaden å Högholmen uppföres, Stadsfullmäktige lemnas tillfälle att bestämma dess plats och fastställa ritningarna till densamma. Förslaget blef ock af Stadsfullmäktige godkändt ²⁾ med sådan ändring att ordet „fastställa“ utbyttes emot „för sin del godkänna“.

För underhåll af ifrågavarande holmar under år 1902 hade direktionen för Utskänkningsbolaget på grund af enahanda utredning som tillföre hos Stadsfullmäktige hemställt om att från bolagets vinstmedel för år 1901 ett anslag af äfven 39,000 mark blefve reserveradt. Enär emellertid direktionen i sin ansökan medgifvit, att berörda belopp, 39,000 mark, antagligen komme att visa sig vara mer än tillräckligt, och då vidare i direktionens budget för Högholmen ingick ej blott 11,000 mark dagsverkslöner, utan derutöfver ännu 10,000 mark för remont- och planeringsarbeten, af hvilka arbeten dock åtminstone de sistnämnda borde kunna minskas i betraktande af de redan å holmen tidigare nedlagda, betydande kostnaderna, föreslog ³⁾ det för ärendets pröfning särskildt tillsatta utskottet, som emotsåg att instundande vår stora anspråk komme att ställas på stadens andel i Utskänknings- och Utminuteringsbolagens vinstmedel, de der dessutom antagligen komme att uppgå till mindre belopp än förut, att anslaget till bolaget för denna gång kunde nedsättas med 4,000 mark, så att Stadsfullmäktige ville af Helsingfors Utskänknings Aktiebolags disponibla vinstmedel för år 1901 anslå åt bolaget, med någon nedsättning af bolagets anspråk, 35,000 mark, att under år 1902 användas för bolagets

---

¹⁾ Stfs tryckta handl. N:o 30 af år 1900. — ²⁾ Stfs prot. den 22 jan. § 17. — ³⁾ Stfs tryckta handl. N:o 41.

planteringar och öfriga inrättningar å Högholmen och Fölisön; och blef sagda förslag af Stadsfullmäktige godkändt ¹⁾.

Enär Stadsfullmäktige vid den 22 Januari hållet sammanträde vid beviljande åt Helsingfors Utskänknings Aktiebolag af anslag för underhållet af planteringar och öfriga inrättningar å Högholmen och Fölisön under redogörelseåret hade fäst det vilkor att, innan en tillernad arbetarebostad å Högholmen uppfördes, Stadsfullmäktige lemnades tillfälle att bestämma dess plats och för sin del godkänna ritningarna till densamma, så hade Drätselkammaren, förrän Kammaren vidtog den på Kammaren ankommande åtgärd rörande särskilda af direktionen för Utskänknings Aktiebolaget till Kammaren inlemnade ritningar för byggnadsföretag å Högholmen, till Stadsfullmäktiges godkännande öfversändt ²⁾ desamma. Sedan dessa ritningar granskats af beredningsutskottet, beslöto ³⁾ Stadsfullmäktige förklara sig icke hafva något att anmärka emot desamma.

Enär Magistraten i skrifvelse af den 4 Mars underrättadt Drätselkammaren derom, att Magistraten genom utslag af samma dag ålagt vederbörande gatuintressenter, deribland äfven Drätselkammaren å stadens vägnar, att deras åtaganden likmätigt innan utgången af instundande September månad hafva sina andelar af Östra Henriksgatan mellan Norra Esplanad- och Alexandersgatorna omlagda med prima nubbsten i asfalt, och tillika anhållit, att Drätselkammaren ville, med tillkännagifvande det Magistraten samma dag deremot af förekommen anledning funnit omläggning af Unionsgatan mellan tomten adress N:o 43 och Kyrkogatan under året icke kunna itrågakomma, hos Stadsfullmäktige utverka, att det anslag af 23,000 mark, som för nästnämnda omlägningsarbete upptagits i stadens utgiftsstat för år 1901, finge användas för bestridande af de till samma belopp beräknade utgifterna för den staden genom öförmälda utslag ålagda omläggningen af dess andel af Östra Henriksgatan, så gjorde ⁴⁾ Drätselkammaren hos Stadsfullmäktige sådan framställning Magistraten åstundade och blef den af Stadsfullmäktige godkänd ⁵⁾.

Sedan Vattenledningskontoret meddelat Drätselkammaren, att största delen af stadens vattenbehof, till följd af det låga vattenståndet i Vanda å, sedan den 15 Juli uppfordrats med ångkraft, hvadan ock årsanslaget för driften af pumpverket, upptaget till 6,000 mark, i det närmaste redan åtgått; och då kontoret antog, att vattenståndsförhållandena under en tid

Ritningar till byggnader å Högholmen.

Anslag för omläggning af stadens andel i Östra Henriksgatan.

Tillskottsanslag för vattenledningens pumpverk.

¹⁾ Stfs prot. den 19 dec. § 5. — ²⁾ Drks skrif. N:o 44 af den 14 feb. — ³⁾ Stfs prot. den 26 feb. § 5. — ⁴⁾ Drks skrif. N:o 92 af den 7 mars. — ⁵⁾ Stfs prot. den 12 mars § 11.

framåt komme att förblifva sådana, att knappast en tredjedel af vattenkonsumtionen kunde tillgodoses med turbinpumpverket, så gjorde ¹⁾ Drätselkammaren på Vattenledningskontorets anhållan framställning hos Stadsfullmäktige om ett tillskottsanslag å driftkostnaden för pumpverket till ett belopp af förslagsvis 3,000 mark att utgå ur Fullmäktiges dispositionsmedel för oförutsedda behof; samt blef detta tillskottsanslag på beredningsutskottets förslag af Stadsfullmäktige beviljad ²⁾.

Budgeten för år
1902.

I sammanhang med fastställelse af utgiftsstaten för nästkommande år 1902 beslöto ³⁾ Stadsfullmäktige till vissa ökade utgifter och utförande äfven af några andra allmänna arbeten, än hvarom här tidigare anförts.

Förvaltning och
drift af vatten-
ledningen.

Bokhållaren vid Vattenledningskontoret tillkom för åtta månader af instundande år 200 mark i löneförhöjning för 10 års tjenst. Emedan pumpverket måste under den tid, då de nya turbinerna, som blifvit beställda, skola insättas, uteslutande drifvas med ånga, höjdes driftkostnaden för pumpverket med 3,000 mark. Då på grund af ökad vattenkonsumtion filterdriften ställer sig år för år dyrare, upptogs för nästkommande år ett med 2,000 mark förhöjdt belopp härför. Emedan Drätselkontoret, som utbetalar brandförsäkringspremier, uppgifvit anslaget härför vara för knapt, observerades det förslagsvis med 1,200 mark. Då en från den 1 Juni 1902 förhöjd hyresafgift blifvit för Vattenledningskontorets lokal stäld i utsigt, ökades utgiftsposten för kontorets hyra jemte städning och belysning till 2,000 mark. Utgiften för hästhoarnas skötsel höjdes med 300 mark, betingadt af dessa inrättningars större anlitande. Enär Vattenledningskontoret under en lång följd af år hade såväl å sitt budgetsförslags utgifts- som inkomstsida observerat i och för privata vattenledningsanslutningar och uppsättningar af vattenmätare en summa af endast 25,000 mark, ehuru såväl utgifter som inkomster i verkligheten stigit till tre å fyra gånger detta belopp och städse lemnat en nettovinst, som t. ex. i Vattenledningskontorets berättelse för år 1900 kalkylerats till 19,000 mark, blef, på det större öfverensstämmelse mellan de uti årsbudgeterna kalkylerade och de faktiska utgifterna måtte ernås, ifrågavarande post upptagen på utgiftsidan med 95,000 mark och på inkomstsidan med 110,000 mark.

Frågan om bud-
getens för vat-
tenledningen
bringande i kon-
formité med bud-
geten för stadens
belysningsverk.

Vid pröfning af frågan om bringandet af budgeten för vattenledningsverket i konformité med budgeten för stadens Belysningsverk, hvilket

¹⁾ Drks skrif. N:o 206 af den 15 aug. — ²⁾ Stfs prot. den 17 sep. § 28. — ³⁾ Drks skrif. N:o 256 af den 30 okt. (Stfs tryckta handl. N:o 26) Stfs tryckta handl. N:ris 36, 40 och 43 samt Stfs prot. den 19 dec. § 4.

Drättselkammaren af Stadsfullmäktige anmodats att taga under öfvervägande, anför Drättselkammaren i sammanhang med Kammarens förslag till utgiftsstat för vattenledningen under år 1902, att Kammaren icke funnit något skäl att tillsvidare frångå den hittills vanliga uppställningen af Vattenledningskontorets budget, för dess bringande i konformité med Belysningsverkets inkomst- och utgiftsförslag. Större klarhet, huru Vattenledningskontorets verksamhet, såsom affär betraktad, ställer sig under ett kommande år, samt till hvilken utgift stadens kostnadsfria förbrukning af vatten derunder kan gå, erhålles ingalunda genom någon budgets uppställning. Deremot lemnar en sådan berättelse, som den Vattenledningskontoret årligen presterat öfver sin verksamhet under ett föregående år, den i alla stycken korrektaste och öfverskådligaste samt på verkliga fakta baserad utredning af ställningen. En i tillämpliga delar enahanda berättelse för stadens Belysningsverk skulle Drättselkammaren för sin del tillstyrka; ty ifrån de blotta budgetsbilagorna, uti hvilka bland annat icke äro och icke kan uppvisas räntor å inköpspris och förskott, afskrifningar m. m. kan lätteligen ingå en nettovinst, som emellertid är dess motsats och ger en alldeles skef uppfattning af ställningen; samt kan således äfven stadens gatubelysning med gas i verkligheten kosta någonting alldeles annat, mera eller mindre, än hvar till den i budgeterna beräknats. Äfven budgetsutskottet anslöt sig fullständig till denna uppfattning rörande uppställningen af budgeten för vattenledningsverket.

Särskildt emedan diverse reparationer å turbinpumpverket förestod, men äfven till följd af vattenledningens oafbrutet skeende utsträckning påkallades för vattenledningens underhåll och remont ett med 2,000 mark förhöjdt anslag. För utbyte ¹⁾ af pumpverkets gamla turbiner mot nya sådana upptogs dessutom ett belopp af 15,000 mark.

Vattenledningens underhåll och remont.

Under rubriken nybyggnader vid vattenledningen upptogs endast 67,000 mark, utgörande det resterande beloppet af den till 147,000 mark beräknade totalkostnaden för tillbyggnaden ²⁾ till vattenborgen.

Nybyggnader vid vattenledningen.

För rörnätets vid vattenledningen utsträckning upptogs uti utgiftsstaten för år 1902 inalles 155,500 mark, och må beträffande de skilda posterna här lemnas följande upplysningar: Rörombytet under Vestra Henriksgatan afser främst att öka tryckhöjden uti vattenledningsnätet med 4,2 meter. Vattenposterna å Skatudden afse att betjena längre bort vid kajen liggande fartyg. Ny sugledning till turbinpumpverket påkallas

Utsträckning af rörnätet vid vattenledningen.

¹⁾ Se pg. 39. — ²⁾ Se 1900 års berättelse pg. 40.

för rikligare tillförsel af vatten till de nya turbinerna vid de tillfällen, då äfven ångpumpverket skall samtidigt drifvas. Vattenledningen under Högbergsgatan till Röddäliden är en komplettering af vattenledningsnätet äfven i syfte att ernå större tryckhöjd. Alla öfriga uti budgeten upptagna vattenledningar bero på de uti budgeten för allmänna arbeten upptagna gatuplanerings- och kanaliseringsarbetena. För sin del hade Drätselkammaren föreslagit bland annat, att uti budgeten skulle för en vattenledning under Östra chausséen till folkskolehuset å Wallgård upptagas ett anslag af 25,700 mark, emedan denna ledning komme att tillföra vatten icke allenast till nämnda skolbyggnad utan ock att derjemte bereda tillfälle att till 25 å 30 tomter inleda vatten samt förse trakten med synnerligen behöfliga brandposter, men blef anslaget icke af Stadsfullmäktige beviljadt.

Diverse mindre arbeten vid vattenledningen.

Emedan den gamla värmeledningsångpannan i pumphuset uti Gammelstaden var uttjent och måste kasseras, upptogs för en ny dylik ångpanna ett anslag af 1,500 mark. En fribrunn i Gammelstaden ansågs behöflig för somnarmånaderna och observerades härför ett anslag å 400 mark. Slutligen upptogs för ökande till antalet af brandposter och afstängningskranar å de äldre delarna af rörnätet, der dessa poster och kranar äro glesare förlagda, 3,500 mark.

Remont och underhåll af stadens byggnader och lägenheter.

Till närmare förklaring rörande arbeten och anslag under rubriken Byggnader och lägenheter i budgeten för år 1902 må endast följande anföras. Vid den 12 Juli 1900 verkställd afträdessyn å Brunns huset och Käggelbanan i Brunns parken anmärktes, att restaurationslokalen saknar nödiga bekvämlighetsinrättningar för allmänheten samt att stora verandan nödvändigtvis borde förses med glasvägg, och tillstyrkte synemännen dessa arbetens utförande på stadens bekostnad. Drätselkammaren, som delade denna åsigt, uppdrog derföre också vid sammanträde den 26 Oktober nämnda år åt Byggnadskontoret att uppgöra förslag och kostnadsberäkning för dessa arbeten samt att uti sitt budgetsförslag för år 1902 upptaga desamma. Kostnaden för bägge dessa arbeten blef beräknad till sammanlagdt 4,750 mark. Emellertid hade redan Drätselkammaren i sitt budgetsförslag nödgats inskränka sig att endast för bekvämlighetsinrättningarnas utförande observera den på dem belöpande andelen af kostnaden med 1,200 mark. Då staden från och med den 1 Juli 1902 skall tillträda det af staden under redogörelseåret inköpta Societetshuset uti hvilket för dess vidare begagnande förestå rätt ansefliga reparationsarbeten, uttogs för detta ändamål den summa af 40,000 mark, hvilken kommissionen för upp-

köp af huset kalkylerade såsom härför behöflig. Drätselkammaren hade visserligen befarat att detta anslag blefve otillräckligt, men i saknad af hvarje annan beräkning för husets förestående remont än den återopade, kunde därför icke heller något högre belopp observeras. För förändring af inredningen i Folkbibliotekshuset anslogs ett belopp af 2,000 mark, så att en ny läsesal, i enlighet med den af Styrelsen för Folkbiblioteket och läsesalarna i ärendet gjorda framställningen och dess förslag kunde i huset inrymmas. Enär samtliga latriner i staden borde före den första September 1902 vara ombygda i öfverensstämmelse med Byggnadsordningens fordringar hade enligt Byggnadskontorets kostnadsförslag upptagits en summa af 4,750 mark för förändring till tunnssystem af latrinerna i gården N:o 9 vid Bergmangatan, Rådhuset, Rådhusannexet, Mångleribodarne och Parkvaktarebostaden, hvarest vanliga latringropar ännu förefunnos. För öfriga reparationer af stadens egande byggnader upptogs under denna rubrik af budgeten sammanlagdt 40,600 mark, hvaraf skildt må nämnas 11,500 mark för reponter af byggnaderna å Maria sjukhus.

Enär enligt bestämmelserna i köpebrevet för Societetshuset under år 1902 förestod en afbetalning å köpeskillingen af 150,000, blef denna utgift upptagen å underafdelningen „Nybyggnader“ af XIV utgiftstiteln. Å samma underafdelning upptogs 30,000 mark för här tidigare omnämnda¹⁾ byggnadsföretaget å stadens fattiggård. Uti det af Drätselkammaren uppgjorda utgiftsförslaget var observeradt för uppförande af saluhallar å Kasern- och Sandvikstorger tillsammans ett belopp af 220,000 mark, men uteslöts anslaget härför af Magistraten, som visserligen ansåg uppförandet af dessa byggnader i hög grad önskvärdt, men att omständigheterna påfordrade uppskåf med deras utförande till ett följande år.

Nybyggnader.

Under rubrikerna remont och underhåll af gator och allmänna platser upptogs uti ifrågavarande budget för stensättning med I:a nubbsten i asfalt af stadens andelar af Unionsgatan invid Kajsaniemi park 23,000 mark; och grundade sig detta anslag på Magistratens utslag af den 19 Juni rörande omläggning af sagda gata. För ombyggnad och remont af särskilda barriärer längs staden tillhöriga gatuandelar anslogs 10,000 mark. Drätselkammaren hade för ändamålet föreslagit en post af 30,000 mark. Drätselkammaren höll nämligen för att alla stadens träbarriärer, som äro så ytterst förgängliga och årligen i underhåll sluka oformligt stora reparationskostnader och hvilka dels i enkel jernkonstruktion, dels med

Remont och underhåll samt nyanläggning af gator och allmänna platser.

¹⁾ Se pg. 33.

stenstolpar och horizontala jernrör böra kunna utföras rätt prydliga, efterhand borde utbytas, så att någon egentlig *ombyggnad* af träbariärer ej vidare skulle komma i fråga, utan blott den nödtorftigaste remont af dem vidtagas tills de helt och hållet kunna undanskaffas. För ombyggnad ¹⁾ af Långa bron observerades här 45,000 mark samt för diverse reparationer samma belopp, 12,000 mark, som för redogörelseåret.

Beträffande de många af Byggnadskontoret föreslagna gatuplaneringarna, hade redan Drätselkammaren nödgats inskränka sig till det minsta möjliga, emedan medel för en stor del af de också af Kammaren till minskadt antal upptagna planerings- och kanaliseringsarbetena enligt Kammarens förmenande icke kunde på annat sätt än genom upplåning anskaffas -- ett så mycket beklagligare förhållande, som arbetslönerna voro i nedgående och antagligen stor efterfrågan på arbete under instundande vinter var att emotse. Till följd af en lifligare köplust af obebyggda tomter, förnämligast å Skatudden och 11:te och 12:te stadsdelarna, hade Drätselkammaren sett sig tvungen att under hösten försälja till och med en del tomter, hvilka icke ligga vid planerad gata, under förhoppning att till dem stötande gator kunde under påföljande år 1902 planeras. Och var det sådana gator, Byggnadskontoret och Kammaren i främsta rummet föreslog till reglering. Sådana voro Slottsgatan och Gördelgatan å Skatudden; Malmgatan i 4:de; Ärtholmsgatan i 6:te; de andelar af Fredriksbergs-, Kajana-, Borgå-, och Viborgsgatorna, som omgifva det af 9 tomter bestående kvarteret N:o 374 i 11:te äfvensom Sibyllegatan i 12:te stadsdelen. Men då ett visst antal tomter dessutom i hvarje händelse måste göras för försäljning disponibla, och då med hänsyn till jordmassornas ändamålsenliga förflyttning från skärning till bank äfvensom till markens lutningsförhållanden för afvattning medels kloakanläggningar, icke hvilka gatudelar som helst kunna oberoende för sig planeras, hade Drätselkammaren efter öfverläggning och i samråd med stadsingenjören stannat för planering af särskilda gator i 11:te stadsdelen till ett sammanlagdt belopp af 229,050 mark. I det att de äskade anslagen, uppgående in summa till 80,750 mark, för gator af förstnämnda kategori af Stadsfullmäktige beviljades, inskränktes anslaget för den senare nämnda gruppen af gator deremot till 118,900 mark. Drätselkammaren hade tänkt sig, att för utförande af gatuplaneringar och dermed sammanhängande kanalanelläggningar kunde anlitas lånemedel på längre återbetalningstid än två år, till ett belopp af

---

¹⁾ Se pg. 30.

200,000 mark, men omfattades denna åsigt icke af Magistraten, som derföre såg sig tvungen att beträffande dylika gatuanläggningsarbeten betydligt reducera Drätselkammarens budgetförslag.

För nya jernvägsspår å Skatudden upptogs 13,000 mark och för stensättning med fältsten af särskilda ytor invid det nyuppförda varuskjulet å Myntkajen, äfvensom med II:a nubbsten, till 11 meters bredd, af sjelfva kajsträckan vester om nämnda skjul 29,100 mark.

Under remont och underhåll af kanaler och afloppsdiken anslogs, förutom 3,000 mark för kompletteringsarbeten och 15,000 mark för diverse underhåll, mot 12,000 mark för redogörelseåret, emedan kanalnätets längd, särskildt inom 11:te och 12:te stadsdelarne, hade så betydligt ökats, att ett omsorgsfullt underhåll deraf icke kunde verkställas för sistnämnda belopp, för ersättning med större rör af kanalen från kägelbanan i Brunnsparcken till Hafshamnen 3,500 mark.

Anslaget för nyanläggningar, till sammanlagdt belopp af 75,250 mark, var beroende af beslutna gatuplaneringar, med undantag af posten 16,450 mark för kanal under Flemmingsgatan från Vasa- till Svalbogatan, hvilken kanal kommer att utgöra en oundgänglig komplettering till de år 1901 i trakten utförda gatuplaneringarna med ty åtföljande kanaler.

Någon afvikelse uti 1902 års utgiftsstat från redogörelseårets be- träffande vägars och chausséers remont och underhåll förekom icke, men anslogs under rubriken „nyanläggningar“ 1,200 mark för väg mellan Brobergsgatan och Brobergskajen, i och för upphjelpande af de i denna trakt af staden rådande svåra kommunikationsförhållandena, och 500 mark för ny väg till klappbryggan i Gammelstaden, till hvilken brygga vägen hittills gått genom väfveriets område, men nu hotades med stängning.

Under rubriken remont och underhåll af hamnar anslogs för nedfartsbroar till isarna och stängsel vid kajerna 3,000 mark mot 2,000 uti årets budget och motiverades förhöjningen deraf, att vintersjöfarten i hamnarna föranleder anläggning af ofta nog flere kilometer långa stängsel längs ångbåtsrännorna i isen. Emedan frågan om rengörande på ett eller annat sätt af vattnet uti den instängda delen af Tölö viken blifvit allt mera presserande, anslogs för anstaltande af vissa förberedande och undersökningsarbeten 3,000 mark. Till följd af röta fordrade såväl den s. k. Södra som Norra kajarmen i Södra hamnen äfvensom träbron i Brobergshamnen invid ryska proviantmagasinet ombyggnad till beräknad kostnad af resp. 16,600—3,900 och 3,400 mark. För diverse reparationer anslogs dessutom såsom vanligt 12,000 mark.

Remont, underhåll och nyanläggning af planteringar.

För remont och underhåll af Planteringarna hade Trädgårdsnämnden åstundat till ett 54,000 mark förhöjdt anslag; och anfördes såsom hufvudsakligt motiv för denna förhöjning, att ifrågavarande anslag icke ökats i samma mån, som planteringarna utvidgats, hvarföre ock anslaget årligen öfverskridits. Drätselkammaren hade emellertid trott sig uti sitt budgetsförslag icke kunna för ändamålet upptaga något större belopp, än uti årets budget anslagna 47,000 mark. Med allt erkännande af det utomordentligt prydliga skick, hvari stadens planteringar underhållas, ansåg Drätselkammaren att härvid utvecklas en större lyx, speciellt vid ytterst kostsamma och ställvis till antal öfverflödigt många blomsterrabatter, än stadens begränsade tillgångar medgifva. Anslaget förblef derföre ock oförändradt. Af försköningsarbetena å Observatooriibergen återstod endast anordnandet af bergspartiet framför nedgången till Bergmangatan, och förelåg för denna anordning ett af stadsträdgårdsmästaren uppgjordt, särdeles tilltalande projekt för en fontän i midten af en utaf bergsväggars omgifven vattenbassin. Men ehuru förslaget var mycket beaktansvärdt och äfven förr eller senare torde komma till utförande, ansågs med dess anläggning ännu någon tid kunna anstå, likasom ock med trädplanteringar längs Badhusgatan och plantering vid Lönnrots staty, hvarföre de af Trädgårdsnämnden härför åstundade anslagen å resp. 7,254—4,625 och 3,400 mark icke upptogos uti ifrågavarande utgiftsstat. Deremot beviljades för fortsättning af planteringarna i Brunnsparcken och i Kajsaniemi park samma belopp af 5,000 mark för enhvar af parkerna som uti årets budget. För anbringande af en vattenpost å planteringarna vid Gamla kyrkan och en annan sådan i Brunnsparcken anslogs 300 och 800 mark samt för inköp af soffor 1,250 och till anordnande af källbanor 1,000 mark.

Renhållningsväsendet, arbetsredskap och diverse.

Anslagen för renhållningsväsendet, för underhåll och inköp af arbetsredskap samt för diverse kostnader vid underhåll af klappbryggor, vedmätt, lyktstolpar m. m. upptogs uti utgiftsstaten för år 1902 alldeles enahanda belopp som uti budgeten för år 1901.

Utgifts- och inkomststat för stadens Belysningsverk.

Stadens allmänna utgifts- och inkomststat för år 1901 var bilagd med en dylik stat för stadens belysningsverk. Utgifterna för detta verk voro för sagda år beräknade till sammanlagdt 375,000 mark, fördelade på följande sätt: för löner och arvoden 66,800 mark, för gasberedningen 213,000 mark, för diverse 18,150 mark, för underhåll och remont 38,750 mark och för nya lyktor, rörledningar, gasmätare et inventarier 38,000 mark, af hvilken senast nämnda post särskildt må anföras anslaget å 10,000 mark för utförande af nya hufvudrörledningar. Och då inkomsterna

från gasverket beräknades till 430,000 mark, upptogs såsom nettobehållning å den nämnda budgetens inkomstsida under hufvudrubriken IX „Belysningsverket“ 55,000 mark. Uti en dylik bilaga till 1902 års budget beräknades utgifterna för gasverksdriften till samma 375,000 mark, häri inberäknadt anslaget å 15,000 mark för uppgörande af förslag till eget elektricitetsverk för staden ¹⁾, och för öfrigt fördeladt i följande poster: för löner och arvoden 66,050 mark, för gasberedningen 164,250 mark, för diverse 19,860 mark, för underhåll och remont 36,500 mark och för nya lyktor, rörledningar, gasmätare et inventarier sammanlagdt 45,340 mark, deribland för nya hufvudrör under delar af Malm-, Lappbrinks-, Högbergs-, Gördel- och Slottsgatorna in summa 13,000 mark. Inkomsterna kalkylerades till 437,000 mark, och föll alltså stadens allmänna budget till godo en nettobehållning af 62,000 mark.

För gatornas belysning med gas upptogs uti budgeten för år 1902 ett anslag af 108,000 mark eller 6,000 mera än uti redogörelseårets utgiftsstat. Och ett ännu större tillskott eller 89,215 mark 50 penni mot 77,002, mark 50 penni beviljades för belysning af gator och chausséer medels petroleumlyktor. Tillväxten i utgifter för gatubelysningen är i främsta rummet beroende af nya stadsdelars tillkomst, men äfven af växande anspråk på effektivare belysning. Så hade Magistraten, sedan stadens polismästare uti skrifvelse af den 4 September hos Magistraten hemställt om vidtagande af åtgärd för förstärkande af belysningen i Sörnäs och Tölö förstäder, ökat antalet af petroleumlyktor, som för året ställts till Drätselkammarens, resp. styrelsens för belysningsverket disposition, från af Drätselkammaren föreslagna endast 40 st. till 80 st. äfvensom förhöjdt anslaget för desammas anskaffande med 2,400 mark samt belysningskostnaden härför med 2,000 mark, hvarigenom hvardera hithörande poster fördubblades. För belysning af den nya kajen å Skatudden måste ett tillskott å 1,730 mark observeras å anslaget för elektrisk belysning, och steg förnämligast härigenom denna utgiftspost från 10,671 mark 75 penni till 12,450 mark.

Beträffande omsorgen och vården af stadens gatubelysning hade såväl Drätselkammaren som budgetsutskottet uti sina resp. betänkanden till budgetsförslaget framhållit det oegentliga deri, att utgifterna till budgeten beträffande petroleumbelysningen hade aflemnats af Byggnadskontoret och icke af Styrelsen för stadens belysningsverk, ehuru det enligt

¹⁾ Se pg. 36.

§ 1 i reglementet för bemälda Styrelse åligger styrelsen att hafva inseedet öfver all belysning å stadens gator, allmänna platser och kajer. Utskottet för sin del emotsåg derföre, att dessa uppgifter framdeles skola afgifvas af Styrelsen för stadens belysningsverk, till hvars disposition alltså också alla i budgeten upptagna reservlyktor för petroleumbelysning böra ställas.

Stadens Jord-
lägenheter.

Under denna hufvudtitel af budgeten blef anslaget för förvaltningskostnaderna för Gumtäckt förhöjdt med 1,000 mark, emedan förnämligast hyran för polisvaktkontoret och andra polisordningen derstädes berörande kostnader stigit.

b) *Ärenden beträffande stadens lösa egendom och penningväsen.*

Stadskassans
bokslut för år
1900.

Till Stadsfullmäktige hade genom Drätselkammaren insändts ¹⁾ af Drätselkontoret upprättade och genom dess försorg till tryck befordrade handlingar ²⁾ rörande Helsingfors stads räkenskaper och bokslut för år 1900; och hade detta bokslut i sammandrag följande lydelse:

Inkomster.

Enligt stat	<i>Fm.</i>	6,381,776: 16
Utöfver d:o.	„	1,423,048: 68
Besparing å anslag	„	179,164: 17
	Summa <i>Fm.</i>	7,983,989: 01

Utgifter.

Anslag enligt stat	<i>Fm.</i>	6,381,776: 16
Anslagen öfverskridna med	„	1,255,257: 23
Brist i beräknade inkomster	„	50,299: 71
	<i>Fm.</i>	7,687,333: 10

Årets resultat, öfverskott	„	296,655: 91
	Summa <i>Fm.</i>	7,983,989: 01

Förenämnda öfverskott	<i>Fm.</i>	296,655: 91
ökadt med den odisponerade behållningen från år 1899 eller	„	380,315: 24
lemnar saldot till år 1901	<i>Fm.</i>	676,971: 15

¹⁾ Drks skrf. N:o 99 af den 21 mars. — ²⁾ Stfs tryckta handl. N:o 13.

Och beslöto ¹⁾ Stadsfullmäktige att ärendet skulle i sinom tid föredragas i sammanhang med berättelsen öfver revisionen af stadens räkenskaper för sagda år.

Ur den till Stadsfullmäktige genom Magistraten insända revisionsberättelsen ²⁾ framgår bland annat:

att vid de inventeringar, som revisorerne på grund af uppdrag från Stadsfullmäktige verkställt med staden tillhörig löseegendom, dennas öfverensstämmelse med inventarielängderna blifvit såvidt möjligt konstaterad, liksom ock att löseegendomen i allmänhet befinner sig i behörigt skick. Inventariernas bokförda värde hade under året stigit från 1,016,606 mark 79 penni den 31 December 1899 till 1,226,599 mark 81 penni samma dag år 1900 eller med 209,993 mark 2 penni, och hade denna värdeökning hufvudsakligen uppstått derigenom att bland inventarierna numera intagits den i Atheneum förvarade s. k. Furuhjelmska tafvelsamlingen med brandförsäkringsvärdet 75,000 mark, samt att värdet för folkbibliotekens boklager, som 1899 upptagits till 25,000 mark, nu blifvit bokfördt med 40,000 mark högre belopp, hvarjemte värdet af staden tillhöriga växter stigit med 16,000 mark och nya inventarier tillkommit för belysningsverket med cirka 27,000 mark, för brandverket med 19,000, för polisinnrättningen med 12,000, för sjukvården med 9,000, för fattigvården med 24,000, för folkskolorna och vattenledningen hvardera med cirka 10,000 mark samt för särskilda andra verk och inrättningar med cirka 17,000 mark eller med sammanräknadt 259,433 mark 80 penni, hvaremot värdet för under året skedd förbrukning och afskrifning upptagits till 49,440 mark 78 penni.

Att enligt hvad till revisorerne kännedom kommit, vid tullafdelningen af Helsingfors allmänna upplagsmagasin falsarier jemte försnillningar egt rum, men att de, då af Trafikkontorets vid samma afdelning till revisorerne öfverlemnade inlagor, hvilka äro likalydande med Tullverkets, icke kan utrönas, i hvad mån dessa berört staden tillkommande tolags- och trafikafgifter, förr än tullverkets balansräkning blifvit fastställd, endast kunna om förhållandet anmäla till vidtagande af de åtgärder, som af omständigheterna kunna föranledas. Mot Trafikkontorets redovisningar i öfrigt äfvensom mot Hamnkontorets och Brandverkets förvaltning och räkenskaper hade några skäl till anmärkningar icke förekommit.

Att angående Fattigvårdens samt Sundhets- och sjukvårdens för-

Revision af stadens räkenskaper för år 1900 och ansvarsfrihet åt stadens nämnder och styrelser.

¹⁾ Stfs prot. den 26 mars § 8. — ²⁾ Stfs tryckta handl. N:o 20.

valtning och räkenskaper intet finnas att anmärka. Såsom ett önskningsmål uttalas dock att å ekonomiafdelningen vid Maria sjukhus partiköp mera skulle användas, och entreprenadsystemet, der sådant lämpar sig, anlitas. Äfven med afseende å medicinalier borde enligt de uppgifter, som anskaffats, större rabatt kunna erhållas.

Att vid granskningen af Undervisningsväsendet samt Byggnads- och Vattenledningskontorens förvaltning och räkenskaper för året anledning till anmärkningar icke förekommit.

Att slutligen Drätselkontorets och Donationsfondernas räkenskaper utmärka sig oaktadt sin omfattning för klarhet i uppställningen och omsorg vid handhafvandet; och uppgifves de donerade fondernas afkastning i medeltal till cirka $5\frac{1}{2}\%$. Såsom revisionens slutresultat framhålla revisorerne det bedömande, att stadens drätsel under år 1900 blifvit väl handhafd.

På särskilda uti revisionsberättelsen framhållna skäl föreslå revisorerne: att en ny, med utvecklingen af stadens drätsel mera öfverensstämmande instruktion för revisorerne uppgjordes och af rådhusstämma fastställdes; samt att Stadsfullmäktige ville utse skilda inventeringsmän för all stadens löseegendom och för desse fastställa instruktion samt bevilja nödigt anslag.

På beredningsutskottets förslag beslöto ¹⁾ Stadsfullmäktige inhemta Drätselkammarens utlåtande öfver sist anförda framställningar samt öfver revisorerne uttalande beträffande Trafikkontorets räkenskaper; äfvensom att bevilja vederbörande nämnder och styrelser ansvarsfrihet för ifrågasvarande redogörelseår, hvilken ansvarsfrihet dock icke skulle omfatta den eventuella ersättningskyldighet, som tilläfvventyrs kunde uppstå i anledning af förre biträdande packhusinspektorn Leinbergs balans.

Drätselkammarens utlåtande i anledning af berättelsen öfver revision af stadens räkenskaper för år 1900.

Till fullgörande af Drätselkammaren sålunda lemnadt uppdrag, meddelade Drätselkammaren hvad först vidkom revisorerne förslag att de för framtiden blefve befriade från inventeringen af stadens lösa egendom, hvilken inventering skulle verkställas af derfor utaf Stadsfullmäktige särskildt utsedde inventeringsmän, att Kammaren på de af revisorerne framhållna skäl, förnämligast det rörande möjligheten härigenom till en exaktare kontroll af stadens inventarier och lagerförråd vid årsskiftet, icke kunnat annat än omfatta förslaget. Drätselkammaren hade för den skull äfven låtit utarbета icke allenast sådant förslag till instruktion för stadens

¹⁾ Stfs prot. den 2 juli § 1.

revisorer, som till följd af deras befrielse från nämnda inventering för-
 anleddes, utan ock förslag till instruktion för inventeringsmännen af sta-
 dens lösa egendom, af hvilka förslag det förra borde underställas rådhus-
 stämmas pröfning och fastställelse, men det senare kunde enbart af Stads-
 fullmäktige till efterrättelse föreskrifvas; och hemställde ¹⁾ Kammaren, jemte
 öfversändande af dessa förslag, hos Stadsfullmäktige om vidtagande af
 därför erforderliga åtgärder. Och hvad åter beträffade revisorerens an-
 märkning af Trafikkontorets räkenskaper, hade Kammaren infortrat konto-
 torets yttrande och förklaring i saken, hvilka uti tvenne med en bilaga
 försedda skrivelser från Trafikkontoret öfversändes till Stadsfullmäktige,
 jemte det Drätselkammaren på grund af innehållet i desamma för sin del
 anhöll att få förorda Trafikkontoret till ansvarsfrihet för 1900 års redo-
 visning.

De utaf Drätselkammaren ombesörjda instruktionerna voro af föl-
 jande innehåll:

Förslag till instruktion för Helsingfors stads revisorer.

§ 1.

Helsingfors stads revisorer, hvilka utses af rådhusstämman på sätt i
 § 16 af Kejsrliga Förordningen angående kommunalförvaltning i stad
 af den 8 December 1873 föreskrifves, sammanträda inför Magistraten vid
 dess första sammanträde i Mars månad för att emottaga de till revision
 aflemnade räkenskaperna samt sig emellan utse orförande.

§ 2.

För granskningen af räkenskaperna samt genomgående af de sär-
 skilda myndigheternas protokoll ega revisorerne efter öfverenskommelse
 sig emellan fördela sig i grupper, dock bör inventeringen af valutor, upp-
 räkning af under året inlösta obligationer och kuponger samt granskning
 af säkerhetshandlingar och kontrakt företagas vid gemensamt samman-
 träde.

§ 3.

Anmärkning, som tilläfvventyrs af någon grupp framställts, pröfvas af
 revisorerne gemensamt samt införes, der densamma af dem godkännes, i

---

¹⁾ Drks skrf. N:o 249 af den 17 okt. (Stfs tryckta handl. N:o 32).

den berättelse öfver granskningen, som af samtliga revisorer underskrifven bör till Magistraten inom af denna förelagd tid ingifvas.

§ 4.

Vid omröstning revisorerne emellan beräknas för hvarje granskare en röst. Falla rösterna lika, blir den mening gällande, som ordföranden biträder. Har af någon grupp gjord anmärkning vid omröstning underkänts, ega dock den eller de revisorer, som anmärkningen framställt eller om densamma sig förenat, att, der de sådant äska, anmärkningen i form af reservation revisionsberättelsen bifoga.

§ 5.

Revisorerne åtnjuta arvode enligt Stadsfullmäktiges bestämmande, hvilket till dem efter slutförd revision af Drätselkammaren utanordnas.

Förslag till instruktion för af Helsingfors Stadsfullmäktige valde inventeringsmän af stadens löseegendom.

§ 1.

Inventeringsmän för stadens löseegendom utses till ett antal af fyra af Stadsfullmäktige vid något desses sammanträde under Oktober eller November månader. Vid samma tillfälle utses jemväl tvenne suppleanter, hvilka vid förfall för ordinarie inventeringsmän träda i dennes ställe.

§ 2.

Inventeringsmännen sammanträda under December månad, för att sig emellan utse ordförande och fördela inventeringsarbetet, hvilket till den del detsamma omfattar arbetsredskap och förråd af material m. m. bör försiggå vid årsskiftet i sammanhang med af vederbörande stadens verk då anställda årsinventeringar.

§ 3.

Inventeringen för året af all stadens lösa egendom bör vara slutförd inom utgången af Februari månad, då inventarielängderna, försedda med inventeringsmännens påskrift angående granskningen, till Drätselkontoret aflemnas, för att jemte stadens öfriga räkenskaper årsrevisorerne tillhandahållas.

§ 4.

Har vid inventeringen skäl till anmärkning förekommit, aflåte inventeringsmännen inom den i föregående § angifna tid skrifvelse härom till Drätselkammaren, som deröfver infortrar vederbörandes förklaring och sedan tillställer handlingarne årsrevisorerne till kännedom och eventuel vidare åtgärd.

§ 5.

Inventeringsmännen åtnjuta arvode enligt Stadsfullmäktiges bestämmande, hvilket till dem af Drätselkammaren utanordnas, sedan inventarielängderna till Drätselkontoret aflemnats.

Ärendet blef emellertid icke af Stadsfullmäktige under året slutbehandladt ¹⁾.

Drätselkammaren hade till Stadsfullmäktige insändt ²⁾ en af Drätselkammaren uppgjord redovisning öfver förvaltningen af stadens donerade fonder under år 1900; och beslöto ³⁾ Stadsfullmäktige på beredningsutskottets förslag, då ur redovisningen framgick att ur fondernas tillgångar utgifvits lån till lägre ränta, än för dylika lån i allmänhet af härvarande penningeinrättningar tillämpades, anmoda Drätselkammaren att taga i öfvervägande huruvida icke en ränteförhöjning för ifrågavarande lån borde ega rum.

Redovisning
öfver förvalt-
ningen af sta-
dens donerade
fonder.

Sedan Helsingfors Utminuterings Aktiebolag jemlikt föreskriften i § 19 af de för bolaget gällande stadgar till Magistraten insändt bestyrkt afskrift af berättelsen öfver verkställd revision af bolagets räkenskaper och förvaltning under år 1900, hade Magistraten jemte skrifvelse af den 16 Mars till Stadsfullmäktige öfversändt sagda berättelse; och tilldelade ⁴⁾ Stadsfullmäktige på beredningsutskottets förslag bolagets direktion ansvarsfrihet för sagda redogörelseår. Revisorerne hade ock i berättelsen anført, att de funnit att inkomsterna och utgifterna under året öfverensstämde med företedda verifikat, att bokslutet var riktigt uppgjort samt bokföringen äfven i öfrigt handhafs på ett i allo tillfredsställande sätt. Bolagets disponibla vinst för året utgjorde 74,340 mark 55 penni, hvaraf 29,736 mark 22 penni tillföllö kommunikationsfonden och 44,604 mark 33 penni Helsingfors kommun.

Revision af
Helsingfors Ut-
minuterings
Aktiebolags
räkenskaper för
år 1900.

¹⁾ Stfs prot. den 17 dec. § 33. — ²⁾ Drks skrif. N:o 78 af den 28 febr. — ³⁾ Stfs prot. den 12 mars § 6. — ⁴⁾ D:o d:o den 26 mars § 11.

Revision af
Helsingfors
Utskännings-
Aktiebolags
räkenskaper för
år 1900.

Sedan Stadsfullmäktige meddelats revisionsberättelse öfver Helsingfors Utskännings Aktiebolags räkenskaper för år 1900, uti hvilken berättelse de utsedde revisorerne anföra, att räkenskaperna befunnits öfverensstämma med företedda verifikater äfvensom att bokslutet var riktigt och omsorgsfullt uppgjort, beslöto ¹⁾ Stadsfullmäktige tilldela bolagets bestyrelse decharge för sagda år. Den staden tillfallande andelen uti bolagets nettovinst för året uppgick till 75,126 mark 85 penni.

Fördelningen
af Utskännings-
och Utminuterings
Aktiebolagens
vinstmedel.

Såsom stadens andel i Utskännings- och Utminuterings Aktiebolagens vinstmedel för år 1900 hade till stadskassan inlevererats: af det först nämnda bolaget 75,126 mark 85 penni och af det senare 44,604 mark 33 penni eller tillsammans 119,731 mark 18 penni. Enär emellertid Stadsfullmäktige af dessa medel tidigare anslagit 39,000 ²⁾ mark för underhåll af Utskänningsbolagets planteringar och öfriga inrättningar å Högholmen och Fölisön, samt ett tillskott af 500 mark åt komitén för anordnande af hemskolekurser, återstod till disposition för andra ändamål endast 80,231 mark 18 penni, mot 98,450 mark för föregående år. Stadsfullmäktige beslöto ³⁾ i hufvudsaklig öfverensstämmelse med ett för uppgörande af förslag till dessa medels fördelning mellan särskilda sökande tillsatt ⁴⁾ utskotts förslag ⁵⁾ anslå:

Bidrag till
Svenska teatern.

a) till svenska teaterns garantiförening, för anordnande under instundande spelår af 4 folkrepresentationer, 4,000 mark, med vilkor likväl att representationerna gifvas företrädesvis å sön- och helgdagar och under lämplig årstid samt att biljettprisen icke öfverstiga 75 penni för plats i andra radens fond- och 50 penni i dess sidologer, 25 penni på tredje raden och 50 procent af de vanliga biljettprisen för öfriga platser i salongen;

Bidrag till
Finska teatern.

b) åt direktionen för finska teatern för samma ändamål och 5 representationer 4,000 mark, på enahanda vilkor beträffande representationernas anordning och biljettprisen i öfrigt utom att biljettpriset för plats å galleriet bestämmes till högst 25 penni;

Bidrag till
Folkteatern.

c) åt garantiföreningen för folkteatern 2,500 mark för minst 12 representationer;

Bidrag till
upprätthållande
af folkbarträd-
gårdar.

d) åt fröknarna Betty Alander och Hanna Rothman 8,000 mark till underhåll af deras folkbarträdgård i Sörnäs under läsåret 1901—1902;
e) åt fröken B. Hannén 7,000 mark till uppehållande af folkbarträd-

¹⁾ Stfs prot. den 26 mars § 12. — ²⁾ Se pg. 44. — ³⁾ Stfs prot. den 22 maj § 22. — ⁴⁾ D:o d:o den 12 febr. § 3. — ⁵⁾ Stfs tryckta handl. N:o 21.

gården vid Smedsgatan under samma tid; f) åt fröken Lydia Wendell 5,500 mark till hennes folkbarntädgård i Tölö, jemväl för instundande verksamhetsår; och g) åt fröken Elsa Lindeberg 5,000 mark till underhåll af hennes folkbarntädgård i trakten af Lappviksgatan, likaledes under läseåret 1901 – 1902;

- h) till bestyrelsen för arbetshusen för fattiga barn 7,000 mark för underhållet af dessa inrättningar under år 1901; Bidrag till arbetshusen för fattiga barn.
- i) åt Helsingfors folkskolors lärare- och lärarinneförening 4,631 mark 18 penni till feriekolonier för folkskolebarn; Anslag för feriekolonier för folkskolebarn.
- j) åt Föreningen för befrämjande af barnavård 7,000 mark; Bidrag till föreningen för befrämjande af barnavård.
- k) åt Fruntimmersföreningen 1,500 mark till underhållet af dess barnhem; Bidrag till underhåll af ett barnhem.
- l) åt bestyrelsen för arbetshemmet för ålderstigna kvinnor 2,000 mark; Bidrag till arbetshemmet för ålderstigna kvinnor.
- m) åt Mariaföreningen 3,000 mark; Bidrag åt Mariaföreningen.
- n) åt Föreningen för välgörenhetens ordnande 1,000 mark; Bidrag till föreningen för välgörenhetens ordnande.
- o) åt Föreningen „De blindas vänner“ 1,000 mark; Bidrag åt föreningen „de blindas vänner“.
- p) åt bestyrelsen för sommarkolonier för arbetande kvinnor 1,500 mark; Bidrag för sommarkolonier för arbetande kvinnor.
- q) åt föreningen „Arbetets vänner“ jemte filialer härstädes 4,000 mark till bekostande af svenskspråkiga föredrag samt folkhögskole- och andra kurser för arbetare och såsom hyresbidrag; Bidrag åt „Arbetets vänner“ för föredrag och folkhögskolekurser.
- r) åt „Helsingin kansanopistoseura“ 4,000 mark för fortsatt upprätthållande af dess finskspråkiga arbetareundervisning härstädes och såsom hyresbidrag; Bidrag åt „Helsingin kansanopistoseura“ för arbetareundervisning.
- s) åt komitén för hemskolekurserna 1,000 mark för upprätthållande af dessa kurser under instundande höst; Bidrag åt komitén för hemfolkskolekurser.
- t) åt kvinnosaksförbundet Unionen 500 mark till bekostande af de utaf förbundet anordnade folkliga föredrag på de båda inhemska språken; Bidrag åt kvinnosaksförbundet „Unionen“ för folkliga föredrag.
- u) åt Finsk kvinnoförening 600 mark till elementarkurser på svenska och finska språken för arbeterskor; Bidrag åt Finsk kvinnoförening till elementarkurser för arbeterskor.

Bidrag åt föreningarna Unionen och Martha för hemscoleundervisning.

v) åt föreningarna Unionen och Martha gemensamt 1,000 mark till bekostande af kurser för utbildande af föredragare och lärarinnor för hemscoleundervisning;

Bidrag åt Helsingfors döfstumsförening.

x) åt Helsingfors döfstumsförening 500 mark till bekostande af dess undervisningskurser för döfstumma;

Bidrag åt nykterhetsföreningarna Balder, Kilpi och Wäinölä.

y) åt föreningen Balder och dess filialer 2,000 mark såsom bidrag till bekostande af deras nykterhetsarbete; z) åt nykterhetsföreningen Kilpi 1,500 mark; å) åt nykterhetsföreningen Wäinölä 500 mark.

Slutligen beslöto Stadsfullmäktige: att de föreningar, sällskap och enskilda personer, som tilldelas bidrag ur vinstmedlen, skulle anmodas att efter årets utgång afgifva kortfattade berättelser öfver sin verksamhet, särskildt med hänsyn till de beviljade anslagens användning, och af dem direktionerna för svenska och finska teatrarna samt folkteatern till Drätselkammaren; föreståndarinnorna för barnträdgårdarna till Uppfostringsnämnden; bestyrelsen för arbetshuset för fattiga barn, föreningen för barnavård, Mariaföreningen, Fruntimmersföreningen, bostyrelsen för fruntimmersföreningens arbetshem för qvinnor, Föreningen för välgörenhetens ordnande och „De blindas vänner“ till Fattigvårdsstyrelsen; Helsingfors folkskolors lärare och lärarinneförening samt Helsingfors döfstumsförening till Folkskoledirektionen; äfvensom bestyrelsen för sommarkolonier för arbetande qvinnor, Arbetets vänner jemte filialer, Helsingin kansanopisto-seura, komitén för hemscolekurserna, qvinnosaksförbundet Unionen och föreningen Martha, Finsk qvinnoförening, samt nykterhetsföreningarna Balder, Kilpi och Wäinölä till Arbetarenämnden; hvilka nämnder, som det ålåg att följa med verksamheten i vederbörande föreningar och inrättningar, borde derpå jemte eget utlåtande till Fullmäktige insända förenämnda berättelser.

Statsverkets bidrag till stadens gatubelysning.

Såsom kronans andel i kostnaderna för gatubelysningen i Helsingfors hade i stöd af Kejsarliga Senatens genom Civilexpeditionens skrifvelse för den 23 Februari 1892 meddelade beslut staden å länestyrelsen för förra hälften af år 1891 uppburit 6,410 mark samt sedermera 15,170 mark om året under den återstående tiden af tioårsperioden 1891—1900; och hade detta årliga statsbidrag enligt samma återopade beslut varit sålunda fördeladt, att 7,260 mark utgått ur statsfonden, 5,250 mark ur militiemedel, 1,070 mark påförts statsjernvägarne och 1,590 mark Universitetet. Då emellertid den tid, för hvilken nämnda statsbidrag blifvit beviljadt, hade med år 1900 utgått, gjorde¹⁾ Drätselkammaren hos Stads-

¹⁾ Drks skrf. N:o 260 af den 31 okt.

fullmäktige framställning rörande ansökan om bidragets förnyande för närmaste tioårsperiod, räknadt från början af år 1901. Och hemstälde Drätselkammaren på grund af en uträkning af samtliga byggnaders i staden utsträckning vid upplyst gata, att detta statsbidrag skulle bestäm-
 mas till ett belopp af sammanlagdt 17,700 mark 40 penni, hvaraf skulle falla å Statsverket 10,378 mark, å Universitetet 3,240 mark, å Ryska kronan 3,240 mark och å Statsjernvägarne 842 mark 40 penni. På beredningsutskottets förslag beslöto ¹⁾ Stadsfullmäktige ock insända underdånig ansökning i hufvudsaklig öfverensstämmelse med Drätselkammarens framställning.

På styrelsens för Maria sjukhus anmälan derom, att den för sjukhuset antagna staten för året sannolikt komme att öfverskridas med 9,000 mark, samt anhållan om detta tillskottsanslag beslöto ²⁾ Stadsfullmäktige anvisa detta belopp å Fullmäktiges dispositionsmedel. Orsaken till bristen angafs af bemälda styrelse vara den, att sjukhuset med anledning af den i staden gängse tyfusepidemin varit tvunget att hela hösten intaga ett betydligt större antal patienter, än för hvad sjukhusets stat var afsedd.

Tillskottsanslag
 för Maria sjukhus.

Enär flere patienter icke vidare kunde å Maria sjukhus intagas och några tyfuspatienter på den grund hade nödgats från sjukhuset afvisas, hade Helsovårdsnämnden, efter anmälan härom af föreståndaren för sjukhuset Dr Sievers, berättigat honom att omedelbart iordningställa kolera-baracken N:o 2 för tillfälligt emottagande af tyfussjuka; och anhöll i skrifvelse för den 27 September Helsovårdsnämnden hos Stadsfullmäktige ej mindre om godkännande af denna dess åtgärd, än ock, då kostnaden för detta provisoriska sjukhus uppehållande under en tid af halfannan månad beräknats uppgå till 2,500 mark, att detta belopp blefve för ändamålet beviljadt. Åtgärden blef äfven af Stadsfullmäktige på beredningsutskottets förslag godkänd ³⁾ samt det äskade anslaget beviljadt, att påföras Fullmäktiges dispositionsmedel.

Anslag för provisoriskt sjukhus.

Då till följd af inträdande kallare väderlek sjukhuset i kolera-baracken emellertid måste utrymmas och tyfusepidemin fortgick, föreslog hos Stadsfullmäktige Helsovårdsnämnden i skrifvelse för den 2 November, att rum för ändamålet måtte upplåtas i det gamla tull- och packhuset, som stod ledigt; hvarjemte nämnden uppgaf, att för sjuklokalens inredning för behofvet erfordrades ett belopp af 1,500 å 2,000 mark och för

¹⁾ Stfs prot. den 5 nov. § 16. — ²⁾ D:o d:o den 26 nov. § 20. — ³⁾ D:o d:o den 15 okt. § 20.

uppehållande af sjukhuset, som antogs behöfvas under en tid af tre månader, 7,000 mark. Också denna framställning godkändes¹⁾ af Stadsfullmäktige, som anslogo för ändamålet ett belopp af 9,000 mark, hvaraf 6,000 mark skulle påföras Stadsfullmäktiges dispositionsmedel för året och 3,000 mark upptagas i förslaget till nästkommande års budget.

Tillskottsanslag
för anordnande
af hemskolekurser.

Sedan Komitén för anordnandet af s. k. Hemskolekurser hos Nämnden för Arbetareangelägenheter anmält, att det af Stadsfullmäktige åt Komitén beviljade anslaget af 800 mark för vårterminen 1901 visat sig vara otillräckligt för bestridande af utgifterna under innvarande termin, dels emedan Komitén icke kunnat disponera öfver kostnadsfri lokal, dels på grund af det alltjemt ökade antalet deltagare i kurserna, hemställde Nämnden i skrifvelse för den 19 Februari hos Stadsfullmäktige, att ett tillskottsanslag af 500 mark²⁾ måtte bemälda Komité beviljas; och beslöto³⁾ Stadsfullmäktige på beredningsutskottets förslag bevilja det begärda tillskottsanslaget att förskottsvis utbetalas från stadskassan och sedermera ersättas ur Utskänknings- och Utminuterings Aktiebolagens vinstmedel.

Stipendier åt
folkskollärare
för inhemtande
af kännedom i
s. k. gymnastik-
lekar.

Enär Helsingfors folkskolors lärare- och lärarinneförening riktat Folkskoledirektionens uppmärksamhet på skol- och gymnastikleken, hvilken man flerstädes i utlandet tillmätt en mycket stor betydelse såsom rekreations- och uppfostringsmedel, isynnerhet på skolans lägre klasser, hemställde i skrifvelse för den 27 April Folkskoledirektionen hos Stadsfullmäktige om tillstånd att af det för året i folkskolebudgeten upptagna anslaget för lärarevikariat, hvilket anslag syntes komma att lemna öfverskott, taga en summa af 400 mark för att deraf bilda tvenne stipendier, hvarterdera stort 200 mark, att tilldelas en lärare och en lärarinna, hvilken kunde anses lämpliga att främst i Sverige under instundande sommar taga kännedom om derstädes anordnade lekurser. Och blef denna framställning af Stadsfullmäktige på beredningsutskottets förslag godkänd⁴⁾.

Tillskottsanslag
för yrkesskolan
för gossar.

På beredningsutskottets förslag beslöto⁵⁾ Stadsfullmäktige bifalla till en af Direktionen för förberedande yrkesskolan för gossar till Magistraten ingifven ansökan om ett tillskottsanslag af 2,805 mark för skolan, hvilket anslag skulle påföras Stadsfullmäktiges dispositionsmedel.

Statsbidrag för
yrkesskolan för
gossar.

Till svar å Stadsfullmäktiges underdåniga hemställan⁶⁾ om ett bidrag ur allmänna medel, stort 15,800 mark, motsvarande hälften af de

¹⁾ Stfs prot. den 5 nov. § 19. — ²⁾ Se pg. 60. — ³⁾ Stfs prot. den 2 mars § 15. — ⁴⁾ D:o d:o den 30 april § 33. — ⁵⁾ D:o d:o den 21 maj § 8. — ⁶⁾ Se 1900 års berättelse pg. 66.

till 27,600 mark beräknade kostnaderna för undervisningen vid yrkesskolan för gossar jemte 2,000 mark för upphyrande af skolverkstäder, meddelade Industristyrelsen i skrifvelse för den 5 Juni, närsluten med en afskrift af Handels- och Industriexpeditionens i Kejslerliga Senaten skrifvelse till nämnda styrelse för den 23 Maj, att Kejslerliga Senaten vid samma dag skedd föredragning af ärendet funnit godt bifalla Stadsfullmäktiges ansökning sålunda, att statsbidraget skulle för år 1901 utgå med 15,300 mark och framdeles med ett årligt belopp, beräknadt till hälften af aflöningen för skolans föreståndare och lärare, samt derutöfver 2,000 mark i underhållsbidrag för de vid skolan inrättade verkstäder, af sammanlagdt ända till 15,800 mark och på följande vilkor, nämligen:

att omordade skola ställes under Industristyrelsens inseende; att för hvarje läseår af föreståndaren för skolan uppgöres läroplan och utgiftsberäkning, hvilka efter granskning af skoldirektionen insändas till Industristyrelsen, som eger att, ifall förslagen godkännas, tilldela skolan enligt ofvanangifna beräkningsgrund bidrag för det stundande läseåret; samt att, derest skolans läroplan skulle underkastas oändamålsenliga ändringar eller skolan besökas af synnerligt ringa elevantal eller på annat sätt visa sig förfelad och missförhållandet icke efter påminnelse skulle rättas, Industristyrelsen eger indraga det tilldelade statsbidraget.

Stadsfullmäktige beslöto¹⁾ om innehållet af Handels- och Industriexpeditionens skrifvelse underrätta Direktionen för yrkesskolan och Drättselkammaren.

Sedan Brandmästaren Gösta Wasenius och Underbrandmästaren Oskar Ekman uti en till Brandkommissionen ingifven skrift anhållit om utverkande åt dem af anslag för företagande af en studieresa till Berlin, hvar est pågick en internationell utställning af allt slags till ett ordnad brandväsende hörande materiel och utrustning, hemstälde i skrifvelse för den 23 Maj Brandkommissionen hos Stadsfullmäktige, huruvida ej för ifrågasvarande ändamål kunde beviljas åt Brandmästaren Wasenius 900 och åt Underbrandmästaren Ekman 400 mark resebidrag; och beslöto²⁾ Stadsfullmäktige på beredningsutskottets förslag tilldela resebidrag åt Wasenius af 600 och åt Ekman af 400 mark, att utgå ur Stadsfullmäktiges dispositionsmedel.

Uti skrifvelse för den 8 Oktober 1900 hade Uppfostringsnämnden på uti skrifvelsen närmare framhållna skäl hemställt, det Stadsfullmäktige

Resebidrag åt
brandmästaren
och underbrand-
mästaren.

Uppfostringsan-
stalten för van-
vårdade barn.

¹⁾ Stfs prot. den 2 juli § 23. — ²⁾ D:o d:o den 2 juli § 14.

ville till Kejserliga Senaten ingå med anhållan om, att vid stadens uppfostringsanstalter i Sibbo och Nummis anställde föreståndare, som genomgått fullständig kurs vid folkskollärareseminarium eller eljes behörigen styrkt sig vara fullt förtrogna med undervisningsämnena och lärosättet vid seminarierna, måtte tillförsäkras enahanda förmån i afseende å tjänsteårsberäkning och pension äfvensom delaktighet i Folkskollärares i Finland enke- och pupillkassa, hvartill lärare vid högre folkskola på landet är berättigad.

I anledning af förestående skrifvelse hade Stadsfullmäktige vid sammanträde den 11 december 1900 åt ett särskildt tillsatt utskott uppdragit att till Fullmäktige inkomma med betänkande i ärendet, och hade utskottet uppmanats att taga i öfvervägande jemväl, huruvida den af Fattigvårdsstyrelsen inrättade asylen för vanartade barn i Lojo kunde ställas under samma öfverförvaltning som de under Uppfostringsnämndens inseende stående uppfostringsanstalterna¹⁾ och läraren vid densamma beredas enahanda pensionsförmåner som för föreståndarene för nyssnämnda anstalter af Uppfostringsnämnden föreslagits. Och föreslog²⁾ utskottet: att asylen i Lojo för framtiden skulle i likhet med stadens öfriga uppfostringsanstalter ställas under Uppfostringsnämndens förvaltning; att föreståndares derstädes löneförmåner höjas till samma belopp som för lärarene vid asylerna i Sibbo och Nummis är fastställt; att plats uti ifrågavarande anstalter företrädesvis beredas åt fattigvårdens pupiller; samt att för sin del godkänna efterföljande förslag, innefattande tillägg till folkskolereglementet för Helsingfors stad af den 4 oktober 1892, samt derå utverka Öfverstyrelsens för skolväsendet fastställelse.

Tillägg till Folkskolereglementet för Helsingfors stad af den 4 oktober 1892 angående stadens uppfostringsanstalter för försummade och vanvårdade barn.

§ 1.

I de af staden för uppfostran af försummade och vanvårdade barn inrättade och utom staden förlagda uppfostringsanstalter skall undervisningen bedrivas hufvudsakligen på enahanda sätt och med lika många lärotimmar, som uti stadens folkskolor.

Sagda undervisning underlyder stadens folkskoleinspektion.

---

¹⁾ Se 1899 års berättelse pg. 60. — ²⁾ Stfs tryckta handl. N:o 22.

§ 2.

Folkskoledirektion för ledningen af dessa skolors angelägenheter utgöres af Uppfostringsnämnden, hvilken i sådant afseende sammansättes af sex utaf Stadsfullmäktige för tre år valda ledamöter, af hvilka två årligen afgå, men kunna återväljas. Bland dessa ledamöter ingår en representant för fattigvården, jemväl utsedd af Stadsfullmäktige på Fattigvårdsstyrelsens förslag.

§ 3.

Ordinarie lärare och lärarinnor antagas af Uppfostringsnämnden och förses med stadfästelsebref af densamma samt åtnjuta en årlig aflöning, lärarene af 1,600 mark och lärarinnorna af 1,400 mark, hvardera med löneförhöjning af 200 mark om året efter fem och tio års oförvitlig tjänst, hvarjemte dem beredes fri bostad med vedbrand och lyse.

Undervisning i slöjd meddelas på sätt Uppfostringsnämnden lämpligast finner.

§ 4.

Angående elevernas intagning i anstalterna och utskrifning derifrån äfvensom angående den disciplin, de derstädes böra underkastas, skall särskildt stadgas uti dessa anstalters reglementen.

§ 5.

För skolundervisningen i dessa inrättningar gäller för öfrigt i tillämpliga delar, hvad i stadens folkskolereglemente härom föreskrifves.

Utskottets förslag blef till alla delar af Stadsfullmäktige godkänt¹⁾ och beslöto Stadsfullmäktige i afseende å fastställelse till Öfverstyrelsen för skolväsendet insända förslaget om tillägg för Folskolereglementet; hvarjemte Uppfostringsnämnden skulle uppmanas, att vid uppgörande af förslag till budget för nästkommande år införa de förändringar i budgeten, som påkallades af ofvannämnda af Fullmäktige godkända tillägg till folkskolereglementet. Med föranledandet af stadgandet i § 2 af berörda tillägg invalde Stadsfullmäktige slutligen en sjettem ledamot i nämnden.

Genom Magistratens skrifvelse för den 2 December under rättades sedermera Stadsfullmäktige, att Öfverstyrelsen för skolväsendet fastställt ofvan anförda förslag till tillägg till stadens folkskolereglemente; och be-

¹⁾ Stfs prot. den 15 okt. § 3.

slöto¹⁾ Stadsfullmäktige att Uppfostringsnämnden och Folkskoledirektionen skulle härom underrättas.

Extra tillsyningsmän för gårdarnas renhållning.

Sedan förste stadsläkaren hos Helsovårdsnämnden anmält, att, enligt hvad erfarenheten visat, ett flertal gårdsegare i staden med September månads utgång, då de för öfvervakning af gårdarnas renhållning anställde extra tillsyningsmännens verksamhet upphör, icke vidare följa dem gifna föreskrifter om renhållningen, hvarföre ock gårdarna inom kort befinna sig, hvad renligheten angår, i synnerligen otillfredsställande skick; och då förste stadsläkaren, med afseende derå att väderleken allt fortfarande var varm och sommarlik samt en tyfusepidemi utbrutit i staden, ansett att vådorna af en bristfällig renlighet inom gårdarna blefve större än vanligt, underrättade Helsovårdsnämnden i skrifvelse för den 27 September Stadsfullmäktige, att Nämnden berättigat förste stadsläkaren att qvarhålla de för sommaren antagna extra tillsyningsmännen i sina resp. befattningar äfven under instundande Oktober månad emot åtnjutande af samma aflöning som tillföre eller 500 mark i månaden för dem alla gemensamt. Tillika anhöll Nämnden hos Stadsfullmäktige, ej mindre att denna dess åtgärd blefve godkänd än att ett anslag af 500 mark för ändamålet blefve beviljadt. På beredningsutskottets förslag beslöto²⁾ Stadsfullmäktige godkänna Helsovårdsnämndens åtgärd samt anvisa det begärda anslaget å Fullmäktiges dispositionsmedel.

Anslag för beredande af semesterledighet åt läkarene vid Maria sjukhus.

Då Styrelsen för Maria sjukhus i skrifvelse till Helsovårdsnämnden anhållit om åtgärd af Nämnden derhän att åt samtliga öfverläkare vid Maria sjukhus, såväl de vid de nuvarande två afdelningarne, den medicinska och epidemiska afdelningen, anställda som ock åt den vid den blifvande nya kirurgiska afdelningen, som vore afsedd att öppnas den 1 juni 1902, måtte beviljas semesterledighet under en månad af året med rättighet att derunder uppbära hela sin lön och utan skyldighet att aflöna sina vikarier, så hade Helsovårdsnämnden i skrifvelse till Stadsfullmäktige af den 27 September anfört, hurusom af i stadens tjänst anställda läkare förste stadsläkaren, i enlighet med den för honom gällande instruktion, och distriktsläkarene, på grund af Stadsfullmäktiges beslut af den 19 april 1898, åtnjöte semesterledighet och att för de sistnämndes vikarier under semestern beviljats ett anslag af 1,800 mark; och syntes, enligt Nämndens förmenande, samma skäl tala för ifrågavarande framställnings bifallande. Till aflönande af vikarier för öfverläkarene vid epidemiska och

¹⁾ Stfs prot. den 17 dec. § 4. — ²⁾ Do do den 15 okt. § 19.

kirurgiska afdelningen blefve vid sådant förhållande anslag behöfliga, för den förstnämnda 400 mark och för den senare 350 mark eller sammanlagdt 750 mark. Deremot skulle något särskildt anslag för den medicinska afdelningens öfverläkare icke behöfva ifrågakomma, derest det af Helsovårdsnämnden i dess skrifvelse till Stadsfullmäktige insända förslag till stat i anledning af den nya medicinsk-kirurgiska paviljongens tillkomst vunne Stadsfullmäktiges godkännande, enär i detta förslag inginge anställande af en underläkare vid den medicinska afdelningen och öfverläkarens vid denna afdelning vikariat under dennes semester sjelffallet utan särskild ersättning skulle handhafvas af underläkaren. På grund af ofvanstående hade Nämnden hos Stadsfullmäktige hemställt ¹⁾, att öfverläkarene vid Maria sjukhus blefve berättigade att komma i åtnjutande af en månads semester med rättighet att derunder uppbära sin aflöning ofkortadt och utan skyldighet att sjelfva ersätta sina vikarier samt att för aflönande af öfverläkarenes vikarier måtte beviljas ett anslag af 750 mark.

I anledning af Drätselkammaren affordradt ²⁾ utlåtande i ärendet meddelade ³⁾ Kammaren, att Kammaren, som vid uppgörandet af sitt till Magistraten insända förslag till utgifts- och inkomststat för staden under instundande år 1902 granskat såväl ifrågavarande framställning som staten för den nya paviljongen vid Maria sjukhus och deraf betingade förändringar i sjukhusets öfriga stat, icke haft något att anmärka emot förslaget rörande läkarepersonalens semesterledighet. På budgetsutskottets förord blef anförda framställning äfven af Stadsfullmäktige godkänd ⁴⁾.

Emedan Poliskammaren hos Drätselkammaren anmält, att anslaget uti årets utgiftsstat för polisstallet, för såvidt det berörde hö och hafra, hade öfverskridits med 537 mark 56 penni samt att anslaget för Poliskammarens expenser äfven öfverskridits med 17 mark 53 penni, hvarföre Poliskammaren ock, för bestridande af hithörande utgifter under återstående delen af året, anhöll att för polisinrättningen måtte genom Drätselkammarens åtgärd utverkas ett tillskottsanslag af 1,500 mark för polisstallet och 500 mark till expensemedlen, föreslog ⁵⁾ Drätselkammaren hos Stadsfullmäktige, att sagde belopp blefve för Poliskammaren anvisade å Fullmäktiges dispositionsmedel. På beredningsutskottets förslag beviljade Stadsfullmäktige ett tillskott af 500 mark till Poliskammarens expenseanslag, att utgå ur Fullmäktiges dispositionsmedel, men beslöto ⁶⁾, beträf-

Tillskottsanslag
för Poliskam-
maren.

¹⁾ Stfs tryckta handl. N:o 39. — ²⁾ Stfs prot. den 15 okt. § 29. — ³⁾ Drks skrf. N:o 256 af den 30 okt. (Stfs tryckta handl. N:o 26). — ⁴⁾ Stfs prot. den 19 dec. § 4. — ⁵⁾ Drks skrf. N:o 247 af den 17 okt. — ⁶⁾ Stfs prot. den 5 nov. § 3.

fande framställningen om ökad anslag för polisstallet, att, innan vidare i saken tillgjordes, affordra Drätselkammaren upplysning om orsaken till att sistnämnda anslag öfverskridits. Och sedan Drätselkammaren lemnat ¹⁾ den upplysning att anslaget öfverskridits, emedan polisstallet bestod af 10 hästar i st. f. i staten upptagna 8 st., beviljade ²⁾ Stadsfullmäktige äfven för ifrågavarande ändamål det begärda beloppet af 1,500 mark, att utgå ur Fullmäktiges dispositionsmedel.

Tillskottsanslag för enquéten af arbetarenes i Helsingfors bostadsförhållanden.

Med föranledande deraf att anslagen ³⁾ för enquéten af arbetarenes i Helsingfors bostadsförhållanden visat sig otillräckliga, anhöll hos Stadsfullmäktige Helsovårdsnämnden i skrifvelse för den 11 November om ett ytterligare tillskottsanslag af 2,500 mark; och beviljade ⁴⁾ Stadsfullmäktige på beredningsutskottets förslag detta tillskottsanslag att utgå ur Fullmäktiges dispositionsmedel.

Anslag åt Turistföreningen för reproducering af stadsplan.

Uti en till Stadsfullmäktige stäld, till Drätselkammarens yttrande remitterad skrift hade Turistföreningen i landet på uti skriften närmare framhållna skäl anhållit, att Stadsfullmäktige ville åt föreningen anslä en summa af 300 mark för reproducering af en stadsplan för Helsingfors, hvilken plan skulle intagas uti en tillernad upplaga af Turistföreningens kartbok öfver Finland; och skulle föreningen, för händelse af bifall till dess anhållan, förbinda sig att så fort kartboken utkommit, kostnadsfritt leverera åt staden 100 öfvertryck af planen. I anledning häraf hemstälde ⁵⁾ Drätselkammaren hos Stadsfullmäktige, huruvida ej Turistföreningen, i och för upprättande af lämpligt manuskript till stadsplan i fråga, kunde berättigas begagna sig af å Byggnadskontoret befintligt och allaredan sammanställt kartmaterial, samt staden förbinda sig att för ett pris af 3 mark per exemplar af föreningen inlösa 100 st. öfvertryck af den sålunda för Turistföreningens kartbok tillkomna stadsplan för Helsingfors. På beredningsutskottets framställning blef Drätselkammarens förslag af Stadsfullmäktige godkänt ⁶⁾; och skulle för ändamålet ett belopp af 300 mark anvisas å Fullmäktiges dispositionsmedel.

Anslag för vågar och transportkärror till varuskjulet å Myntkajen.

Hos Hamnbyggnadsdelegationen hade Tullkammaren anhållit ej mindre om att 2:ne stycken golfasta vågar, konstruerade enhvar för en belastning af 500 kg. än att 22 st. godstransportkärror skulle anskaffas till det under uppförande varande varuskjulet å Myntkajen; och som för detta

¹⁾ Drks skrf. N:o 302 af den 5 dec. — ²⁾ Stfs prot. den 17 dec. § 23. — ³⁾ Se 1899 års berättelse pg. 115 och 1900 års berättelse pg. 58. — ⁴⁾ Stfs prot. den 17 dec. § 27. — ⁵⁾ Drks skrf. N:o 310 af den 12 dec. — ⁶⁾ Stfs prot. den 17 dec. § 26.

behof icke fanns något anslag upptaget i budgeten för året, hemställde delegationens i skrifvelse af den 8 Oktober hos Stadsfullmäktige såväl om tillstånd att omedelbart få anskaffa dessa vågar och kärror som ock att ett anslag af sammanlagdt 6,000 mark måtte ur Stadsfullmäktiges dispositionsmedel anvisas för sagda ändamål; samt blef denna framställning på beredningsutskottets förslag af Fullmäktige godkänd ¹⁾).

Emedan vid judiska församlingen i Helsingfors anställda rabbinen vägrat att utan ersättning taga ed af till vittnen vid Rådstufvurätten förekommande brottmål åberopade trosförvanter i de fall, då enskild part icke kunde åläggas eller saknade tillgång att gälda slik ersättning, hade Samfälta Rådstufvurätten i skrifvelse för den 30 November anhållit, att Stadsfullmäktige ville bemyndiga Drätselkammaren att emot qvitto utbetala hvad Rådstufvurätten i antydt afseende tilläfventyrs behöfde för året tillerkänna rabbinen samt framdeles fastställa i budgeten för staden ett årligt anslag af 200 mark för ändamålet. På beredningsutskottets förslag beslöto ²⁾ Stadsfullmäktige emellertid meddela Rådstufvurätten, att ifrågavarande ersättning kunde utanordnas ur Magistratens och Rådstufvurättens gemensamma expensemedel.

Emedan den tid af tre år, för hvilken föreståndaren för Helsingfors stads lifsmedelsundersökningsstation, Magistern Allan Zilliacus, af Stadsfullmäktige den 13 December 1898 antogs till berörda befattning skulle med året utgå, underrättade Helsovårdsnämnden i skrifvelse för den 2 December Stadsfullmäktige härom samt hemställde tillika, att Magistern Zilliacus, som dertill förklarar sig villig, måtte till befattningen antagas, dock icke för någon viss tid utan blott tillsvidare, emedan Nämnden ansåg att undersökningsstationen för lifsmedel påkallade en af förändrade tidsförhållanden betingad omorganisation, hvarom Nämnden förbehöll sig att i sinom tid till Stadsfullmäktige inkomma; hvilken förändring äfven sannolikt komme att beröra föreståndarebefattningen vid densamma. Äfven hemställde Helsovårdsnämnden om förhöjdt arvode åt Magister Zilliacus, dels emedan hans sportelinkomst betydligt hade nedgått till följd af afgiftsfri undersökning af fläsk vid köttkontrollstationen, dels emedan han redan varit i stadens tjänst i tio år anställd. Stadsfullmäktige beslöto ³⁾, det Magister Zilliacus skulle tillsvidare mot ett med 1,000 mark förhöjdt personelt arvode antagas såsom föreståndare för lifsmedels undersöknings-

Ersättning åt rabbinen vid Mosaiska församlingen.

Personelt lönetilskott åt Magistern Allan Zilliacus.

¹⁾ Stfs prot. den 15 okt. § 21. — ²⁾ D:o d:o den 17 dec. § 39. — ³⁾ D:o d:o den 17 dec. § 39.

stationen samt att frågan om undersökningsstationens omorganisation skulle bero, till dess Helsovårdsnämnden derom med framställning inkommit.

Ny stat för Maria sjukhus.

Jemte en till Stadsfullmäktige stäld och af Fullmäktige till Drätselkammarens utlåtande remitterad skrifvelse N:o 65 af den 27 September hade Helsovårdsnämnden, med anmälan att den nya medicinsk-kirurgiska paviljongen vid Maria sjukhus torde kunna öppnas att emottaga sjuka den 1 nästkommande Juni, insändt af Styrelsen för sagda sjukhus uppgjorda och af Nämnden utan anmärkning godkända förslag till kostnaderna för paviljongens inredning och densamma uppehållande under sju månader af nästkommande år. Derjemte hade bemälda Styrelse uppgjort ett förslag till sådana förändringar i Maria sjukhusets gällande stat, som Styrelsen ansett föranledas af den nya afdelningens öppnande, bestående hufvudsakligen deri: att öfverläkaren vid den medicinska afdelningen blefve direktor för hela sjukhuset; att hans lön skulle höjas med 1,000 mark; att en underläkare blefve anställd vid medicinska afdelningen emot en aflöning af 2,500 mark utom bostad och kost: samt sysslomannens, hushållerskans och föreståndarinnans för linneförrådet äfvensom vaktmästarens aflöningar skulle höjas med resp. 900, 400, 240 och 270 mark samt rättighet meddelas sysslomannen till 10 % förhöjning af lönen efter 5 och 10 års tjänst, och hade Helsovårdsnämnden understödt och hos Stadsfullmäktige till fastställande förordat äfven detta förslag. Uti det sålunda tillkomna nya förslaget till stat för Maria sjukhus hade utgiftsposterna för en eldare och samtliga drängar samt för bränsle och belysning vid alla egentliga sjukhusafdelningar öfverförts å sjukhusets ekonomieafdelning. Och hade dessutom desinfektionsinrättningen, som under hufvudtitel VII i budgeten härtills haft särskild rubrik, stälts såsom en underafdelning af Maria sjukhus, dit densamma också rätteligen hör. Uti skrifvelse ¹⁾ till Stadsfullmäktige förordade Drätselkammaren för sin del bifall till ofvanbeskrifna framställning af Helsovårdsnämnden och Styrelsen för Maria sjukhus, med den afvikelse likvisst, att hushållerskan, som härtills förutom bostad, värme, ljus och kost uppburit en lön af 800 mark, skulle erhålla en löneförhöjning af endast 200 mark, samt att föreståndarinnan för linneförrådet, som uppbar ett personelt lönetillskott af 600 mark, medan ordinarie lönen utgör blott 480 mark, icke skulle tilldelas något vidare lönetillskott. Och hade Drätselkammaren med iakttagande häraf upprättat sitt förslag till utgiftsstat för Maria sjukhus under instundande

¹⁾ Drks skrf. N:o 259 af den 30 okt. och Stfs tryckta handl. N:o 26.

år, hvarvid dock dessutom en post å 175 mark för aflöning af öfverläka-rens vid den medicinsk-kirurgiska afdelningen vikarie under dennes semester utelemnats, enär någon semesterledighet icke borde ifrågakomma sommaren 1902 för en tjänsteman, som tillträder sin befattning den 1 Juni.

För vidare behandling remitterades ¹⁾ ärendet af Stadsfullmäktige till budgetsutskottet och hade vid behandlingen af ifrågavarande ärende utskottet icke funnit något väsentligt vara att erinra mot Helsovårdsnämndens förslag till stat för sjukhuset, sådan den af Drättselkammaren godkänts. Dock höll utskottet före, att aflöningen för syslomanen vid sjukhuset, den der jemte berörda tjänst innehar befattning äfven såsom tillsyningsman vid Helsovårdsnämnden och i sådan egenskap uppbär en lön af 3,500 mark om året, förty icke behöfde höjas, på sätt Nämnden föreslagit. Deremot ville utskottet bevilja syslomanen sådan rätt till löneförhöjning med 10 % af årslönen efter fem och lika mycket efter tio års tjänst, som Fullmäktige tidigare medgifvit åt åtskilliga andra stadens tjänstemän. Emedan vaktmästarene vid sjukhuset äro förbundne att ställa sin tid fullständigt till sjukhusets förfogande samt omfånget af deras tjänstgöringsskyldighet förty genom sjukhusets utvidgning icke ökas, ansåg utskottet den åt desse förordade löneförhöjningen ej heller påkallad.

På grund af den utveckling, som Maria sjukhus under en följd af år undergått, har den för sjukhuset ursprungligen fastställda staten varit underkastad oafbruten förändring, både genom inrättandet af nya tjänster och genom ändringar i aflöningen för tidigare anställda funktionärer. Då staten härigenom förlorat i öferskådlighet och denna brist yttermera skulle förstoras genom tillkomsten af den nya, medicinsk-kirurgiska afdelningen vid sjukhuset, trodde utskottet det vara lämpligt att i en ny stat skulle sammanfattas såväl de tidigare beslutna som nu föreslagna förändringarna; och hade utskottet på grund häraf uppgjort efterföljande nya stat för sjukhuset, hvilken utskottet föreslog ²⁾ att Stadsfullmäktige skulle fastställa.

Förslag till ny stat för Maria sjukhus.

a) *Afdelningen för icke epidemiska sjukdomar.*

1 Öfverläkare, anstaltens direktör, lön	— —	5,000: —
1 Underläkare jemte bostad, värme, belysning, städning och kost, lön	— —	2,500: —
	Transport	— — 7,500: —

¹⁾ Stfs prot. den 26 nov. § 8. — ²⁾ Stfs tryckta handl. N:o 39.

	Transport	-- --	7,500: --
1	Amanuens, jemte rum, värme, belysning, städning och kost, lön	-- --	1,200: --
3	Sköterskor (bildade), jemte bostad, ljus, värme och kost, lön å 50 mk i månaden	600: --	1,800: --
1	Sköterska, förslagsvis under 6 månader . . .	-- --	300: --
4	Sköterskor, i öfrigt såsom föregående, men lön 30 mk i månaden	360: --	1,440: --
1	Sköterska, förslagsvis under 6 månader . . .	-- --	180: --
2	Nattsköterskor å 30 mk i månaden	360: --	720: --
2	Städerskor, jemte bostad, värme, belysning och kost, lön å 15 mk i månaden	180: --	360: --
	Medicin, förslagsvis	-- --	8,000: --
	Underhåll af inventarier, förslagsvis	-- --	4,000: --
	Summa <i>Små</i>		25,500: --

b) *Afdelningen för epidemiska sjukdomar.*

1	Öfverläkare, jemte fri bostad samt värme, lön	-- --	5,000: --
	För aflöning af vikarie under öfverläkarens semester	-- --	400: --
1	Amanuens, jemte bostad, värme, belysning och kost, lön	-- --	1,200: --
3	Sköterskor (bildade) jemte bostad, belysning, värme och kost, lön å 50 mk i månaden .	600: --	1,800: --
1	D:o, i öfrigt som föregående, men lön å 40 mk i månaden	-- --	480: --
2	D:o, i öfrigt såsom föregående, men lön å 30 mk i månaden	360: --	720: --
1	D:o, förslagsvis under 6 månader, lön å 30 mk i månaden	-- --	180: --
1	Nattsköterska, lön å 30 mk i månaden . . .	-- --	360: --
5	Städerskor, jemte bostad, belysning, värme och kost, lön å 15 mk i månaden	180: --	900: --
	Medicin, förslagsvis	-- --	3,000: --
	Underhåll af inventarier, förslagsvis	-- --	4,000: --
	För desinfektion af sjukrummen, förslagsvis .	-- --	500: --
	Summa <i>Små</i>		18,540: --

c) *Medicinsk-kirurgiska afdelningen.*

1 Öfverläkare, kirurg, lön	— —	4,000: —
För aflönande af vikarie under öfverläkarens semester	— —	350: —
1 Amanuens, jemte bostad, värme, belysning, städning och kost, lön	— —	1,200: —
1 Operationssköterska, jemte bostad, värme, belysning och kost, lön å 50 mk i månaden	— —	600: —
2 Sköterskor (bildade) för kirurgiska delen, jemte bostad, belysning, värme och kost, lön å 50 mk i månaden	600: —	1,200: —
2 D:o (bildade) för medicinska delen, såsom föregående	600: —	1,200: —
1 D:o (bildad) förslagsvis under 6 månader	— —	300: —
2 D:o, jemte bostad, belysning, värme och kost, lön å 30 mk i månaden	360: —	720: —
1 D:o för isolerafdelningen i källarvåningen, såsom föregående	— —	360: —
1 D:o, förslagsvis under 6 månader, lön å 30 mk i månaden	— —	180: —
2 Nattsköterskor, lön å 30 mk i månaden	360: —	720: —
3 Städerskor, en för hvardera våningen och en för operationsafdelningen, jemte bostad, värme, belysning och kost, lön å 15 mk i månaden	180: —	540: —
Medicin, förslagsvis	— —	5,000: —
Förbandsmaterial och instrument, förslagsvis	— —	4,000: —
	Summa <i>Smf.</i>	20,370: —

d) *Ekonomieafdelningen.*

1 Syssloman, jemte bostad, belysning och värme, lön	— —	1,500: —
1 Hushållerska, jemte bostad, värme, belysning och kost, lön.	— —	1,000: —
2 Köksor, jemte bostad, värme, belysning och kost, lön	300: —	600: —
1 D:o, jemte bostad, värme, belysning och kost, lön	— —	240: —
	Transport	3,340: —

	Transport	— —	3,340: —
4	Tjenarinnor, jemte bostad, värme, belysning och kost, lön	180: —	720: —
1	Städerska, jemte bostad, värme, belysning och kost, lön	— —	180: —
1	Bakerska, jemte bostad, värme, belysning och kost, lön	— —	240: —
1	Föreståndarinna för linneförrådet, jemte bostad, värme, belysning och kost, lön	— —	480: —
4	Tvätterskor, jemte bostad, värme, belysning och kost, lön à 20 mk i månaden	240: —	960: —
3	D:o, jemte kost (icke bostad), lön à 30 mk i månaden	360: —	1,080: —
2	Maskinister, jemte bostad, värme och belysning, lön	1,200: —	2,400: —
1	Eldare, jemte bostad, värme, belysning och kost, lön	— —	900: —
1	Vaktmästare, jemte bostad, värme, och belysning, lön	730: —	
	kostpenningar	360: —	
		— —	1,090: —
3	Drängar, jemte bostad, värme, belysning och kost, lön	420: —	1,260: —
3	D:o, jemte bostad, värme, belysning och kost, lön	350: —	1,050: —
2	Portvakter, jemte bostad, värme, belysning och kost, lön	420: —	840: —
1	Klosettömmerska à 30 mk i månaden		360: —
	Kost för 171 patienten à 82 penni per dag, förslagsvis		51,180: 30
	Kost för 12 patienter à 1:40 per dag, förslagsvis		6,132: —
	Kost för 69 af personalen à 1 mk per dag, förslagvis		25,185: —
	Bränsle, förslagsvis		20,000: —
	Belysning, förslagsvis		6,000: —
	Gas till laboratoriet och för uppvärmning af ångtält, förslagsvis		400: —
	Underhåll och inventarier, förslagsvis		2,400: —
	Underhåll af häst, förslagvis		600: —
	För oförutsedda utgifter, förslagsvis		4,000: —
		Summa <i>Imf</i>	130,797: 30

e) *Desinfektionsinrättningen.*

1 Förman (maskinist), jemte bostad, värme och belysning, lön	1,200: —
1 Biträde, jemte bostad och kost, lön	420: —
Bränsle, förslagsvis	400: —
Underhåll af häst, förslagsvis	600: —
Desinfektionsmaterial	500: —
Summa <i>Smf.</i>	3,120: —

Hela sjukhusets stat . . . . . *Smf.* 198,327: 30

Öfverläkarene vid sjukhuset äro berättigade till en månads semester under året med rättighet att derunder uppbära sin aflöning oafkortad och utan skyldighet att sjelfve ersätta sina vikarier, i hvilken egenskap, hvad öfverläkaren vid icke-epidemiska afdelningen beträffar, underläkaren vid denna afdelning är skyldig att utan särskild godtgörelse tjenstgöra.

Sysslomannen vid sjukhuset erhåller tillskott med 10 % utaf grundlönen efter fem och lika mycket efter tio års tjenst.

Denna nya stat för Maria sjukhus blef af Stadsfullmäktige oförändradt godkänd ¹⁾).

Uti skrifvelse för den 25 September hade Styrelsen för Folkbibliotek och Läsesalar anmält att bristande utrymme för publiken i Folkbibliotekets svenska afdelning gjort sig så kännbar, att något botemedel derför måste vidtagas; och ansåg Styrelsen det enda effektiva sättet att afhjelpa nämnda olägenhet vara förlängning af utlåningstiden. Enligt Styrelsens mening blefve genom öppenhållande af bibliotekets svenska afdelning fem timmar om dagen alla söcknedagar, nämligen kl. 1—3 på dagen och dessutom såsom hittills kl. 5—8 e. m., trafiken så fördelad, att den nuvarande bibliotekspersonalen för en tid framåt blefve tillräcklig. Och hemställde för möjliggörande af en sådan åtgärd Styrelsen, att grundlönen för enhvar af de tre ordinarie amanuenserna, som för närvarande äro vid Folkbibliotekets svenska afdelning anställda, måtte från och med instundande år 1902 höjas med 500 mark, med skyldighet för dessa amanuenser att tjenstgöra söcknedagar kl. 1—3 och 5—8 e. m. samt sönd- och helgdagar kl. 4—7 e. m. På grund häraf hade Drätselkammaren, till hvars utlåtande sagda skrifvelse blifvit af Stadsfullmäktige remitterad hos Fullmäktige förordat ²⁾ bifall till hemställan, dock med den ändring

Löneförhöjning
åt amanuenserna
vid Folkbiblio-
teket.

¹⁾ Stfs prot. den 19 dec. § 4. — ²⁾ Drks skrf. N:o 257 af den 30 okt. och Stfs tryckta handl. N:o 26 pg. 60.

deri att ifrågavarande löneförhöjning skulle inskränkas till 300 mark, och uti sitt budgetsförslag upptagit 300 marks löneförhöjningar för en första amanuens vid svenska afdelningen med härtills uppbyren lön af 1,200 mark och 300 marks personelt lönetillskott samt för en andra amanuens med 900 marks aflöningen och 300 marks personelt lönetillskott och en andra amanuens med 900 marks lön vid samma svenska afdelning. Dessutom hade Drätselkammaren i enlighet med nämnda Styrelsens till Drätselkammaren ställda budgetsförslag för en första amanuens i läsesalen, fröken Hanna Jakobson, som i 20 år med nit och samvetsgrannhet skött sin tjänst, observerat ett personelt lönetillskott af 300 mark. Sedan Stadsfullmäktige remitterat ¹⁾ ärendet till budgetsutskottet, som förordade ²⁾ bifall till Drätselkammarens förslag, blef förslaget af Fullmäktige godkänt ³⁾.

Biträdande kassör vid Hamnkortet.

Med föranledande deraf att Trafikkortet skulle öfverflyttas till det nya Tull- och packhuset å Skatudden, och således den kassör, som dertills betjenat såväl detta kontor som Hamnkortet, icke vidare kunde inkassera beloppen för sistnämnda kontors räkningar och föra dess kassaspecial, hade Hamnkaptenen i skrifvelse till Drätselkammaren framhållit nödvändigheten för Hamnkortet att erhålla en egen kassör för de månader af året (April—December), då uppbyren vid kortet var jemförelsevis stor, hvaremot den under månaderna Januari—Mars kunde handhafvas af Hamnkortsbokhållaren. Utgiften för en dylik skild kassör beräknades af Hamnkaptenen efter 125 mark i månaden för nio månader af året till 1,125 mark per år, och anhöll Hamnkaptenen om bemyndigande att, så snart det blef nödvändigt, såsom kassör till utgången af året emot sagda månadsarvode få anställa fröken Elin Lundblad. Med föranledande häraf hemstälde ⁴⁾ hos Stadsfullmäktige Drätselkammaren, att Stadsfullmäktige ville lemna sitt bifall till Hamnkapteneus framställning samt att härför anslå ett belopp af 1,000 mark att utgå ur Fullmäktiges dispositionsmedel äfvensom att för ändamålet tilläfvtyrs under nästkommande år erforderligt anslag skulle upptagas uti förslaget till utgiftsstat för detta år. På beredningsutskottets förslag blef framställningen af Stadsfullmäktige godkänd ⁵⁾.

Anslag för Filharmoniska sällskapet.

På derom af Direktionen för Aktiebolaget Helsingfors Filharmoniska sällskap hos Stadsfullmäktige gjorda ansökan beslöto ⁶⁾ Fullmäktige

¹⁾ Stfs prot. den 26 nov. § 10. — ²⁾ Stfs tryckta handl. N:o 40 pg. 10. — ³⁾ Stfs prot. den 19 dec. § 4. — ⁴⁾ Drks skrif. N:o 129 af den 26 april. — ⁵⁾ Stfs prot. den 30 april § 19. — ⁶⁾ D:o d:o den 2 juli § 20.

i enlighet med beredningsutskottets förslag anslå åt bolaget 5,500 mark att under tiden från den 1 Oktober 1901 till den 1 Maj 1902 utbetalas i månadliga rater mot skyldighet för bolaget att under sagda tid åtminstone en gång i månaden uti en för ändamålet lämplig lokal anordna folkkonserter emot en inträdesafgift af högst 25 penni samt att anslaget skulle förskottsvis utbetalas ur stadskassan och i sinom tid ersättas ur Utskänknings- och Utminuterings Aktiebolagens nästkommande år disponibla vinstmedel.

Uti en till Stadsfullmäktige inlemnad skrift af den 24 September hade Direktionen för Suomen Liikemiesten Kauppaopiston Osakeyhtiö på uti skriften närmare framhållna skäl anhållit, att Stadsfullmäktige ville af stadens medel för kalenderåren 1902, 1903 och 1904 bevilja för bolagets läroverk ett årligt understöd af 6,000 mark, och hade Stadsfullmäktige häröfver infordrat Drättselkammarens utlåtande. På grund af antalet elever i det finska handelsläroverket, endast 59 mot 112 i det svenskfinska, ansåg sig Kammarerna emellertid hos Stadsfullmäktige böra tillstyrka ¹⁾ ett understöd af endast 4,000 mark, för nästkommande år, samt föreslog att för understödets erhållande dessutom borde göras anspråk på minst 5 frielevplatser, enär direktionen i sin ansökan härom lemnat intet löfte utan tvärtom förbehållit sig full handlingsfrihet rörande beviljandet af dylik rättighet. Budgetutskottet, till hvars utlåtande Stadsfullmäktige äfven hade hänskjutit ärendet, anför ²⁾ att utskottet i allo omfattat Drättselkammarens åsigt och för öfrigt icke heller finner anledning förekomma till afvikelse från det hittills iakttagna förfarandet, att anslagen till ifrågavarande läroverk icke fastställas för flera år samtidigt, utan hvarje gång särskildt pröfvas. Utskottets förslag öfverensstämmer derföre ock med Drättselkammarens, dock med det uttryckliga tillägg, att alla de fem frieleverna böra vara hemmahörande i Helsingfors stad. Förslaget blef af Stadsfullmäktige godkänt ³⁾.

På beredningsutskottets förslag och i enlighet med Folkskoledirektionens och Drättselkammarens framställning ⁴⁾ i ärendet beslöto ⁵⁾ Stadsfullmäktige, med afseende å folkskoleinspektorn Magister V. Öhbergs långvariga och framstående tjänsteverksamhet samt med särskild hänsyn till den organisatoriska förmåga han ådagalagt beträffande stadens hastigt

Anslag för finska handelsläroverket.

Lifstidspension åt folkskoleinspektorn Öhberg.

¹⁾ Drks skrf. N:o 256 af den 30 okt. (Stfs tryckta handl. N:o 26 pg. 59). — ²⁾ Stfs tryckta handl. N:o 40 pg. 9. — ³⁾ Stfs prot. den 19 dec. § 4. — ⁴⁾ Drks skrf. N:o 155 af den 23 maj. — ⁵⁾ Stfs prot. den 17 sept. § 35.

utvecklade folkskoleväsende, tilldela Magister Öhberg en listtidspension af 6,000 mark om året, räknadt från den 1 Oktober 1901.

Hamnvakt-
mästareenkan
J. Melans an-
sökan om under-
stöd.

Till Fullmäktige hade enkan Julia Melan inlemnad ansökan om pension efter sin aflidne man, hamnvaktmästaren, sjökaptenen Carl Melan; och hade Stadsfullmäktige infordrat ¹⁾ Drätselkammarens yttrande i ärendet. Efter att hafva hört Hamnkontoret, som bland annat upplyste, att hamnvaktmästaren Melan under sin tolfåriga tjänstgöring vid Hamnkontoret jemte iakttagande af ett ordentligt och städadt uppträdande alltid synnerligen samvetsgrant skött sina åligganden, hvarföre, och då tillgångarna i Melans efterlemnade bo uppgingo till endast 787 mark 62 penni, Hamnkontoret ock föreslog åt sökanden en årlig pension af 800 mark, öfverlemnade ²⁾ Drätselkammaren, enär sökanden var född 1858, saknade egna barn och icke visat sig oförmögen att med eget arbete bidraga till sin utkomst, till Stadsfullmäktiges bepröfvande huruvida sökandens anhållan förtjenade afseende. Stadsfullmäktige tilldelade ³⁾ ock enkefru Melan endast en gratifikation i ett för allt af 500 mark, att utgå ur Stadsfullmäktiges dispositionsmedel.

Rörmästare-
enkan Edla Bro-
mans ansökan
om gratifika-
tion.

Uti en till Drätselkammaren inlemnad skrift hade rörmästaren Emanuel Bromans enka Edla Broman anhållit att komma i åtnjutande af pension efter sin aflidne man, som under mera än 17 år varit i egenskap af rörmästare anställd vid stadens vattenledning; och hade Vattenledningskontoret, hvars yttrande i ärendet Drätselkammaren inhemtat, med afseende å det mönstergilla uppförande och nit samt den samvetsgrannhet och skicklighet, som Broman städse ådagalagt, på det varmaste rekommenderat Bromans enka i stadsmyndigheternas benägna åtanke, härvid öfverlemnande åt dem att finna lämpligt uttryck för den tacksamhet från kommunens sida, hvaraf Broman enligt kontorets mening gjort sig så väl förtjent. Då enkan Broman icke hade egna barn och dödsboets behållning enligt bouppteckningsinstrument uppgick till cirka 16,700 mark samt sökanden deraf kunde räkna sin utkomst utan bidrag af staden, kunde Drätselkammaren icke hos Stadsfullmäktige förorda bifall till ansökningen, men föreslog ⁴⁾ Kammaren enkan Broman till erhållande af en gratifikation å 1,000 mark att utgå ur Stadsfullmäktiges dispositionsmedel. På beredningsutskottets förslag blef Drätselkammarens framställning ⁵⁾ emellertid afböjd och dermed motiverad, att sökanden ej visat, att hon för

¹⁾ Stfs prot. den 2 juli § 8. — ²⁾ Drks skrf. N:o 193 af den 18 juli. — ³⁾ Stfs prot. den 17 sept. § 32. — ⁴⁾ Drks skrf. N:o 157 af den 23 maj. — ⁵⁾ Stfs prot. den 2 juli § 12.

sin lifsbergning vore i behof af understöd, samt att gratifikation åt enkör för deras mäns tjenstetid endast på grund af ådagalagd medellöshet kunde ifrågakomma.

Uti en till Stadsfullmäktige stäld, till Magistraten inlemnad skrift åtföljd af särskilda handlingar, hade enkehärads höfdingskan Edith Stenius ansökt om bidrag af stadens medel till hennes barns uppfostran. Till ansökningsskriften hade Magistraten närslutit Samfälda Rådstufvurättens skriftliga förord och för egen del till Fullmäktiges pröfning öfverlemnadt, huruvida icke ansökningen kunde på de skäl dertill, sökanden och Rådstufvurätten framhållit, bifallas. På beredningsutskottets framställning beslöto ¹⁾ Stadsfullmäktige ock tilldela enkefru Stenius såsom uppfostringsbidrag för hennes omyndiga barn, sonen Bengt Thomas Mortimer samt döttrarna Gerda Maria och Karin ett belopp af 200 mark om året för en hvar, räknadt från den 1 Januari 1902, att utgå till dess bemälda barn uppnått 21 års ålder eller döttrarna möjligen derförinnan ingått äktenskap.

Uppfostringsbidrag åt läradsbördingeenkan E. Stenius' omyndiga barn.

Jemte det Drätselkammaren till Stadsfullmäktige öfversände ²⁾ en af stadens Taxeringsnämnd till Stadsfullmäktige stäld, men till Kammaren inlemnad skrift, hvori Nämnden anhåller om ett extra anslag ur Fullmäktiges dispositionsmedel å 3,600 mark för utarbetande och reproducering i lämpligt antal exemplar af sådan karta öfver staden och dess omnejd, som angåfve huru gårdarna äro bebyggda, byggnadernas beskaffenhet och antalet rum i dem, trodde sig Kammaren böra afstyrka anslaget beviljande. Kammaren hade nämligen i ärendet inhemtadt Byggnadskontorets yttrande och deraf erfarit, att om en dylik karta skall upprättas med anspråk på noggrannhet och användbarhet för jemväl andra än Taxeringsnämndens behof, kostnaderna för dess åstadkommande komme att betydligt öfverskrida det af Nämnden beräknade beloppet samt att för kartans årligen återkommande komplettering ett särskildt anslag skulle erfordras. Dessutom ansåg Drätselkammaren att Taxeringsnämnden skulle blifva bättre betjent af en sådan enkel förteckning öfver gårdarne i staden och å dem befintliga byggnader och rum, hvilken på grund af senaste folkräkning borde af Kammarens aktuarie kunna uppgöras och efterhand kompletteras. På beredningsutskottets framställning beslöto ³⁾ Stadsfullmäktige på de af Drätselkammaren anförda skälen afböja Taxeringsnämndens anhållan.

Fråga om upprättande af en byggnadskarta för staden.

¹⁾ Stfs prot. den 17 dec. § 9. — ²⁾ Drks skrf. N:o 74 för den 21 febr. — ³⁾ Stfs prot. den 26 febr. § 17.

Läraren K. J. Werkkos ansökan om understöd för en läroanstalt.

I en till Stadsfullmäktige ställd skrifvelse hade föreståndaren för en härvarande finsk förberedande skola, afsedd att utbilda lärare och lärarinnor till ambulatoriska småskolor på landet, Herr K. J. Werkko, ansökt om att åt honom af Helsingfors stad måtte utgifvas ett understöd af 4,100 mark om året i tre års tid. Och hade Folkskoledirektionen, hvars utlåtande i ärendet Stadsfullmäktige infortrat¹⁾, på den grund att ifrågasvarande skola motsvarade en stadens lägre folkskola och var besökt af ett stort antal barn från Helsingfors kommun samt sköttes väl, hvadan också en icke ringa börda å stadens folkskolebudget kunde anses aflyftad, förordnat åt sökanden ett årligt understöd af 1,700 mark, motsvarande aflöningen för en lärarinna i lägre folkskola. På beredningsutskottets förslag blef ansökningen emellertid af Stadsfullmäktige afslagen²⁾.

Fråga om anslag till uppgörande af förteckning öfver vaccinationsskyldiga barn.

Sedan föreståndaren för vaccindepoten, andre stadsläkaren Edvard Juslin, under framhållande af de svårigheter, som för vaccindepoten yppat sig uti att få de vaccinationsskyldiga barnen i staden upphemtade till vaccinationerna, uti skrifvelse till Helsovårdsnämnden anhållit att vid vaccindepoten måtte anställas en person med skyldighet att för en aflöning af 400 mark i året föra förteckning öfver de årligen till närmare 1,500 uppgående ympningsskyldige inom den medellösa folkklassen samt meddela dem kallelser och vaka öfver deras infinnande till vaccinationstillfällena, äfvensom att kommunen måtte tilldela det vid depoten af staten anställda vaccinationsbiträdet ett tillskott af 100 mark till hans arvode, anmälte Helsovårdsnämnden i skrifvelse till Stadsfullmäktige för den 27 September, att Nämnden i dess till Drätselkammaren insända budgetförslag för ändamålet upptagit ett anslag af 400 mark, och anhöll att denna dess åtgärd blefve af Stadsfullmäktige godkänd.

Uti sitt till Magistraten inlemnade budgetförslag för år 1902 anförde³⁾ i anledning häraf Drätselkammaren, att enär enligt § 8 i nådiga förordningen af den 17 December 1883 angående vaccinationen i landet vederbörande polismyndighet bör till vaccinationens befrämjande villigt lemna det biträde, som af dess åtgörande kan bero, Drätselkammaren i afvikelse från Helsovårdsnämndens förslag, ansett sig icke böra under en ny rubrik *Vaccinationen* upptaga det af doktor Juslin begärda anslaget å 400 mark till aflöning åt en vid vaccindepoten anställd person, som hade att tillhandagå depoten och till densamma uppkalla de motsträfvige; och

¹⁾ Stfs prot. den 22 jan. § 5. — ²⁾ D:o d:o den 12 febr. § 21. — ³⁾ Drks skrf. N:o 256 af den 30 okt. (Stfs tryckta handl. N:o 26).

förordade ¹⁾ på samma grund budgetsutskottet, till hvars behandling Stadsfullmäktige remitterat ²⁾ ärendet, att Helsovårdsnämndens ifrågavarande framställning måtte af Fullmäktige afböjas. Stadsfullmäktige voro emellertid af annan åsigt och blef det äskade anslaget å 400 mark upptaget uti utgiftsstaten för år 1902 under anförda nya rubrik ³⁾.

I enlighet med Fattigvårdsstyrelsens i saken afgifna yttranden beviljades åt värnepliktige ⁴⁾ V. Eklunds, F. I. Kettulas, K. A. Hellgrens och G. W. Morings familjer ett understöd af 15 mark i månaden enhvar att utgå från den 1 Januari 1901, så länge sökandene äro anställda i aktiv krigstjänst, utan att åtnjuta permission utöfver en månad.

Understöd åt värnepliktiges familjer.

På derom af vederbörande gjord skriftlig ansökan beviljade Stadsfullmäktige efter att hafva inhemtat Styrelsens för stadens belyningsverk yttrande och förslag i hvarje särskildt fall 20 % rabatt å lysgaspriset för all den gas, som förbrukas inom Kejsarliga Alexanders Universitetets kemiska, farmaceutiska, fysiologiska och patologiska laboratorier ⁵⁾; uti Polytekniska Institutets kemiska laboratorium ⁶⁾; samt uti Handelskemiska, af magistern A. W. Forsberg skötta laboratorium, så länge laboratoriet är inrymdt uti dess nuvarande lokal i gården N:o 7 vid Riddaregatan ⁷⁾; och skulle prisnedsättningarna räknas från och med årets början och årligen observeras vid December månads liqid.

Rabatt i priset för förbrukad gas.

Deremot afslog ⁸⁾ Stadsfullmäktige sysslomannens för Barnbördshuset härstädes anhållan om beviljande af 20 % rabatt å priset för den gas, som årligen förbrukas å sagda Barnbördshus, emedan Styrelsen för belyningsverket meddelat, att all den gas, som å Barnbördshuset årligen konsumerades, icke på långt när uppgick till ens 20,000 m³ eller den gasmängd, som jemlikt § 7 uti reglementet för förbrukning af gas från gasverket berättigar förbrukare till erhållande af 10 % rabatt å gaspriset, samt påtagligen endast en ringa mängd af den konsumerade gasen användes för uppvärmningsändamål.

Uti skrifvelse till Stadsfullmäktige för den 8 Mars hade arbetarebyggnadsaktiebolaget „Fridhem“, som å inför Drätselkammaren hållen auktion inropat tomten N:o 11 vid Fabriksgatan i kvarteret N:o 126, anhållit, att köpeskillingen för tomten finge på af Stadsfullmäktige närmare bestämda villkor mot andra inteckningen i bolagets tomt och derå under

Beviljande af postposition uti tomtinteckningar.

¹⁾ Stfs tryckta handl. N:o 40. — ²⁾ Stfs prot. den 5 nov. § 18. — ³⁾ D:o d:o den 19 dec. § 4 (Stfs tryckta handl. N:o 43). — ⁴⁾ D:o d:o den 12 febr. § 22 och den 17 sept. § 41. — ⁵⁾ D:o d:o den 30 april § 21. — ⁶⁾ D:o d:o den 17 sept. § 37. — ⁷⁾ D:o d:o den 17 dec. § 28. — ⁸⁾ Stfs prot. den 17 sept. § 35.

uppförande varande byggnader tillvidare innestå, hvarigenom bolaget skulle beredas tillfälle att använda hela det af Kejsrerliga Senaten bolaget mot första in-teckning i tomt och byggnader tilldelade byggnadslånet å 100,000 mark till fullbordande af det påbörjade byggnadsföretaget. Uti det Drätselkammaren i anledning af ansökningen infor-drade utlå-tandet, trodde Kammaren sig böra från en något allmännare synpunkt behandla ärendet. Med afseende derå, att åtskilliga af stadens odisponerade tomter under året hade blifvit försålda till särskilda arbetarebostadsaktiebolag, att dessa syntes af statsverket erhålla förmånliga byggnadslån mot bland andra vilkor, första in-teckning i tomt och derå uppförda byggnader, och att i anledning häraf äfven hos Drätselkammaren blifvit gjorda enahanda framställningar som bolaget Fridhems om att staden till säkerhet för tomtens köpeskillning ville åtnöja sig med andra in-teckningen i st. f. den första, samt då slutligen från flera håll yrkan stälts på staden att i en eller annan form bidra till åstadkommande på orten af arbetarebostäder, syntes det Drätselkammaren som om ett lämpligt tillfälle nu erbjudit sig för staden att i någon mån understöda sträfvandena i hithörande syfte. På grund af närmare utläggning föreslog ¹⁾ Drätselkammaren derföre ock, att Stadsfullmäktige ville bemyndiga Kammaren att, med tillämpning i öfrigt af de utaf Stadsfullmäktige fastställda vilkoren för betalning till staden af köpeskillingen för försålda tomter, speciellt för sådana tomter för uppförande af arbetarebostäder, för hvilka byggnadslån af finska statsverket erhållits, vid iakttagande af att nödig säkerhet för staden i hvarje händelse förefinnes, låta staden åtnöja sig med andra in-teckningen uti tomt och derå uppförande byggnader. På beredningsutskottets förslag blef Drätselkammarens framställning också af Stadsfullmäktige bifallen ²⁾, under förutsättning att Drätselkammaren tillsåge att stadens rätt icke äfventyrades.

Uti skrifvelse till Stadsfullmäktige för den 15 Mars hade arbetarebostadsaktiebolaget „Työväen Asunto-Osakeyhtiö Neitsypolku“ på uti skriften närmare framhållna skäl ansökt om Stadsfullmäktiges bifall der-till, att bolaget finge, sedan den å bolagets egande tomt N:o 12 vid Jungfrustigen uppbyggda gården blefve till sitt halfva värde in-tecknad åt staten, någon enskild person eller penningeinrättning, emot derpå följande in-teckning stå hos staden i skuld för priset för ifrå-gavarande tomt på i öfrigt vanliga vilkor vid försäljning af stadens tomter mot skuldförbin-

¹⁾ Drks skrf. N:o 96 af den 14 mars. -- ²⁾ Stfs prot. den 26 mars § 6.

delse. För sin del föreslog¹⁾ Drättselkammaren uti Kammaren affordradt utlåtande på de skäl, Kammaren anført i sin ofvanåberopade skrifvelse, afböjande af ansökan, men beslöto²⁾ Stadsfullmäktige på beredningsutskottets förslag, såsom tillägg till Fullmäktiges nyss anförda beslut af den 26 Mars förklara, att med lån från statsverket skola likställas från långifvarens sida ouppsägbara amorteringslån ur städernas i Finland Hypotekskassa eller annan penningeinrättning; och bemyndigades Drättselkammaren pröfva förevarande ansökan enligt sålunda angifna grunder.

Uti en till Stadsfullmäktige stäld skrift af den 25 November 1900 hade Murarefackföreningen härstädes anhållit ej mindre om föranstaltande af nödhjulsarbeten för byggnadsarbetare än ock att staden på sin bekostnad skulle uppföra lämpliga bostäder, afsedda att mot lägsta möjliga hyra upplåtas åt arbetare i allmänhet. På Drättselkammarens framställning³⁾ och beredningsutskottets förslag blef ansökningen emellertid till alla delar afslagen⁴⁾. Senare på året eller under December månad inlemnades⁵⁾ åter af Svenska Arbetareföreningen ansökan om anordnande af lämpliga arbeten för vintern 1901—1902, men blef ärendet icke under året slutbehandladt.

Vid föredragning af stadens gaskontrollör, docenten friherre August af Schulténs ansökan om tjänstledighet hade Stadsfullmäktige den 11 December 1900 beslutit remittera ärendet till Styrelsen för Helsingfors stads belysningsverk, som egde inkomma med utlåtande huruvida gaskontrollörsbefattningen borde för framtiden bibehållas eller icke; och anförde bemälda Styrelse till fullgörande häraf, att gaskontrollörsbefattningen hade inrättats på grund af det emellan staden och Helsingfors Gaslysningsaktiebolag om gaslysnings införande i staden den 30 Maj 1860 afslutade kontrakt, uti hvars 27 § bestämdes att för kontroll af gasljusets beskaffenhet i någon offentlig byggnad borde anbringas en profbrännare, jemte det Magistraten berättigades att vidtaga erforderliga åtgärder för utövande af sagda kontroll. Sedermera hade Kejsrerliga Senaten, till förekommande af den fara, som genom eldsvåda och explosion å gasverket kunde uppstå, uti skrifvelse från Civilexpeditionen af den 28 Maj 1880 meddelat särskilda föreskrifter, bland hvilka de under punkterna 5, 11 och 12 i berörda skrifvelse omnämnda jemväl beröra gaskontrollörens verksamhet. I punkten 5 stadgas nämligen, att det speciella öfvervakandet,

Ansökningar
om anordnande
af undsättnings-
arbeten.

Indragning af
gaskontrollörens
och besigtning-
mannens vid
gasverket be-
fattningar.

¹⁾ Drks skrf. N:o 149 af den 17 maj. — ²⁾ Stfs prot. den 21 maj § 27. — ³⁾ Drks skrf. N:o 29 af den 24 jan. — ⁴⁾ Stfs prot. den 12 febr. § 8. — ⁵⁾ D:o d:o den 17 dec. § 8.

då en gasklocka skall tömmas eller, efter det den varit obegagnad, ånyo fyllas med gas, skulle åligga gaskontrollören och stadsingeniören, i hvilket afseende desse borde, efter derom genom Magistraten af föreståndaren för gasverket erhållen kallelse, närvara samt tillse att nödiga försigtighetsmått vid ifrågavarande tillfällen iakttages. Enligt punkten 11 åläge gaskontrollören och stadsingeniören i samråd, icke allenast att utöfva det speciella öfvervakande, som ofvan i punkten 5 vore omnämndt, utan äfven att handhafva noggrann tillsyn deröfver, att jemväl öfriga af Kejserliga Senaten meddelade föreskrifter jemlikt § 1 uti ofvanåberopade kontrakt ordentligen iakttoges samt att de förändringar vid gasverket, som af sagda föreskrifter påkallades, blefve, der sådant icke redan skett, så snart möjligt vore, verkställda, hvarutom gaskontrollören och stadsingeniören samfäldt borde tid efter annan, då skäl dertill kunde förefinnas, men ovilkorligen om hösten, då gatubelysningen vidtog och gasproduktionen i större mängd påbegan, äfvensom om vintern, då gasproduktionen vore störst, besigtiga gasverket samt, i händelse vid anställd besigtning skäl till anmärkning eller påminnelse förekommit, derom oförtöfvadt genom Magistraten hos Guvernören i länet anmäla; skolande gaskontrollören och stadsingeniören för öfrigt, efter utgången den 15 April af hvarje belysningsår, innan nämnda månads slut till Magistraten aflemna gemensam berättelse öfver hvad af dem under det tilländagångna belysningsåret, i och för den dem härigenom ålagda tillsynen öfver gasverket, blifvit tillgjordt, hvilken berättelse sedermera borde af Magistraten till Guvernören insändas. Punkten 12 åter innehåller bestämning derom, att Guvernören, i anledning af gaskontrollörens och stadsingeniörens inkomna, i punkten 11 omförmälda anmälanden och berättelser, egde vidtagna de åtgärder, hvartill omständigheterna kunde föranleda. När fullgörandet af de å stadsingeniören i förestående mätto ankommande åligganden emellertid ansågos blifva öfverhöfvan betungande för denne, hade desamma sedermera anförtrotts åt en särskild funktionär, benämnd besigtningssman, för hvilken arvode första gången upptogs i 1886 års stat.

Såsom ofvan redan antydts har gaskontrollörsbefattningen tillkommit för utöfvande af tillsyn öfver det sätt, hvarpå Gasbelysningsaktiebolaget, såsom leverantör för gatubelysningen, fullgjort sina enligt kontrakt åtagna förpligtelser. Men sedan gasverket numera öfvergått i stadens ego och till förvaltning öfvertagits af en utaf Stadsfullmäktige för ändamålet tillsatt styrelse, syntes det Styrelsen att de skäl, som föranledt inrättande af ifrågavarande befattning, hade förlorat sin betydelse. Och då härtill

kom att å gasverket är uppställd en fotometer, medelst hvilken gasstyrkan flera gånger dagligen afprofvas, och att öfver profningen föres en särskild fotometerjournal, ansåg Styrelsen för sin del bibehållandet af gaskontrollörsbefattningen icke vara af behovet påkalladt. Och då samma skäl, som tala för gaskontrollörsbefattningens indragande, jemväl kunde åberopas för afskaffande af besigtningssmannasysslan, hemstälde ¹⁾ Styrelsen för belysningsverket hos Stadsfullmäktige huruvida icke omordade gaskontrollörs- och besigtningssmannabefattningar kunde, efter dertill hos Kejsrerliga Senaten utverkadt tillstånd, för framtiden indragas. Stadsfullmäktige biföllo ²⁾ ock på beredningsutskottets förslag till denna framställning.

Enär nämnda befattningar dock icke kunde indragas, innan Kejsrerliga Senatens tillstånd dertill blifvit utverkadt, och då friherre af Schultén, som kommit i åtnjutande af ett stipendium ur Herman Rosenbergs fond och var sinnad att under en längre tid bedriva vetenskapliga forskningar i utlandet, anhållit att blifva entledigad från gaskontrollörsbefattningen, beslöto ³⁾ Stadsfullmäktige, med bifall till friherre af Schulténs ansökan, uppdraga åt filosofie magistern Sigurd Stenius att fortfarande handhafva vikariatet för ifrågavarande befattning.

Till fullgörande af de uppdrag ⁴⁾, Stadsfullmäktige i anledning af makarna Ekholms testamente lemnat Drätselkammaren, anmälte ⁵⁾ Kammaren, att Kammaren låtit vid härvarande Rådstufvurätt bevaka testamentet samt delgifva detsamma makarne Ekholms närmaste arfvingar; och föreslog Kammaren beträffande dispositionen af de tvenne i testamentet ingående donationerna, nämligen Matilda Ekholms fond för späda och moderlösa barn och Carl Fridolf Ekholms stipendiifond för handverkare från denna Helsingfors stad, hvilka utomlands önska utbilda sig i yrket, att beslut om användandet af räntemedlen från den senare nämnda, antagligen till 75,000 mark uppgående fonden skulle lemnas beroende, intill dess dessa räntor kunna blifva disponibla; samt att den del af räntan å den förra fonden, stor 55,000 mark, som ej åtginge till lifstidsunderstöd åt särskilda af testator bestämda personer, skulle till ena hälften årligen utbetalas till Föreningen för barnvården till underhåll af dess barnhärberge och till andra hälften läggas till kapitalet, för att i framtiden uppbringa detta till sådant belopp, att dermed en vårdanstalt i det af testa-

Makarne Ekholms testamente.

¹⁾ Stfs tryckta handl. N:o 2. — ²⁾ Stfs prot. den 22 jan. § 20. — ³⁾ D:o d:o den 22 jan. § 25. — ⁴⁾ Se 1900 års berättelse pg. 69. — ⁵⁾ Drks skrf. N:o 221 af den 12 sept.

tores afsedda syftet kunde åstadkommas. Stadsfullmäktige beslöto ¹⁾ dock, med godkännande i öfrigt af Drätselkammarens förslag, till sådan ändring deri att räntorna å Matilda Ekholms fond helt och hållet *tillsvidare* skulle tillfalla Föreningen för barnavård i det syfte 3 mom. punkt c) i testamentet innehåller samt att föreningen förpliktigades att årligen till Fattigvårdsstyrelsen afgifva berättelse om sin verksamhet.

Donation till
förmån för folk-
skolorna å Svea-
borg.

Till Drätselkammarens framställning ²⁾ om bemyndigande för Drätselkontoret att emottaga och förvalta en af vordne folkskoleinspektorn, magistern V. Öhberg till kontoret inlemnad, af Sveaborgs afdelning af ryska välgörenhetssällskapet i Finland medelst gåfvobref af den 23 September 1896 gjord donation af 200 mark till Sveaborgs finska folkskola för anskaffande af materiel för åskådningsundervisning och afsedd såsom en förrådsfond för angifvet ändamål, biföllo ³⁾ Stadsfullmäktige på beredningsutskottets förslag.

Fru Hedvig
Falckens testa-
mente.

I egenskap af verkställare af afiidne öfverrevisorsenkan Hedvig Falckens testamente hade vicehäradshöfdingen Alarik Hernberg i skrifvelse till Drätselkammaren öfversändt styrkt afskrift af ett hos honom förvaradt testamente, hvori Helsingfors stad ihågkommit med en donation om 5,000 mark till en fond, hvaraf räntan bör tillfalla förtjente elever vid stadens svenskspråkiga folkskolor; och öfverlemnade ⁴⁾ Drätselkammaren till Stadsfullmäktiges bepröfvande huruvida ifrågavarande donation skulle af staden emottagas. På beredningsutskottets förslag beslöto ⁵⁾ Stadsfullmäktige emottaga donationen med förbindelse för staden att underhålla makarna Falckens graf, hvarjemte Drätselkammaren skulle anmodas vidtaga åtgärd om testamentets bevakning.

Enkefru E.
Heintzies testa-
mente.

Uti skrifvelse för den 5 November hade Folkskoledirektionen, med föranledande af en af numera afiidne enkelektorskan Elise Heintzie i lifstiden gjord testamentarisk disposition af 1,000 mark för bildande af en stipendiifond till förmån för den högre folkskolan för finska flickor i Helsingfors, dock under visst förbehåll för hennes gamla trotjenarinna Wilhelmina Willberg, föreslagit, att Stadsfullmäktige ville med sådant medgifvande, att åt sagda tjenarinna under hennes lifstid utgifves 6 % å kapitalet med finska mark 60 om året, låta bevaka och omedelbart öfvertaga samt under namn af „Elise Heintzies stipendiifond“ förvalta ifrågavarande legat af 1,000 mark, hvaraf efter tjenarinnan Willbergs död

¹⁾ Stfs prot. den 15 okt. § 14. — ²⁾ Drks skrf. N:o 231 af den 3 okt. — ³⁾ Stfs prot. den 15 okt. § 25. — ⁴⁾ Drks skrf. N:o 261 af den 31 okt. — ⁵⁾ Stfs prot. den 5 nov. § 17.

den årliga räntan skulle efter folkskoleinspektorns bestämmande användas till stipendium åt någon särdeles framstående, helst medellös elev vid stadens högre finska folkskola för flickor. På framställning ¹⁾ af Drätselkammaren, till hvars utlåtande ärendet blifvit remitteradt, biföllo ²⁾ Stadsfullmäktige ock till Folkskoledirektionens förslag med den af Kammaren dertill gjorda modifikation, att till tjenarinnan Willberg under hela hennes återstående lifstid skulle utbetalas enligt redovisning endast all den räntekomst, staden kunde draga af legatet.

Uti skrifvelse för den 8 December till Ordföranden för Helsingfors Stadsfullmäktige anförde Makarna Gustaf Paulig och Bertha Maria Paulig, att de, för fästande af ett varaktigt minne af deras samma dag infallande silfverbröllop, beslutit åt staden donera en summa af 20,000 mark, att användas såsom grundplåt för anskaffandet af ett eget hem för Tölö folkbarträdgård; och var skrifvelsen bilagd med ett Privatbankens i Helsingfors depositionsbevis å sagda belopp. Vid donationen var för öfrigt fästadt det villkor, att hemmet, som skulle benämnas „Bertha Maria hemmet“ måtte upplåtas till begagnande för den redan existerande, af Fröken Lydia Wendel upprättade folkbarträdgården i Tölö, samt att, för den händelse sjelfva idén om folkbarträdgårdar i framtiden komme att undergå förändring eller en sådan trädgård icke mera att existera, Bertha Maria hemmet likväl måtte användas endast för det afsedda ändamålet d. v. s. sedlig och intellektuel uppfostran af minderåriga barn, hvilka ännu icke uppnått folkskoleåldern samt tillhöra den arbetande eller mindre bemedlade befolkningen uti Tölö förstad.

Makarna Pauligs testamente.

På beredningsutskottets förslag beslöto ³⁾ Stadsfullmäktige att till konsuln och konsulinnan Paulig aflåta tacksägelsebref i anledning af den frikostiga donationen samt att donationsbrevet skulle öfverlemnas till Drätselkammaren med anmodan till Kammaren att till Fullmäktige inkomma med förslag till de åtgärder, som af donationen påkallades.

Sedan Drätselkammaren i stöd af Stadsfullmäktiges beslut af den 26 Oktober 1886, att de å den till staden donerade fonden *för dygdigt tjenstefolks belönande* inflytande räntemedlen årligen skola användas till understöd åt välvitsordade tjänare och tjenarinnor i staden af minst 40 års ålder, genom kungörelse anmodat hugade sökanden till dessa understöd att till stadens Drätselkontor inlämna sina ansökningar och sådana

Dygdigt tjenstefolks belönande.

¹⁾ Drks skrif. N:o 291 af den 28 nov. — ²⁾ Sfs prot. den 17 dec. § 22. — ³⁾ D:o d:o den 17 dec. § 31.

till ett antal af 53 inom utsatt tid inkommit, öfversände ¹⁾ Drätselkam-
maren desamma till Stadsfullmäktige jemte anmälan, att den till sista
December 1901 upplupna räntan å omförmälda fond skulle uppgå till
550 mark; och beslöto ²⁾ Stadsfullmäktige i enlighet med ett för ärendets
behandling särskildt tillsatt utskotts förslag, att genom Drätselkontorets
försorg låta af ifrågavarande fonds disponibla medel på sparbanksbok
insätta ett belopp af 50 mark för enhvar af följande tjenarinnor: Maria
Sofia Andersson, Maria Fredrika Borgman, Matilda Lovisa Eklund, Aurora
Wilhelmina Eklund, Lovisa Gustafva Engrén, Edla Augusta Forsman,
Wendla Gustafva Hallonen, Maria Immonen, Walborg Waljakka, och
Hedda Sofia Willman, samt 50 mark för tjenaren Henrik Johan Lindfors,
hvarom skulle af Drätselkamaren för uttagande af sparbanksböcker och
af inlemnade betyg och frejdebevis genom kungörelse tillkännagifvas.

Utgifts- och in-
komstförslaget
för år 1902.

Det utgifts- och inkomstförslaget för år 1902, som af Stadsfullmäktige
fastställdes ³⁾, visade vid jämförelse med budgeten för närmast föregående
år följande slutsommor:

<i>Utgifter.</i>		<i>1902.</i>		<i>1901.</i>
I. Stadens skulder	<i>Smk.</i>	743,693: 75	<i>Smk.</i>	727,890: —
II. Stadens embetsverk	"	225,016: 66	"	222,550: —
III. Kommunalförvaltningen	"	234,185: —	"	228,139: 98
IV. Gatubelysningen	"	209,665: 50	"	189,674: 25
V. Brandverket	"	120,730: —	"	114,130: —
VI. Polisnrättningen	"	417,040: —	"	411,450: —
VII. Sundhets- och sjukvården	"	337,417: 15	"	238,263: 10
VIII. Fattigvården	"	295,020: —	"	295,520: —
IX. Undervisningsväsendet	"	891,631: 57	"	832,090: 92
X. Staden äliggande allmänna onera	"	294,542: 86	"	282,260: 96
XI. Vattenledningen	"	437,570: —	"	223,770: —
XII. Saluhallen	"	7,350: —	"	7,350: —
XIII. Stadens jordlägenheter	"	7,400: —	"	6,400: —
XIV. Allmänna arbeten	"	905,750: —	"	1,218,830: —
XV. Pensioner	"	15,506: 07	"	10,486: 67
XVI. Diverse	"	142,900: —	"	151,400: —
Summa	<i>Smk.</i>	5,285,418: 56	<i>Smk.</i>	5,160,205: 88

¹⁾ Drks skrf. N:o 262 af den 7 nov. — ²⁾ Stfs prot. den 19 dec. § 2. — ³⁾ Drks
skrf. N:o 256 af den 30 okt. (Stfs tryckta handl. N:o 26). Stfs tryckta handl. N:ris 36, 40
och 43 samt Stfs prot. den 19 dec. § 4.

<i>Inkomster.</i>		1902.		1901.
Beräknad disponibel behållning . . .	<i>Fmk</i>	120,000: —	<i>Fmk</i>	120,000: —
I. Räntor	„	137,000:—	„	84,400: —
II. Tomtlösen	„	100,000:—	„	25,000: —
III. Stadens fasta egendom . . .	„	307,428: 10	„	302,828: 10
IV. Tomtlösen	„	2,700: —	„	2,600: —
V. Inkomstgifvande rättigheter . .	„	919,300: —	„	1,007,200: —
VI. Diverse inkomster	„	372,354: 40	„	353,444: —
VII. Statsbidrag	„	492,471: 33	„	459,971: 33
VIII. Vattenledningen	„	536,175: —	„	427,975: —
IX. Belysningsverket	„	62,000: —	„	55,000: —
X. Lån	„	380,500: —	„	551,500: —
XI. Uttaxering	„	1,855,489: 73	„	1,770,287: 45
		<u>Summa</u>		<u>Summa</u>
		<i>Fmk</i> 5,285,418: 56		<i>Fmk</i> 5,160,205: 88

Till förklaring af olikheten emellan 1901 och 1902 års budgetsförslag må här, utom hvad redan tidigare framhållits, anföras följande:

Skilnaden å hufvudtiteln stadens skulder består nästan uteslutande Stadens skulder. uti posten 15,420 mark, hvilken upptagits till betäckande under halft år af räntan å ogulden köpeskilling för Societetshuset, som skulle af staden tillträdas ¹⁾ den 1 Juli 1902. Den öfriga differensen beror å årligen något varierande annuiteter å stadens konsoliderade lån.

Stegringen i utgifter för stadens embetsverk är förorsakad af sär- Stadens embetsverk. skilda löneförhöjningar för 5 och 10 års tjänst samt förhöjning af Magistratens och Rådstufvurättens gemensamma expenser med 1,000 mark.

Staterna för Stadsfullmäktige och Drätselkammaren äro uti de med Kommunalförvaltningen. hvarandra jemförda utgiftsförslagen oförändrade. Uti staten för Drätselkontoret är att bemärka en förhöjning af 500 mark i anslaget för extra biträden samt några till följd af förhöjningar för 5 och 10 års tjänst något större löneposter. Ehuru med Kamrer Lindholms dödliga frånfälle trafik-kamrerarens löneförhöjning för 10 års tjänst bortföll med 1,100 mark, steg dock staten för Trafikkontoret med 545 mark, beroende förnämligast derpå, att för en vanlig eldare med 300 marks lön under 7 månaders tid måste för värmeledningens skötsel under lika lång tid af året anställas mot 1,050 marks arvode en maskinist och dessutom antagas en annan maskinist med 600 marks arvode för hissinnättningen, hvarjemte med af-

¹⁾ Se pg. 33.

seende å ökad renhållning af det nya tull- och packhuset expensemедlen ökades med 300 mark. I Hamnkontorets stat tillkom arvode för en kasör¹⁾ under 9 månader 1,125 mark och för en hamnkonstapel under hela året 900 mark, hvaremot smärre reduktioner i uppbördsprocenter m. m. kunde beaktas. Uti Byggnadskontorets stat höjdes anslaget för material och handtlangaredagsverken vid mätningar från 5,000 till 8,000 mark, emedan detta anslag under senare år med hänsyn till den mångfald mätning- och undersökningsarbeten, som åligga Byggnadskontoret ej mindre för budgetens uppgörande än för utarbetande af stadsplans- och andra förslag, visat sig alldeles otillräckligt. För Taxerings- och Pröfningsnämnderna höjdes expensemедlen med 600 mark, men nedsattes för Förmyndarenämnden med 200 mark.

Brandverket

Beträffande brandverkets stat för år 1902 må nämnas, att utgifter för aflöningar och andra förmåner höjdes med 650 mark, för brandstallet, der hästarnas antal stigit från 17 till 20, med 2,220 mark, för redskap och inventarier med 3,900 mark och för diverse, i och för inköp af böcker och tidningar, med 50 mark, hvaremot kostnaden för eldning och belysning kunde nedsättas med 220 mark.

Polisinrättningen.

Differensen uti polisinrättningens stat är mera skenbar än verklig, i det nu för första gången å budgetens utgiftssida upptogs Guvernörens dispositionsmedel med 5,000 mark, men också observerades på inkomst-sida, genom att statsbidraget ökades med samma belopp. Att beaktas är tillika, det polisinrättningens expensemедel höjdes från 3,500 till 4,500 mark.

Sundhets- och sjukvården.

Förutom hvad här tidigare anförts beträffande ny stat²⁾ för Maria sjukhus till följd af den nya kirurgiska sjukhuspaviljongens öppnande för allmänt begagnande och hvilken stat främst och förnämligast åstadkommer den stora skilnaden af ända till 99,154 mark 5 penni emellan utgifterna för sundhets- och sjukvården under åren 1901 och 1902, må, beträffande hithörande utgifter anföras följande. Utgifter under rubriken läkarepersonalen stego med 1,800 mark, i det arvode för en femte kommunalsjuksköterska upptogs och detta arvode för resten för alla dessa sköterskor höjdes från 900 mark per år till 1,080 mark, hvaremot barnmorskans arvode, sedan den gamla innehafvaren af befattningen afgått, upptogs med endast 300 mark i st. f. 500. Helsovårdsnämndens expenser höjdes med 400 mark från 3,800 till 4,200 mark. Någon bevakning

¹⁾ Se pg. 78. -- ²⁾ Se pg 72.

af Kolerabarackerna ansågs icke behöflig och uteslöts anslaget 150 mark härför. För sjukstugan i Sörnäs ökades anslaget från 9,804 mark till 10,943. En af uppsyningsmännen vid Helsopolisen tilldelades en löneförhöjning af 500 mark, förslagsposten för extra tillsyningsmän höjdes äfven med 500 mark, och anslaget för desinfektion i hemmen ökades från 1,200 till 2,000 mark, samt anslogs för dödande af råttor 5,000 mark. Föreståndaren för undersökningsstationen för lifsmedel beviljades ¹⁾ ett personelt lönetillskott af 1,000 mark; och under en nytillkommen rubrik „Vaccindepoten“ upptogs ²⁾ ett anslag af 400 mark för tillsyn af vaccineringsskyldighetens fullgörande.

Vid fastställande af utgiftsförslaget för sundhets- och sjukvården beslöto Stadsfullmäktige tillika på budgetsutskottets förslag uppdraga åt Helsevårdsnämnden ej mindre att vidtaga erforderliga åtgärder för utrotande af råttor, än att taga i öfvervägande, huruvida och till hvilken del det för köttkontrollstationen beviljade anslaget borde än vidare i budgeten bibehållas.

Beträffande utgiftsstaten för fattigvården är endast att beakta, att arvodessanslaget för tillsyningsmän och ständiga ombud i landsorten höjdes ³⁾ från 4,500 till 6,500 mark, att äfven åt kontorsbiträdet vid fattigvården beviljades löneförhöjning från 600 till 720 mark, att för beklädnadskostnader vid arbetsinrättningen anslogs 1,800 mark i st. f. tidigare anslagna 1,300 mark. Deremot ansågs anslagen för remontarbeten vid dårvårdsanstalten kunna minskas från 4,000 till 1,200 mark samt till understöd åt värnepliktiges hustrur och barn förslagsvis upptagas blott 500 mark mot 1,500 uti budgeten för 1901.

Fattigvården.

Utgifterna för undervisningsväsendet betingade en förhöjning i anslag af cirka 62,500 mark, hvaraf belöpte sig på förberedande yrkesskolor för gossar 1,300 mark, på folkskolorna 53,756 mark 67 penni, på folkbibliotek och läsesalar, af skäl som här tidigare framhållits, ⁴⁾ till 1,800 mark samt på asylen för vanartade barn 5,658 mark, bestående förnämligast eller till 4,236 marks belopp uti kostnaden för en ny uppfostringsanstalt i Lojo. Deremot nedgick stadens andel i de sammanslagna anslagen för handverksskolornas underhåll med i det närmaste 3,000 mark.

Undervisningsväsendet.

Den ovanligt stora tillväxten i folkskolebudgeten har delvis sin förklaring uti en extra utgift på 20,000 mark för möblering af det nya folkskolehuset å Wallgård, vid hvars beviljande Stadsfullmäktige ock fäste

1) Se pg. 71. — 2) Se pg. 82. — 3) Se pg. 31. — 4) Se pg. 77.

det vilkor, att, innan sagda anslag af Folskoledirektionen skulle disponeras, till Fullmäktige inkomma med specialförslag till husets möblering samt afvakta Fullmäktiges granskning och godkännande af förslaget. Emedan underhålls- och reparationskostnader för folkskolornas gårdar och lokaler årligen betinga jemförelsevis stora anslag, för åren 1902 och 1901 resp. 18,000 och 14,000 mark, och häri ingår utgiften för årliga om målningar af golfven uti samtliga skolsalar, beslöto Stadsfullmäktige på budgetsutskottets förslag anmoda Folskoledirektionen att taga under öfvervägande frågan, huruvida icke något billigare sätt kunde påfinnas att skydda golfven i skolsalarna för slitning och minska besväret för de med deras renhållning ombetrodda personer. Derjemte beslöto Stadsfullmäktige anmoda Folskoledirektionen att för framtiden låta i samråd med Byggnadskontoret uppgöra och bilägga sitt budgetförslag ett fullständigt specificerad kostnadsförslag öfver de remontarbeten i skolorna, som föreslås till utförande.

Staden ålig-
gande allmänna
onera.

Den staden genom inqvarteringen under år 1902 drabbande förlust derigenom, att natura qvarter för den inqvarterade ryska militären icke kunde erhållas för det pris, hvilket staden på grund af högvederbörligen fastställd taxa hade att af ryska statsverket uppbära, uppskattades af Inqvarteringsnämnden till 29,300 mark.

Pensioner.

Emedan förra lärarinnan E. Heintzie under redogörelseåret affidit, utgick från budgeten det för henne till 800 mark anslagna lifstidsunderstödet. Pensionen för Drättselkammarsekreteraren O. Ehrströms enka och 3 minderåriga barn minskades från 1,200 till 1,019 mark 40 penni, emedan sonen den 3 Februari 1902 skulle uppnå myndig ålder. Äfven vaktmästaren J. F. Holmberg hade under året affidit och bortföll derföre hans till 600 mark anslagna pension. För förra folkskoleinspektorn Victor Öhberg upptogs nu för första gången den honom till 6,000 marks belopp beviljade ¹⁾ pensionen; äfvensom upptogs ett anslag af 600 mark ²⁾ såsom uppfostringsbidrag åt enkehäradshöfdingskan Edith Stenius' tre omtydiga barn.

Diverse utgifter.

Bland ökade anslag under utgiftstiteln diverse må endast följande anföras. För uppsigten af varuskjulet anslogo Stadsfullmäktige vid den 28 Oktober 1895 hållet sammanträde till aflönande af en uppsyningsman 100 mark i månaden, och hade detta arvode hittills utgått för 9 månader af året. Men då skjulet numera användes hela året om, äfven då segla-

¹⁾ So pg 79. — ²⁾ So pg. 81.

tion under vintern icke försiggår, bland annat för förvaring af med jernväg anländt gods, hade uppsyningsmannen för skjulet, tullöfveruppsyningsmannen K. H. Åberg, uti skrifvelse till Drätselkammaren för den 25 September anhållit, att detta arvode skulle utgå för årets alla 12 månader, härvid förbindande sig att hafva uppsigten äfven öfver det nya varuskjulet utanför Tullhuset å Skatudden. Med föranledande häraf och på tillstyrkan af Trafikkontoret höjdes anslaget för uppsigt öfver varuskjulen till 1,200 mark. Uti en till Drätselkammaren inlemnad skrift af den 19 Oktober hade Aktiebolaget Normaltid föreslagit, att Drätselkammaren vid upprättandet af sitt budgetsförslag för nästkommande år ville upptaga 18,000 mark för inköp af normalur, äfvensom 1,500 mark för samteliga dessa urs skötsel under nästa år. På grund häraf hade Drätselkammaren, utan att dock hafva inlåtit sig i närmare pröfning af de platser, hvarå uren borde i det fria uppställas eller ens huru många ur för sådan uppställning och huru många måhända för vissa stadens embetslokaler vore af behovet påkallade, för inköp och underhåll af ett antal normalur upptagit en rund post å 7,500 mark, som dock af Stadsfullmäktige på budgetsutskottets förslag minskades till 2,500 mark. Anslaget för inventarier till särskilda stadens hus samt remont och komplettering af desamma, observerades med 1,000 mark förhöjdt belopp, på det deri måtte inrymmas äfven medel för anskaffning af inventarier och möbel för de nya packhuskontorens behof. Anslaget för isobservationer minskades deremot till 600 mark, emedan besparingar på samma anslag från tidigare år öfverbalanserats.

Hvad åter beträffar skilnaden i inkomster uti 1901 och 1902 års budgetsförslag, torde följande böra anföras:

Också för år 1902 ansågs såsom disponibel behållning från år 1901 kunna upptagas endast 120,000 mark eller värdet af de aktier, hvilka staden kommit sig till genom tomtförsäljning och hvilka vid behof kunde realiseras utan förlust.

De på stadens inköpta vattenledningsobligationer inflytande räntor antogos till följd af utlottade obligationer komma att gå nedåt med 500 mark. En förhöjning å 100 mark af räntorna å inkommande chausséeobligationer var deremot att påräkna. Till följd af en liffigare efterfrågan på odisponerade tomter, hvilka vid försäljning nuförtiden mest liqvideras med skuldförbindelser, var att motse en förhöjd inkomst af 53,000 mark i räntor å tomtlösen.

Enligt Drätselkontorets, Drätselkammarens budgetsförslag åtföljande

Inkomster.

Disponibel behållning.

Räntor.

Tomtlösen.

tablå öfver tomtlösen hade å denna inkomstpost under år 1901 intill den 1 Oktober influtit 93,994 mark 24 penni, hvarjemte de under återstoden af året förfallande annuiteterna utgjorde 28,100 mark 6 penni. Då härtill kom att staden sedan år 1887 icke något år i köpeskilling för försålda tomter uppburit mindre än 145,000 mark, men väl årligen i medeltal i det närmaste 300,000 mark, samt anledning icke förekom att befara att tomtförsäljningen under år 1902 skulle blifva mindre än under år 1901, upptogs på budgetsutskottets förslag i budgeten 100,000 mark såsom inkomst i tomtlösen.

Stadens fasta
egendom.

Arrendeafgifterna för byggnader och tonter m. m. kunde upptagas till 18,900 mark mot 15,600 uti 1901 års budget, emedan arrendet för Esplanadkapellet under år 1902 skulle stiga med skilnaden emellan dessa tal. Hyrorna från gården N:o 6 vid Bergmansgatan och diverse hyror kunde observeras med förhöjningar af resp. 400 och 1,000 mark Enligt Hamnkontorets uppgift sänktes deremot fiskevattensafgifterna från 1,300 till 1,200 mark.

Inkomstgifvan-
de rättigheter.

Enär samtliga tolags-, trafik- och hamnafgifter voro i nedgående och de belopp, som för desamma uti 1901 års inkomststat upptagits, på långt när icke hade uppnåtts, upptogos dessa afgifter med resp. 41,000, 35,000 och 10,000 mark mindre belopp än uti 1901 års budget. Äfven inkomsten från några andra mindre betydande afgifter, såsom bro- och lyftkransafgifter m. m. antogs komma att undergå minskning.

Diverse inkom-
ster.

Deremot kunde under inkomstiteln diverse mindre förhöjningar upptagas, nämligen den personella fattigafgiften med 3,000 mark, beroende på stigande folkmängd; för sjukvård i Maria sjukhus 3,000 mark, för inkomst från desinfektionsinrättningen 200 mark och för desinfektion i hemmen 600 mark; för ersättning för i asyler underhållna barn 100 mark; och för boklån 800 mark. Återstående skilnad faller i hufvudsak på ersättningen för ökade inqvarteringskostnader.

Statsbidrag.

Statsbidraget till folkskolorna upptogs med 13,000 mark förhöjdt belopp. Då stadens utgifter för dess folkskolor år 1900, då statsbidraget sist höjdes, uppgick enligt budgetsförslag till 636,552 mark och nu enligt Drätselkammarens förslag steg till 704,615 mark 57 penni, häri ej inberäknad den extra utgiften af 20,000 mark för inredning af folkskolan å Wallgård, ansåg Drätselkammaren att ansökan om förhöjdt statsbidrag för stadens folkskolor åter borde göras. Antagligen skulle dock denna förhöjning efter exaktare beräkningar komma att belöpa sig till betydligt mera än sagda 13,000 mark. Vid fastställandet af inkomsterna

från statsbidraget beslöto Stadsfullmäktige därför ock anmoda Drätselkammaren att till Fullmäktige inkomma med nödig utredning om det belopp, som utöfver det dåvarande statsbidraget kunde för folkskolorna påräknas. Statsbidraget till polisinrättningen uppgick till summan 249,433 mark 33 penni, då till det i 1901 års budget upptagna beloppet af 245,433 mark 33 penni å ena sidan tillräknades Guvernörens dispositionsmedel å 5,000 mark för polisvårdens i staden befrämjande och å den andra afdrogs det personella bidraget af 1,000 mark åt den förre polismästaren. Enär statsbidraget till gatubelysningen för tioårsperioden 1891—1900 med år 1900 utlöpt, hade Drätselkammaren hos Stadsfullmäktige gjort framställning om ansökan af bidragets förnyande för en tidsperiod 1901—1910; och ehuru vid härför upprättad kalkyl detta bidrag efter enahanda beräkningsgrunder som förut borde utfalla med 17,700 mark per år, upptogs dock i budgetförslaget endast det förra beloppet för detta bidrag. Å inkomstsidan af budgeten upptogs såsom statsbidrag äfven 15,500 mark ¹⁾ till förberedande yrkesskolor för gossar.

Under inkomsttiteln lån upptogs såsom lån på längre återbetalningstid än två år för inköp af Societetshuset 150,000 mark, för tillbyggnad till vattenborgen 67,000 mark ²⁾, återstoden af år 1898 för vattenledningsarbeten anvisade lånemedel med 130,840 mark 22 penni samt eventuellt nytt lån till belopp af 32,659 mark 78 penni.

I stöd af det fastställda utgifts- och inkomstförslaget beslöto Stadsfullmäktige, att det belopp, som för år 1902 skulle för 1901 af kommunens på grund af skattören skattskyldige medlemmar uttaxeras, skulle fastställas till 1,855,489 mark 73 penni, hvilket för de jämförda åren gjorde för år 1902 en större uttaxering på 85,202 mark 28 penni.

Vid öppnandet af Stadsfullmäktiges sammanträde den 17 September anmälte ordföranden, att vid ett kort efter friherre Adolf Erik Nordenskiölds fränfalle hållet sammanträde af enskilda Stadsfullmäktige-medlemmar föreslagits, att genom en deputation nedlägga en krans på friherre Nordenskiölds graf såsom en hyllningsgärd från hans födelsestad Helsingfors; och beslöto Stadsfullmäktige i anledning häraf, att kostnaden för såväl hyllningsgärden som de deputerades resa skulle bestri-
 das ur Fullmäktiges dispositionsmedel.

Lån.

Uttaxering.

Deputation till
 Adolf Norden-
 skiölds begraf-
 ning.

¹⁾ Se pg. 64. — ²⁾ Se 1900 års berättelse pg. 40.

c. Särskilda andra af Stadsfullmäktige handhafda ärenden.

Fråga om eget
elektricitetsverk
för staden.

Vid sammanträde den 28 November 1899 hade Stadsfullmäktige uppdragit åt Styrelsen för stadens belysningsverk att till Fullmäktige inkomma med yttrande derom, huruvida och i hvilken omfattning staden borde inrätta och underhålla elektrisk belysning. Med föranledande häraf afgaf bemälda styrelse yttrande och förslag, dateradt den 24 Januari¹⁾. Sedan Styrelsen lemnat uppgifter om hithörande förhållanden i städerna Stockholm, Köpenhamn, Berlin, Hamburg och Leipzig, anför Styrelsen, att, såsom af desamma framgå, elektricitetsverken visat sig vara synnerligen vinstgifvande företag; och torde man äfven i denna omständighet finna den förnämsta orsaken dertill att större städer allt allmännare begynt anlägga egna elektricitetsverk. Men dessutom förefinnas enligt Styrelsens förmenande en mängd andra skäl, som äro egnade att förmå stadskommuner att inlåta sig på dylika företag. Sålunda erinras hurusom en kommun i regeln utför en sådan anläggning bättre i följd deraf att kommunen, som icke är bunden af någon koncession, lättare och billigare kan anskaffa för anläggning erforderliga medel än privata bolag, hvilka måste icke allenast af kommunen förskaffa sig koncession på viss tid och bestämda villkor, utan ock taga hänsyn till aktionärers eller andra intressenters berättigade anspråk på att företaget omedelbart lemnar skälig ränta för deri nedlagda penningar. Oomtvistligt torde äfven vara, att de kommunala elektricitetsverken i allmänhet beträffande ändamålsenlig anläggning samt regelmässig drift stå vida högre än privata dylika. Vidare framhålles den stora fördel staden har af att sjelf utföra det till den elektriska anläggningen hörande, vidt utgrenade ledningsnät, som förläggas i gatorna. Detta arbete ordnas nämligen ändamålsenligast af samma myndigheter, som hafva att bestämma öfver stadens gas-, vatten- och kloakledningar. En icke oväsentlig fördel skulle slutligen tillskyndas staden derigenom, att densamma kunde genom öfvertagande af den elektriska belysningen i staden försäkra sig mot en skadlig konkurrens för gasförbrukningen. Dessutom har det visat sig, att då någon kommun under senare tider af en eller annan orsak öfverlätit ett monopol åt enskilde, t. ex. ett gasverk eller elektricitetsverk, kommunen inom kort begynt sträfva till att sjelf omhändertaga anläggningen, hvilket emellertid ofta mött stora svårigheter. Men om detta engång är fallet, så är det otvifvelaktigt i

¹⁾ Stfs tryckta handl. N:o 4.

alla afseenden fördelaktigast för kommunen att omedelbart sjelf inrätta och bedrifva dylika anläggningar.

I betraktande af alla dessa omständigheter tvekade Styrelsen för belysningsverket icke att hos Stadsfullmäktige föreslå, att staden genom anläggande af eget elektricitetsverk beredde sig och sina inbyggare tillgång till elektrisk belysning och kraft i sådan omfattning, att staden i dess helhet deraf kunde betjena sig. Styrelsen hemställer derföre ock: att Stadsfullmäktige i princip ville uttala sig derhän att Helsingfors stad, såsnart dess finansiella läge sådant tilläte, borde anlägga eget elektricitetsverk för alstrande af såväl lyse som kraft och detta i sådan omfattning, att stadens och dess inbyggares behof af elektrisk ström derigenom blefve tillgodosedt; samt att Stadsfullmäktige ville uppdraga åt Styrelsen att gå i författning om utarbetande af ett fullständigt förslag till företagets realiserande och tillåta Styrelsen att för ändamålet af gasverkets medel använda ända till femtontusen mark.

Stadsfullmäktige beslöto ¹⁾ i hufvudsaklig öfverensstämmelse med beredningsutskottets i ärendet gjorda framställning, då frågan huruvida och i hvilken omfattning staden borde inrätta och underhålla elektrisk belysning ankomme å förstärkte Stadsfullmäktiges pröfning, endast uppdraga åt Styrelsen för belysningsverket att gå i författning om utarbetande af fullständigt förslag till anläggning för stadens räkning af eget elektricitetsverk för alstrande af såväl lyse som kraft, äfvensom tillåta Styrelsen att för ändamålet af gasverkets medel förskottsvis använda ända till 15,000 mark, hvarjemte Styrelsen skulle anmodas uti omförmäldt afseende i förslaget till 1902 års budget upptaga anslag till erforderligt belopp.

Uti skrifvelse från Stadsfullmäktige af den 10 mars 1891 hade Helsovårdsnämnden erhållit i uppdrag att genom sundhetsinspektören och stadsingeniören låta verkställa särskilda, af stadens renhållningsutskott föreslagna försök, för hvilket ändamål anslogs ett belopp af 3,000 mark, samt att sedermera till Stadsfullmäktige inkomma med fullständigt förslag till ordnande af renhållningsväsendet i staden. Och införskaffade, för möjliggörande af det lemnade uppdraget, Helsovårdsnämnden icke endast särskilda uppgifter rörande det dåvarande renhållningsväsendet i Helsingfors utan äfven upplysningar angående de olika sätten för renhållningsväsendets ordnande å främmande orter. Sedermera utsändes Ingeniören A. Ugglå till Göteborg för att taga närmare reda på det derstädes införda

Renhållningsväsendets ordnande.

¹⁾ Stfs prot. den 12 febr. § 16.

torfströ-systemets användning i praktiken. Och sedan detta uppdrag af Ingeniören Uggla fullgjorts samt andra förarbeten blifvit undångjorda, utarbetade ett för ändamålet tillsatt utskott ett förslag till renhållningsväsendets ordnande, hvilket förslag afgafs i Juni 1891. Enligt detta förslag skulle renhållningen i Helsingfors anordnas efter det Göteborgska systemet samt öfvertagas af staden. För ändamålet skulle inrättas ett renhållningsverk, hvilket egde icke endast ombesörja renhållningen af stadens allmänna platser och gatuandelar, utan äfven öfvertaga och ombesörja renhållningen inom alla de gårdar, hvilkas egare härom träffade öfverenskommelse med renhållningsverket. Detta förslag granskades af Helsovårdsnämnden vid flere sammanträden, men då härvid kommo i dagen omständigheter, hvilka gjorde att man började sätta i fråga, om det Göteborgska systemet skulle i ekonomiskt och möjligen andra afseenden ställa sig något så när förmånligt, inlämnades, innan definitivt beslut i ärendet fattades, till Nämnden af Stadsingeniören Herman Norrmén ett nytt förslag till renhållningsväsendets ordnande, bygdt på det s. k. tunn-systemet. Detta skedde i Maj 1893. Förslaget underkastades härå en ingående granskning af Helsovårdsnämnden och beslöt Nämnden den 24 Februari 1896 att till antagande förorda tunnssystemet enligt Ingeniör Norrméns förslag samt uppdrog åt denne att inkomma med fullständigt förslag till anordnande af systemets tekniska detaljer. Uti skrifvelse för den 30 Januari ¹⁾ till Stadsfullmäktige underrättade Helsovårdsnämnden sedan, att Nämnden efter slutlig behandling af föreliggande ärende för sin del godkändt beträffande renhållningens ordnande tillsvidare, och intill dess vattenklosettsystemet kan komma till införande, det s. k. tunnssystemet.

På grund af särskilda uti åberopade skrifvelsen närmare framhållna skäl föreslår för den skull Helsovårdsnämnden, att Stadsfullmäktige ville besluta: att staden, der vederbörande gårdsegare det önska, öfvertager renhållningen för gårdar, hvarest densamma är inrättad efter tunnssystemet; att för sådant ändamål vid stadens byggnadskontor inrättas en särskild afdelning, såsnart detta visar sig nödigt; att Drätselkammaren erhåller i uppdrag att i sinom tid inkomma till Stadsfullmäktige med framställning om de förändringar i byggnadskontorets instruktion, som häraf betingas, och med förslag till de utgifter, som i anledning af stadens öfvertagande

---

¹⁾ Stfs tryckta handl. N:o 8.

af renhållningen blifva nödiga; samt att Stadsfullmäktige ville söka stadfästelse å skrifvelsen närslutna förslag såväl till renhållningsstadga som till ändringar i stadens polisordning; och voro dessa förslag af följande innehåll:

Förslag till ändring af §§ 21 och 25 i Polisordningen för Helsingfors.

§ 21.

Husegare, gårdsdisponent eller den, som på prund af kontrakt eller annat aftal renhållningsskyldigheten åligger, skall hålla sin andel i gata, rännsten och trottoar fri från orenlighet, och åligger honom på de tider af året, då marken är bar, låta emellan klockan 7 eftermiddagen och klockan 9 följande morgon verkställa nödig sopning och från gatan bortföra den dervid samlade orenligheten. Der gata behöfver sopas mera än en gång dagligen, kan sådant ske äfven på annan än här nämnd tid.

Sopning skall minst hvarje dag verkställas å hvardera Esplanad- och Henriksgatorna, Boulevards-, Unions-, Alexanders-, Nikolai-, Marie- och Broholmogatorna, Elisabetsgatan utom delen mellan Mauritzgatan och Norra Kajen, Norra Kajen utom vid Elisabetstorg, Kanalgatan till Östra Hamngatan, Vestra Kajen, Sofie-, Katrine-, och Helenegatorna, Trädgårdsgatan emellan Unions- och Fabiansgatorna, Fabiansgatan emellan Trädgårdsgatan och Wilhelmogatan samt emellan Regerings- och Norra Magasinsgatorna, Wilhelmogatan emellan Fabians- och Mikaelogatorna, Mikaelogatan emellan Wilhelmogatan och Södra Esplanadgatan, Regeringsgatan emellan Mikael- och Berggatan, Glogatan, hvardera Magasinsgatorna, Brunns-, Hagasunds-, Skilnads- och Lilla Robertogatorna, Kaserngatan mellan Lilla Roberts- och Södra Magasinsgatan, Simonogatan, Annegatan emellan Kampgatan och Andrégatan, Folkskole- och Lappvikogatorna, Erikogatan emellan Lappviks- och Annegatorna, Fredrikogatan, Andrégatan emellan Sandviks- och Albertogatorna samt Fredriks- och Vestra Henrikogatorna, Stora Robertogatan emellan Georgs- och Fredrikogatorna, Abrahamogatan emellan Wladimirgatan och Boulevardsgatan, Sandvikogatan emellan Wladimirs- och Boulevardsgatorna samt Sandvikskajen äfvensom Brunns- och Hagasunds- och de gator i öfrigt som framdeles på Magistratens framställning af Guvernören bestämmas, hvaremot öfriga gator må sopas så ofta sådant erfordras och i hvarje fall minst tre gånger i veckan, i allmänhet hvarje helgfri tisdag, torsdag och lördag.

Innan sopning under torr väderlek sker böra de platser, som skola

rengöras, vara med vatten tillräckligt befuktade. Gräs, som å gata, trottoar eller rännsten uppväxer, skall jemväl derifrån upptagas och undanskaffas.

Hvar, som eftersätter något häraf, böte från 5 till 25 mark.

Sopning af gata bör vidtaga från midten af gatan och fortsättas emot den tomt, för hvilken renhållningen förrättas.

§ 25.

Gårdsegare eller den renhållningsskyldigheten eljes åligger, skall hålla sin gårdsplan och brandgata fri från stinkande ämnen och samlingar af orenlighet, hvarjemte han bör tillse att orent vatten ej utslås för att ofvan jord afrinna på gård, gata eller annans tomt, äfvensom att rännstenar, portgångar och andra sådana ställen inom gårdarna, hvarifrån stinkande lukt eller skadliga gaser den varmare årstiden uppstå, varda, så ofta behof deraf göres, med tjenliga desinficerande ämnen, enligt Helsevårdsnämndens föreskrift, försatta.

Forsling af latrinspillning i täta och med väl tillslutna lock försedda tunnor eller behållare må företagas från den 1 Maj till den 1 Oktober endast emellan klockan 7 eftermiddagen och klockan 8 följande morgon samt under öfriga tider af året emellan klockan 5 eftermiddagen och 8 förmiddagen. Latrinspillning, icke insatt i tunnor eller behållare af ofvannämndt slag, får hela året om forslas endast emellan klockan 12 om natten och 5 om morgonen.

Sopor, köksafskräden, affall från hushåll och kreatursspillning skall bortforslas från den 1 Maj till den 1 Oktober mellan klockan 7 eftermiddagen och klockan 10 förmiddagen samt under öfriga tider af året mellan klockan 5 eftermiddagen och klockan 10 på dagen. Forsling verkställs i enlighet med § 3 i renhållningsstadgan.

Orenlighet må ej uppläggas inom stadens område på andra än därför anvisade platser.

Hämtning sjöledes af afträdesämnen och annan orenlighet får ske endast å härför anvisade platser, och skola lastrummen i de för nämnda forsling använda farkosterna vara däckade eller täckas med tätt slutande luckor.

Den, som öfverträder eller uraktlåter hvad i denna § stadgas, vare, för hvarje gång han dermed beträdes, förfallen till vite från 5 till 50 mark och är uraktlåtenheten af föreskrifterna såväl i denna som i §§ 20, 21, 22, 23 och 24 förenad med verkställighet på den försumliges bekost-

nad, hvarför ersättning utmättningsvis genast uttagas kan hos den felande eller, der denna saknar tillgång, hos gårdsegaren.

Vid befarad eller inträffad farsot ställe hvarje gårdsegare, disponent eller den renhållningen öfvertagit sig till efterrättelse vederbörligen gifna föreskrifter för renlighetens upprätthållande, vid vite af 20 till 100 mark.

Förslag till renhållningsstadga för Helsingfors stad.

§ 1.

Latrinspillning, sopor och afskräden, hushållsaffall, kreatursspillning, affall från byggnader, halm och dylikt skall bortföras minst en gång i veckan.

Orenlighet, uppsamlad i gödselgrop, skall bortföras en gång i månaden eller oftare der Helsovårdsnämnden pröfvar sådant nödigt.

§ 2.

Gårdar med tillhörande brandgata, smygar, ljusgårdar och portgångar skola rengöras minst två gånger i veckan.

Slaskbrunnar på gårdar skola rengöras minst två gånger i månaden och orenligheten genast bortföras.

§ 3.

Forslingen inom staden af latrinspillning, afskräden, hushållsaffall, kreatursspillning och annat starkt luktande affall må verkställas endast uti täta behållare eller tunnor öfvertäckta med väl tillslutande lock. I ingen händelse må omstjelpning af latrinspillning verkställas å gårdarna eller i gårdsafträdena, der ej latrinen är med torfströ vederbörligen uppblandad.

Der latrinspillning behandlas enligt torfströsystemet, bör torfmuU eller strö dagligen tillblandas i tillräcklig mängd.

§ 4.

Utan hinder af denna stadga må kreatursspillning begagnas till gödningsämnen för trädgårdar och allmänna parker inom staden och å stadens till landtbruk upplåtna arrendelägenheter; skolande likväl i detta

fall spillningen uppläggas der den är afsedd att användas och de föreskrifter iakttagas som Magistraten kan finna nödigt meddela.

§ 5.

Då särskilda omständigheter dertill föranleda, kan lättnad medgifvas uti här ofvan uti §§ 1—4 gifna föreskrifter af Magistraten efter Hälsovårdsnämndens hörande.

§ 6.

Öfverträdelse af i denna stadga meddelad föreskrift, för hvilken straff i allmän lag eller författning icke är utsatt, straffas med böter från fem t. o. m. tvåhundra mark.

§ 7.

Ansvarigheten för renhållningens behöriga fullgörande för hvarje gård åligger dess egare, disponent eller den som renhållningen öfvertagit.

Helsovårdsnämndens ofvan åberopade skrifvelse var slutligen bilagd med nedanstående kostnadsberäkning för de utgifter staden hade att vidkännas såväl för den första anläggningen som de årliga utgifterna äfvensom af stadens årliga inkomst af driften; och må här till förtydligande af denna beräkning tilläggas följande. Helsovårdsnämnden utgår från det antagande, att af stadens innevånare 55,000 skulle ansluta sig till systemet; att de för renhållningen nödiga kärnen anskaffas af staden, men den första uppsättningen bekostas af hvarje gårdsegare; att tunnorna i regel med en veckas mellanrum afhämtas genom af staden antagna entreprenörer och afleveras i jernvägsagnar, pråmar eller direkt till närboende afnämare; samt att tunnorna, der de ej forslas vidare med pråm eller häst, försändas per jernväg till upplagsplatser invid bispår, utgående t. ex. från Malm eller Dickursby stationer. Desse upplagsplatser antager Nämnden kunna erhållas kostnadsfritt eller mot ringa ersättning uti statsjernvägarnes gamla, obehöfliga sandgropar. Å upplagsplatserna skulle tunnorna tömmas och rengöras och borde för rengöringen vintertid å upplagsplatserna inrättas varma vattenbehållare, i hvilka kärnen uppfinas. Byggnadskontoret till biträde skulle för öfverinseendet af renhållningen anställas nödigt antal tillsyningsmän.

Kostnadsförslag till afhentning och transport af menniskoexkrementer, sopor och hushållsaffall.

Uppsamlingen af exkrementerna sker medelst tunnor. Antalet personer begagnande tunnafräden antages utgöra 55,000.

Kvantiteter	Arbetets beskaffenhet	Pris i Finska mark	
		Detalj	Summa
Anläggningskostnad.			
600	st. stålplåtkärl incl. lock à 18 mk	—	10,800
	Bispår å aflastningsplatserna förslagsvis Malm och Dickursby stationer, äfvensom nödiga plattformar och bispår i staden	—	50,000
2	st. uppvärmningsskjul å afstjelningsplatserna . .	—	4,000
			64,800
Utgifter per år.			
4,400	ton exkrementer transporterade till hamnbanebispår, per ton à 1 mk 50 p.	6,600	—
2,200	ton d:o d:o per järnväg till Malm à 1 mk	2,200	—
2,200	ton d:o d:o per järnväg till Dickursby à 1 mk 30 p.	2,860	—
			11,660
1,650	ton tunnor, tara vigt (2:ne tunnor per person och år) transporterade till och från hamnbanebispår, per ton à 3 mk	4,950	—
825	ton tunnor transporterade från och till Malm à 2 mk	1,650	—
825	ton tunnor transporterade från och till Dickursby à 2 mk 60 p.	2,144	—
2,000	st. tunnor att underhålla à 2 mk	4,000	—
	Lossning vid afstjelningsplatserna, rengöring etc.	10,000	—
			22,744
20,000	ton sopor och hushållsaffall transporterade till hamnbanebispår och försända till Malm (10,000 ton) och Dickursby (10,000 ton) stationer för ett medelpris à 3 mk	60,000	—
	Lossning af sopor å afstjelningsplatserna (20,000 ton à 40 p. per ton)	8,000	—
	<i>Administration och tillsyn, förslagsvis . . . . .</i>	—	15,000
			68,000
			117,404
Inkomst per år.			
4,400	ton gödsel à 5 mk	22,000	—
20,000	ton sopor och hushållsaffall à 25 p.	5,000	—
	Gårdsegarenes afgifter (c:a 1 mk 65 p. per person och år)	—	27,000
			90,404
			117,404

På beredningsutskottets förslag blef ärendet af Stadsfullmäktige remitteradt ¹⁾ till Drätselkammarens utlåtande, hvilket dock icke under året inkom.

Historik öfver
städernas i Fin-
land kommunal-
förvaltning.

Den af Stadsfullmäktige tillsatta komitéen ²⁾ för utarbetande af en plan för åstadkommande af det föreslagna historiskt-statistiska arbetet öfver städernas kommunalförvaltning under de sist förflutna tjugufem åren, hade till Fullmäktige inlemnat betänkande ³⁾, hvori komitéen närmare utlägger, huru komitéen tänkt sig att det för arbetet nödiga materialet skulle insamlas och vidare bearbetas. För att kunna motsvara de fordringar, som på ett arbete af ofvanantydd art kunna ställas såväl i afseende å ämnets behandling som i afseende å detaljuppgifternas tillförlitlighet, borde nämligen detsamma enligt komiténs tanke lämpligast fördelas i tvenne hufvuddelar, en textafdelning och en afdelning bilagor, såsom förteckningar, tabeller m. m. I den förra skulle gifvas en så vidt möjligt öfverskådlig och korrekt bild af städernas inre lif och allmänna betydelse under ifrågavarande epok; i den senare åter de detaljuppgifter, som för en noggrann belysning af det i textafdelningen behandlade ämnet äro nödvändiga. Dessutom borde textafdelningen föregås af en inledning, uti hvilken i hufvuddrag skulle framställas de finska städernas styrelse och tillstånd under tiden närmast före stadsfullmäktig-institutionens införande, med påpekande särskildt af de förhållanden, som främst påkallade en förändring af municipalstyrelsen. Skildringen borde i allmänna drag, men dock med nödig fullständighet behandla hvarje stads historia under beaktande af följande moment: Stadens läge, areal och allmänna geografiska förhållanden; Befolkningen och dess sammansättning, folkmängden, dess förändringar o. s. v.; Näringslifvet: handel och sjöfart, industri och handtverk, jordbruk m. m.; Drätseln: stadens egendom (fast och lös), allmänna arbeten (planeringar, öppnandet af nya gator, offentliga parker, promenader, uppförandet af allmänna byggnader o. s. v.); Belysningen, åtgärder för persontrafiken, allmänna ordningen och säkerheten (polisen), fattig- och helsovården m. m.; Stadens budget, inkomster och utgifter, taxeringar, lån m. m.; Undervisningsväsendet, främst de af städerna underhållna läroanstalterna; och det Kommunala lifvet (val, klubber, föreningar för befordrande af särskilda allmänna syftemål o. s. v.), andliga odlingen (periodisk litteratur, konst, föreningar och institutioner för andlig odling m. m.), seder och bruk äfvensom händelser af märkligare art.

¹⁾ Stfs prot. den 26 febr. § 12. — ²⁾ Se 1899 års berättelse pg. 112. — ³⁾ Stfs tryckta handl. N:o 6.

På grund af sin utläggning föreslår komitén derföre att Stadsfullmäktige ville besluta: att godkänna den af komitén uppställda planen, efter hvilken det för arbetet afsedda materialet borde insamlas, ordnas och behandlas; att utse en redaktionskomité af tre personer, hvilken komité tillkomme att mot ersättning, hvarom särskildt aftal borde träffas, anordna insamlandet af det för arbetet erforderliga grundmaterialet samt ombesörja verkets utarbetande och offentliggörande före utgången af 1905; samt att genom skriftväxling med stadsfullmäktige i öfriga städer söka åvägbringa beslut derom, att insamlandet af det erforderliga materialet finge, enligt anvisning af redaktionskomitén, för hvarje stad på dess egen bekostnad verkställas af personer, hvilka de särskilda städernas drätselkamrar, på förslag af redaktionskomitén, dertill utse; samt att kostnaderna för sjelfva redaktionsarbetet, för illustrationer och planscher samt för tryckningen finge å samtliga städer fördelas i förhållande till hvarje stads utgiftsstat för år 1899; äfvensom att, för den händelse förestående förslag kunde godkännas, bemyndiga Drätselkammaren att på redaktionskomiténs rekvisition såsom förskott utanordna för arbetets utförande nödiga medel, hvilka, enligt ofvanuppgifven grund, skulle i sinom tid fördelas på landets samtliga städer samt genom Kammarens åtgärd hos öfriga städer uppbäras.

Med sådana smärre omformuleringar, som att beteckningen „redaktions“ framför komité utlemnades samt att mellan orden åvägbringa och beslut skulle inskjutas „deras anslutning till hvad Stadsfullmäktige i ofvanstående måtto beslutit äfvensom deras“ beslut etc. blef detta komitéförslag af Stadsfullmäktige godkänt¹⁾. Och blefvo till medlemmar i komitén invalda²⁾ politieborgmästaren Öhman och senatorerne Ramsay och Clouberg.

Sedan komitén i skrifvelse till Stadsfullmäktige för den 9 April emellertid anmält, att senatören d:r Aug. Ramsay på anhållan af komitén åtagit sig redigerandet af ifrågavarande arbete, men dervid förutsatt, att han icke vidare komme att qvarstå såsom ledamot i komitén, invalde³⁾ Stadsfullmäktige i hans ställe aktuarien, d:r J. W. Ruuth.

I skrifvelse till Guvernören af den 26 April hade Polismästaren uppgifvit att han under sin tjänstetid hunnit till den erfarenhet att, ehuru stadens polisväsende reformerats för endast tre år tillbaka, polisinspektö-

Förslag till inrättande af nya tjänster vid Poliskammaren.

¹⁾ Stfs prot. den 12 mars § 17. -- ²⁾ D:o d:o den 26 mars § 14. -- D:o d:o den 10 april § 14.

rens och poliskommissariernas göromål likväl redan ökats derhän, att de icke medhonne fullgöra de mångahanda åligganden, som dem enligt 14 och 17 §§ i förordningen angående polisrättningen i Helsingfors af den 15 December 1897 åläge, särskildt hvad vidkomme tillsynen deröfver att den bevakande polisstyrkan noggrant efterkomme sin pligt. Polismästaren hade förty hos Guvernören anhållit om åtgärd derhän, att till en början en polismästareadjoint och två nya poliskommissarier blefve anstälde vid polisrättningen med skyldighet att utom de inhemska språken beherska äfven det ryska och mot åtnjutande af samma löne- och öfriga förmåner, som på grund af omordade förordning och kungörelsen af den 30 januari 1900 tillkomma polisinspektören och innehafvarene af enahanda poliskommissarietjenster. Och hade genom resolution af jemväl den 26 April Guvernören, med förmälan att han i allo förenade sig om Polismästarens förslag, deröfver infortrat Magistratens och Stadsfullmäktiges yttranden; hvarpå Magistraten i skrifvelse af den 1 derpåföljande Maj öfverlemnade handlingarna i ärendet till Stadsfullmäktige.

Vid Stadsfullmäktiges sammanträde den 21 Maj anmälte ordföranden att Fullmäktiges beredningsutskott vid preliminär granskning af förberörda framställning ansett sig böra framhålla: att personalen vid polisrättningen i Helsingfors genom förordningen af den 15 December 1897 blifvit i betydlig mån ökad; att en ytterligare ökning deraf egt rum år 1899, då bland annat två nya poliskommissarietjenster inrättades; att Polismästarens nu ifrågavarande förslag icke vore grundadt på någon som helst motivering; samt att den tid af några veckor, Polismästaren innehaft sin befattning, vore alldeles för kort för att af honom någon erfarenhet skulle kunna för framställningen åberopas. Men ehuru Polismästarens framställning sålunda syntes beredningsutskottet icke påkalla någon ändring af nu gällande bestämmingar i ämnet, hade beredningsutskottet likväl ansett ifrågavarande framställning böra, i ändamål att för Stadsfullmäktige förebringa sådan utredning, som kunde anses grundad på erforderlig sakkännedom, öfverlemnas åt ett särskildt utskott; och blef med bifall till beredningsutskottets förslag ärendet af Fullmäktige remitteradt ¹⁾ till ett sådant utskott.

Då det sålunda tillkomna utskottet på särskilda uti dess betänkande ²⁾ närmare framhållna skäl höll före, att en ökning af polisbefålet icke kunde anses vara af förhållandena påkallad, hade utskottet utgått från den för-

¹⁾ Stfs prot. den 21 maj § 2. — ²⁾ Stfs tryckta handl. N:o 27.

utsättning, att de redan förefintliga tjänsterna vid polisnärningen skola beklädas af erfarna och insigtsfulla män, till hvilkas vilja och förmåga att till samhällets bästa och bättnad föllgöra sina ansvarsfulla pligter allmänheten kan hysa obetingad tillit. De talrika personförändringar, hvilka under senaste tid egt rum inom poliskåren och vid hvilka dugliga och under en lång följd af år bepröfvade krafter fått vika för personer, de der dels saknat hvarje behöflig förbildning, dels t. o. m. varit så kvalificerade att deras anställande vid ordningsmagten under inga förhållanden bort ifrågakomma, hade icke kunnat undgå att hos samhället framkalla allvarliga tvifvel angående den nya ledningens lämplighet. Och föreslog utskottet: att Stadsfullmäktige ville, med framhållande af hvad utskottet uttalat, för sin del afböja Polismästarens ifrågavarande framställning.

Betänkandet blef af Stadsfullmäktige godkänt ¹⁾ med sådant tillägg, att staden icke undandragit sig att efter förmåga bidra till sådan förstärkning af poliskåren som i jembredd med stadens utveckling gjort sig gällande, i hvilket afseende staden med fullt skäl kunde åberopa sig å den utskottsbetänkandet bifogade tablån öfver anslagen till polisnärningen under de tolf senaste åren, utvisande att stadens kostnader för polisen under nämnda tidrymd stigit med 119 procent, medan samtidigt innevånareantalet i staden tillvuxit med blott 42 procent.

På anmodan af Stadsfullmäktige hade bildats en komité, bestående af tvenne ledamöter utsedda af Folkskoledirektionen och tvenne valda af stadens Fattigvårdsstyrelse, hvilken komité hade i uppdrag att öfverlägga och uttala sig om en ändamålsenlig kontroll öfver användningen af anslaget till beklädnadshjelp åt fattiga folkskoleelever. Enär medlemmarne i denna komité dock enats om att föreslå sådan förändring af det hittills följda förfaringssättet vid tilldelande af kläder och skoplagg åt folkskolebarn, att folkskolerådets ledamöter blefve befriade från den för dem mycket betungande skyldigheten att undersöka och bedöma förmögenhetsförhållandena i elevernas hem och derefter anmäla de behöfvande till erhållande af beklädnadshjelp, samt att ifrågavarande skyldighet skulle öfverflyttas på verkställande direktören i Fattigvårdsstyrelsen, hvilken det åligger att äfven annars förskaffa sig noggrann kännedom om den ekonomiska ställningen inom de mindre väl lottade lagren af stadens befolkning, så hade Folkskoledirektionen i skrifvelse till Stadsfullmäktige för den 27 April föreslagit, att sagda anordning måtte med det snaraste

Folkskoledirektionens befrielse från skyldigheten att undersöka fattiga folkskoleelevers förmögenhetsförhållanden.

¹⁾ Stfs prot. den 5 nov. § 5.

genomföras, hvarvid dock sjelfva utdelningen af beklädnadshjelpen fortfarande borde omhänderhafvas af Folkskoledirektionen, hvilket med lätthet kunde ske, om hos Öfverstyrelsen för skolväsendet sådan ändring af stadens folkskolereglemente utverkades, att 4:de eller sista mom. af dess 47:de § finge helt och hållet bortfalla. Framställningen blef ock af Stadsfullmäktige godkänd ¹⁾, sedan yttrande inhemtats af Fattigvårdsstyrelsen, som ej hade något att anmärka emot anordningen.

Byggnadsordning för särskilda tomter i 7:de stadsdelen.

Till slutlig behandling upptogs af Stadsfullmäktige det af ett särskildt utskott ²⁾ utarbetade förslaget till byggnadsordning för kvarteren N:ris 180, 182, 183 och 185 i 7:de stadsdelen. På af utskottet närmare framhållna skäl hade utskottet ursprungligen föreslagit ³⁾: att Stadsfullmäktige ville för sin del godkänna efterföljande förslag till byggnadsordning för ifrågavarande område och derå utverka nödig fastställelse; att Fullmäktige ville uppdraga åt Drätselkammaren att låta uppgöra sådan plan till ny indelning af området i fråga i öfverensstämmelse med utskottets förslag, att fastställelse derå må kunna af Fullmäktige utverkas; samt att Fullmäktige ville anmoda Drätselkammaren att vid försäljningen af tomterna i fråga icke föryttra spridda tomter utan följa viss ordning i enlighet med hvad utskottet i sitt betänkande uttalat.

Byggnadsordning för kvarteren N:ris 180, 182, 183 och 185 af Helsingfors stad.

För ofvannämnda kvarter gäller den för staden den 3 maj 1895 fastställda byggnadsordning med de afvikelser, nedan sägs:

§ 1.

10, 12 och 13 §§.
A. B.

De genom kvarteren löpande gränderna, hvilka afse att bereda tillträde till tomternas baksidor, anläggas och underhållas genom stadsmyndigheternas försorg, men på bekostnad af tomtégarene, hvilka böra ersätta staden härför i förhållande till ytinnehållet af tomterna i kvarteret.

Dessa gränder böra till hela sin bredd asfalteras, hvaremot särskild gångbana icke behöfver å dem anläggas.

§ 2.

28 §.

Inkörsporten till tomt får inrättas äfven till sådan gränd som i 1 § sägs.

¹⁾ Stfs prot. den 17 sept. § 40. — ²⁾ Se 1899 års berättelse pg. 2. — ³⁾ Stfs tryckta handl. N:o 24 för år 1900.

Annan inkörsport eller genomgång, som i 28 § af allmänna byggnadsordningen omförmäles, är icke erforderlig.

§ 3.

Tomt skall till minst hälften af dess medgifna byggnadsareal bebyggas inom två år efter tillträdet. 29 §.

Går sagda tid till ända utan att tomtens hälften behörigen bebyggd, återfaller den till staden, jemte det egaren förverkat hälften af köpeskillingen till stadskassan.

Afvikelse härifrån må dock, af särskild anledning, utaf Stadsfullmäktige beviljas.

§ 4.

Tomt får bebyggas endast med hus af sten. 30 och 31 §§.

Industriell inrättning, verkstad, stall eller fähus få å området icke finnas, ej heller de i 31 § mom. b och d af allmänna byggnadsordningen omförmälda byggnader derå uppföras.

§ 5.

Boningshus bör byggas i tomtens gatlinie, uthus deremot vid inre tomtgräns. 36 §.

§ 6.

Tomt får bebyggas med boningshus, hörntomt högst till två tredjedelar och annan tomt högst till två femtedelar af ytan. 40 §.

Af tomtens återstående del får en femtedel bebyggas med uthus.

§ 7.

Största tillåtna höjden är för boningshus elfva och fem tiondedels (11,5 m) samt för uthus sex meter (6 m), detta mått för uthus beräknadt till brandmurens öfre kant. 43, 45, 47 §§.

§ 8.

Boningshus får uppföras i högst två våningar. 46 §.

Derutöfver må dock halfva arealen af antingen källarvåningen eller vindsvåningen inredas till boningsrum.

Afvikelse härifrån, på sätt i 48 § af allmänna byggnadsordningen sägs, medgifves ej. 48 §.

§ 9.

72 och 73 §§. Mur å uthus må uppföras af mindre styrka än i allmänna byggnadsordningen säges, der hållbarheten derigenom icke äfventyras.

§ 10.

94 och 95 §§. Inre trappa må utföras af annat än brandfritt ämne. Emot vinden skall trappan vara afstängd medels branddörr.

Minsta tillätta bredden af hufvudtrappa är en och två tiondedels meter (1,2 m).

§ 11.

100 §. Yttre taklist må göras af trä, men bör, i händelse den ledes intill tomtgränsen, då ett afstånd af en och fem tiondedels meter (1,5 m) derifrån antingen vara af brandfritt material eller beklädas med plåt eller annat ämne af brandfri beskaffenhet.

Sedan yttrande i ärendet inhemtats¹⁾ af Helsovårdsnämnden, som visserligen hade gjort särskilda anmärkningar och ändringsförslag, de der dock icke föranledde till någon åtgärd från Stadsfullmäktiges sida, blef utskottets framställning till alla delar godkänt²⁾, endast med den ändrade formulering af § 4 i ofvanstående förslag till byggnadsordning, att 2 mom. i paragrafen skulle lyda: „Industriell inrättning, verkstad, stall eller fåhus få å området icke finnas, ej heller bestämningarna i 31 § mom. b och d af allmänna byggnadsordningen derå ega tillämpning“.

Emot ofvananförda beslut blef emellertid Drätselkammaren tvungen att göra följande invändning³⁾. Innan förbud för fabriksomtens i 6:te och 7:de stadsdelarne försäljande af Fullmäktige i tiden utfärdades, hade nämligen bland andra sådana tomter blifvit försålda tomten N:o 26 vid Fabriksgatan i kvarteret N:o 180 åt hattfabrikanten Wecksell och tomten N:o 20 vid Petersgatan i kvarteret N:o 183 åt ingenjören R. Huber. Vid af Stadsfullmäktige den 25 April och den 16 Maj år 1899 hållna sammanträden hade Fullmäktige också därför vid behandlingen af ett utskotts-
betänkande rörande ändring af stadsplan för 6:te och 7:de stadsdelarne uppdragit åt Drätselkammaren att med egarene af tomterna inom det reg-

---

¹⁾ Stfs tryckta handl. N:o 5. — ²⁾ Stfs prot. den 12 febr. § 17. — ³⁾ Drks skrf. N:o 114 af den 4 april (Stfs tryckta handl. N:o 29).

lering underkastade området underhandla om regleringens genomförande samt med förslag derom sedermera till Fullmäktige inkomma. Uti skrifvelse för den 4 Oktober 1900 hade för den skull Drätselkammaren framlagt ett dylikt förslag, gående ut på att fabriksTomten N:o 26 skulle utbytas mot de enligt sedermera fastställd stadsplan i kvarteret N:o 180 upptagna bostadstomterna N:ris 18 och 20 vid Kaptensgatan och N:ris 17 och 19 vid Villagatan samt fabriksTomten N:o 20 mot de enligt samma stadsplan i kvarteret N:o 182 befintliga bostadstomterna N:ris 4, 6, 8 och 10 vid Kaptensgatan. Och enär Stadsfullmäktige vid den 9 i nyssnämnda månad hållet sammanträde bifallit till sålunda föreslagna tomtutbyten, hade dessa också blifvit så verkställda, att aftalet med Wecksell blifvit definitivt, ehuru nya salubref af honom till följd af hans vistelse å utrikes ort ännu icke uttagits, hvaremot byggmästar Nyberg, som tillhandlat sig ingenjören Hubers tomter, icke allenast erhållit dylika salubref utan äfven tillfullo liqviderat tomternas köpeskilling samt antagligen äfven till annan man afyttrat dem. Att den ifrågasatta byggnadsrättigheten väsentligen inskränkande byggnadsordningen icke kunde få tillämpning å dessa under alldeles andra vilkor och förutsättningar försålda tomter, samt att än mindre ny indelning af desamma och utbrytande af mark från dem kunde utan förnyad öfverenskommelse och mot ersättning verkställas, förekom Drätselkammaren alldeles sjelfallet. Och då något uppdrag i hithörande syfte icke heller af Stadsfullmäktige lemnats Drätselkammaren, antog Kammaren, att vid Fullmäktiges godkännande af utskottets ändringsförslag rörande kvarteren N:ris 180 och 183 förelåg ett förbiseende. Drätselkammaren hemställde derföre hos Stadsfullmäktige, huruvida ej den nya byggnadsordningen i hvarje fall borde inskränkas att gälla endast kvarteren N:ris 183 och 185 i dess helhet samt ännu odisponerade delar af kvarteren N:ris 180 och 182, ifall icke Stadsfullmäktige i likhet med Drätselkammaren hellre föredroge att låta med ärendet i dess helhet till dess anstå, att en definitiv tomtindelning äfven af de närliggande villabostads-kvarteren N:ris 205—214 kunnat af Stadsfullmäktige godkännas och en för dessa kvarter samt kvarteren N:ris 183 och 185 uppgjord gemensam byggnadsordning affattas.

Efter remiss ¹⁾ till det utskott, som tidigare handlagt ärendet, och på dess förslag ²⁾ beslöto ³⁾ Stadsfullmäktige godkänna följande ändrade

---

¹⁾ Stfs prot. den 30 april § 15. — ²⁾ Stfs tryckta handl. N:o 29. — ³⁾ Stfs prot. den 26 nov. § 18.

ingress till byggnadsordning för kvarteren N:ris 180, 182, 183 och 185 af Helsingfors stad, nämligen:

För tomterna N:ris 18 och 20 vid Kaptensgatan samt N:ris 17 och 19 vid villagatan i kvarteret N:o 180 äfvensom N:ris 4, 6, 8 och 10 vid förstsagda gata i kvarteret N:o 182 gäller den för staden den 3 Maj 1897 fastställda byggnadsordning, likväl sålunda att hus af annat än brandfritt ämne icke får å dessa tomter uppföras.

För öfriga tomter i ofvannämnda kvarter samt för kvarteren N:ris 183 och 185 tillämpas jemväl stadens allmänna byggnadsordning, dock med de afvikelser, nedan sägs.

Tillika beslöto Fullmäktige att Fullmäktiges ofvannämnda, den 12 Februari i ärendet fattade beslut skulle, med ofvan antydda ändringar, till verkställighet befordras.

Byggnadsordning för Brunnsparkens östra villaområde.

Det särskilda utskott, som erhållit i uppdrag ¹⁾ att till Fullmäktige inkomma med förnyadt förslag till skriftligt underdånigt yttrande i anledning af de anmärkningar, hvilka besvärändene framställt i Kejsrerliga Senaten emot Fullmäktiges förslag till ny byggnadsordning för Brunnsparkens östra villaområde, afgaf till först ett betänkande ²⁾ i ärendet och sedan det samma af Stadsfullmäktige granskats och i hufvudsak omfattats ³⁾, blef utskottets slutliga formulering af den underdåniga skrifvelsen för den 26 Mars af Stadsfullmäktige oförändradt godkänd ⁴⁾. Häri biföllo Stadsfullmäktige till ett sålydande tillägg till sista mom. i § 1 af förslaget ⁵⁾: „Innan större omlägnings- eller nylägningsarbete å berörda vägar afslutas, böra villainnehafvarene lemnas tillfälle att derom yttra sig“. Med bifall till besvärändenes anmärkning beträffande 1 mom. af § 4, antogo Fullmäktige följande ändrade lydelse af sagda mom.: „Boningshus får icke uppföras närmare tomgränsen än åtta (8) meter från densamma, ej heller närmare midtlinjen af angränsande väg än nio (9) meter, dock må uthus af sten, icke högre än sex (6) meter till takåsen och utan takfall åt grannens tomt, byggas omedelbart i sagda gräns“. Deremot motsatte Stadsfullmäktige sig på det uttryckligaste besvärändenes yrkande rörande § 5 i att tomtyta finge bebyggas ända till en fjerdedel, i st. f. föreslaget högst en femtedel, likaså kunde Stadsfullmäktige icke heller villfara yrkandet beträffande § 7 eller att hus inom villaområdet finge uppföras högre än i två våningar. Angående anmärkningen mot § 10

¹⁾ Se 1900 års berättelse pg. 79. — ²⁾ Stfs tryckta handl. N:o 9. — ³⁾ Stfs prot. den 12 mars. § 18. — ⁴⁾ D:o d:o den 26 mars § 17. — ⁵⁾ Se 1899 års berättelse pg. 103.

modifierade Stadsfullmäktige slutligen den kategoriska formuleringen af dess 2 mom. derhän, att det skulle lyda: „Dessa planteringar skola, der tomtinnehafvaren tredskar samt icke af påminnelse och viten låter sig rätta, genom Magistratens försorg, men på hans bekostnad, anläggas och underhållas“.

I 122 § af den för staden den 3 maj 1895 fastställda allmänna byggnadsordning säges, att om bebyggandet af fabriksomter gäller hvad derom är särskildt stadgadt. Sagda § förutsätter således tillvaron af särskilda, från den allmänna byggnadsordningen afvikande bestämningar för bebyggandet af fabriksomter, men några dylika bestämningar hade likväl härintills icke emanerat. Emellertid hade såsom en följd häraf dels svårigheter yppats för staden att vid försäljningen af de för fabriksdrift afsedda områdena, hvilka till gynnandet af industrin pläгат upplåtas på billigare vilkor än bostadstomterna, på bindande sätt försäkra sig om, att dessa områden icke för andra än industriela behof disponerades, dels äfven att allmänna byggnadsordningen nödgats tillämpas också å fabriksomterna, hvarigenom industrins behof icke alltid blifvit behörigen tillgodosedda.

Byggnadsordning för fabriks-, magasins- och upplagsomter.

Redan för mera än ett decennium tillbaka upptogs frågan om särskilda byggnadsbestämningar för fabriksomter. I skrifvelse af den 24 februari 1888, (tr. handl. N:o 32 för 1889) hemställde Drätselkammaren på förslag af dåvarande stadsingenjören, att sådana föreskrifter måtte utarbetas; och öfverlemnades ärendet af Stadsfullmäktige den 7 mars samma år åt ett för ändamålet tillsatt utskott. Sedan utskottet den 21 november 1889 (tr. handl. N:o 32 för 1889) inkommit till Fullmäktige med ett af utskottet utarbetadt förslag, infordrade Fullmäktige Helsovårdsnämndens yttrande öfver förslaget, men föranledde Nämndens anmärkningar tillsättandet af ett nytt utskott, hvilket utskott den 10 maj 1893 aflemnade betänkande i frågan (tr. handl. N:o 16 för 1893).

I nästberörda betänkande framhöll utskottet, att detsamma under fortgången af sitt arbete alltmera kommit till öfvertygelsen att några synnerliga lättnader icke kunde medgifvas vid bebyggandet af flertalet utaf stadens fabriksomter, närmast icke beträffande det stora, för industrins behof afsedda området i sjetta och sjunde stadsdelarna, som utgjordes af fabriksqvarteren N:ris 177—183 å den då för tiden gällande stadsplanen. Då likväl beviljandet af dylika lättnader varit ett af de förnämsta syftemålen med den tillernade nya byggnadsordningen, föreslog utskottet att frågan om berörda områdes lämplighet att upplåtas till fabriks-

drift skulle tagas i öfvervägande, och att emellertid, intill dess frågan om dispositionen af omordade område afgjorts, skulle med granskningen af utskottets förslag till byggnadsordning lemnas beroende. Med bifall till berörda framställning uppdrogo Fullmäktige derföre, efter den omgång ärendet tagit, vid sammanträde den 31 mars 1895 åt ett nytt utskott, att bland annat pröfva frågan om de lämpligaste platserna för fabriksstomter i staden. Med anslutning till ett af sistnämnda utskott i skrifvelse till Fullmäktige framställt förslag beslöto Fullmäktige derpå den 17 maj 1898 ej mindre, att i princip godkänna utskottets uttalande derom, att det i gällande stadsplan till fabriksstomter afsedda området i sjetta och sjunde stadsdelarna, såvidt detsamma vore odisponerad, borde åtminstone till hufvudsaklig del icke för dylikt ändamål användas, än att tillsätta ett särskildt utskott, som egde utarbета och till Fullmäktige inkomma med förslag till byggnadsordning för fabriks- samt magasins- och upplagsplatser i staden äfvensom föreslå de områden, som för dylika platser finge upplåtas.

Sedan utskottet härförinnan till Stadsfullmäktige inkommit med förslag ¹⁾ till tomter för fabrik och magasin samt till upplagsplatser å särskilda stadens marker, föreslog ²⁾ utskottet nu, att Fullmäktige ville, med godkännande af efterföljande förslag till byggnadsordning för fabriks-, magasins- och upplagsstomter i Helsingfors, insända detsamma till Magistraten med anhållan att förslaget blefve genom Magistraten till stadfästelse befordradt.

Förslag till Byggnadsordning för fabriks-, magasins- och upplagsstomter i Helsingfors stad.

För tomter, hvilka äro såsom fabriks-, magasins- eller upplagsstomter å stadsplanen upptagna, gäller den för staden den 3 maj 1895 utfärdade allmänna byggnadsordning med de afvikelser, nedan sägs:

1 §. (§§ 3 och 122). ³⁾

Är tomt såsom fabriks-, magasins- eller upplagsstomt å stadsplanen upptagen, bör derom antecknas i stadens tomtbok.

---

¹⁾ Se 1899 års berättelse pg. 5. — ²⁾ Stfs tryckta handl. N:o 7. — ³⁾ Siffrorna inom parentes angifva motsvarande §§ i allmänna byggnadsordningen.

2 §. (§ 7).

Tomtkarta och mätobref för fabriksomt böra utvisa de byggnader å angränsande tomt, som äro uppförda inom tio meter (10 m) från den uppmätta tomtens gräns.

3 §. (§ 9).

Fabriksomt får icke delas, med mindre hvarje del mäter ettusen femhundra kvadratmeter (1,500 m²) eller deröfver.

4 §.

Å fabriksomt få uppföras endast fabriksbus och magasin, så ock kontorsrum samt bostäder och uthus för ledaren af fabriken och sådana, vid densamma anställda biträden och arbetare, hvilkas ständiga närvaro å platsen är för fabriksdriften behöflig.

Fabriksomt må äfven bebyggas endast med magasin eller användas till upplagsplats.

5 §. (§ 37).

Hus af annat än brandfritt ämne får icke byggas närmare angränsande tomt än fem meter (5 m), och må området mellan sådant hus och tomtgränsen icke till upplagsplats användas.

6 §. (§§ 39—42).

Af fabriksomts yta må ända till tre fjerdedelar fritt öfverbyggas.

7 §.

Vid uppförande af de i 4 § nämnda bostäder och uthus tillämpas allmänna byggnadsordningen.

Sammanbygges bostad med fabriksbus eller magasin, eger magistraten pröfva, i hvad mån allmänna byggnadsordningen bör tillämpas.

8 §. (§§ 43—46).

Fabriksbus och magasin vid gata må, der det af brandfritt ämne uppföres, byggas tjugotre meter (23 m) högt.

Högsta tillätta höjden för fabriksbus och magasin inne å tomt utgör, oberoende af gårdsplanens bredd, aderton meter (18 m).

Inskränkning i antalet våningar eger beträffande fabriksbus och magasin icke rum; dock att bestämningarna i allmänna byggnadsordningen beträffande arbetslokaler iakttagas.

Der fabriksdriftens beskaffenhet eller andra särskilda omständigheter sådant påkalla, eger magistraten, efter sakkunniges hörande, medgifva afvikelse från hvad här sagts.

9 §.

Skjul, lider och annat mindre förvaringsrum utan eldstad, icke högre än fyra meter (4 m) samt afsedt för tillfälligt behof och att endast kortare tid begagnas, må utan särskildt tillstånd uppföras.

10 §. (§§ 50 och 53).

Situationsplan bör utvisa, utom hvad i allmänna byggnadsordningen sägs, hvarje inom tio meter (10 m) från tomten belägen del af granntomt och å sådant område befintlig byggnad eller del deraf.

11 §. (§§ 72, 73, 75).

Om styrkan af yttermur, skiljemur och brandmur till fabriks hus, magasin och uthus gäller hvad med afseende å byggnadens hållbarhet och utestängande af kölden utaf magistraten pröfvas erforderligt.

12 §. (§ 74).

Fabriks hus eller magasin, som fullständigt eller delvis af annat än brandfritt ämne uppföres, skall, der dess yttinnehåll öfverstiger sexhundra kvadratmeter (600 m²), afdelas genom brandmurar sålunda att hvarje medels brandmur afskild del af huset icke öfverskrider nämnda mått.

13 §. (§§ 78—86).

Eldstadsmynning får icke anbringas i rum, der eldfarliga ämnen i större mängd frambringas, bearbetas eller förvaras.

14 §. (§§ 93—96).

Inrättas verkstad eller arbetsrum i annan än bottenvåning af fabriks hus eller magasin, bör rummet förses med trappor till sådant antal och så belägna att icke någon del af rummet är mera än trettio meter (30 m) från dylik trappa.

Dessa trappor böra vara af brandfri beskaffenhet, öppet tillgängliga och af nödig bredd, minst en och fem tiondedels meter (1,5 m).

I stället för trappor må anbringas äfven andra, för rummets snabba utrymmande lika tjenliga inrättningar.

15 §. (§§ 33 och 112).

Smedja och stall må å fabriksomt inrättas äfven vid gata.

16 §.

I afloppskanal må från fabriksomt icke inledas ämne, som är helsovådligt eller kan skada kanalen.

17 §.

Skulle redan uppförd fabrik befinnas helsovådlig eller medföra eldfara eller eljes vara för sin omgifning synnerligen besvärlig, eger magistraten efter pröfning föreskrifva nödiga åtgärder till aflägsnande af sådant missförhållande.

18 §.

Hvad sålunda stadgats, gälle äfven för magasins- och upplagstomter, dock med följande afvikelser:

- a) Å magasinomt må inrättas kontorsrum, men icke boningsrum, ej heller å upplagstomt uppföras andra än för upplaget nödiga byggnader jemte erforderlig bostad för vakt.
- b) Å Magasins- och upplagstomt behöfver gårdsplan icke öppen hållas.
- c) Magasinomt får bebyggas endast med hus af brandfritt ämne.
- d) Smedja eller stall får å magasins- eller upplagstomt icke uppföras.

Sedan Stadsfullmäktige inhemtat utlåtande i ärendet af Helsovårdsnämnden, som uti skrifvelse för den 23 Mars meddelat, att Nämnden icke funnit skäl till någon anmärkning mot ofvanstående förslag, blef det samma ock af Stadsfullmäktige godkändt ¹⁾, endast med sådan ändring af § 14 att ordet „rummet“ utbyttes mot „lokalen“ äfvensom att § 18 skulle så omredigeras att jemväl å magasinomt finge uppföras bostad för vakt samt å upplagstomt inrättas kontorsrum. Äfvenledes beslöto Stadsfullmäktige, att det af Fullmäktige antagna förslaget skulle till Magistraten insändas med anhållan att förslaget blefve genom Magistraten till stadfästelse befordradt.

Det Stadsfullmäktiges utskott, som erhållit i uppdrag ²⁾ att inkomma med förslag till särskilda bestämningar beträffande bebyggandet af vissa för mindre bostadstomter disponerade kvarter uti 12:te stadsdelen hade

Byggnadsordning för mindre bostäder i 12:te stadsdelen.

¹⁾ Stfs prot. den 30 april § 28. — ²⁾ Se 1899 års berättelse pg. 3.

numera fullgjort sitt uppdrag¹⁾ och hemstälde: att Stadsfullmäktige ville efter Helsovårdsnämndens hörande för sin del godkänna efterföljande förslag till byggnadsordning för ifrågavarande områden och derå utverka nödig fastställelse

Förslag till byggnadsordning för kvarteren nr:is 378—389 af Helsingfors stad.

För ofvannämnda kvarter gäller den för staden den 3 maj 1895 fastställda byggnadsordning med de afvikelser, nedan sägs:

1 §.

25 § A. B. Tomt i kvarteret n:o 380 får ej mot parken eller på mindre än sju meters (7 m) afstånd derifrån hägnas annorlunda än med genombrutet stakett.

2 §.

28 §. Inkörsport må för två tomter gemensamt inrättas; dock bör öfverenskommelse derom ske skriftligen och i Magistratens protokoll införas samt antecknas i stadens tomtbok.

Sådan inkörsport bör vara förlagd i gränsen mellan tomterna.

Annan inkörsport eller genomgång, som i 28 § af allmänna byggnadsordningen omförmäles, är icke erforderlig.

3 §.

29 §. Tomt skall till minst hälften af dess medgifna byggnadsareal bebyggas inom två år efter tillträdet.

Går sagda tid till ända utan att tomten blifvit behörigen bebyggd, återfaller den till staden, jemte det egaren förverkat hälften af köpeskillingen till stadskassan.

Afvikelse härifrån må dock af särskild anledning utaf Stadsfullmäktige beviljas.

4 §.

30 §. Bestämningen i 30 § af allmänna byggnadsordningen derom, att i hus med nedre våningen af brandfritt ämne och den öfre af trä förstnämnda våning bör vara hvälfd, är å ifrågavarande område icke tillämplig.

¹⁾ Stfs tryckta handl. N:o 18.

5 §.

Industriell inrättning eller verkstad får å området icke finnas. 31 §.

6 §.

Boningshus bör byggas i tomtens gatlinie, uthus deremot vid inre tomtgräns; dock må å kvarteret n:o 380 uthus med godkända fasader uppföras äfven vid kvarterets gräns mot parken. 36 §.

7 §.

Uthus af trä utan takfall mot grannens tomt får omedelbart i tomtgränsen uppföras. 37 §.

8 §.

Tomt får bebyggas med boningshus, hörntomt högst till två tredjedelar och annan tomt till två femtedelar af ytan. 40 §.
Af tomts återstående del får en tiondedel bebyggas med uthus.

9 §.

Största tillåtna höjden är för boningshus femton meter (15 m) och för uthus fyra meter (4 m). 43, 45 och 47 §§.

10 §.

Boningshus får uppföras i högst tre våningar. 46 §.

11 §.

För byggnad i kvarteret n:o 380 erfordras, förutom öfriga i allmänna byggnadsordningen föreskrifna ritningar, jemväl fasadritning å husets från parken synliga fasader. 50 §.

12 §.

Mur å uthus må uppföras af mindre styrka än i allmänna byggnadsordningen sägs, der hållbarheten derigenom icke äfventyras. 72 o. 73 §§.

13 §.

Inre trappa må utföras af annat än brandfritt ämne, men skall i stenhus afstängas från vinden medels branddörr. 94 o. 95 §§.

Minsta tillåtna bredden af hufvudtrappa är en och två tiondedels meter (1,2 m).

100 s.

Yttre taklist å stenhús må göras af trä, men bör, i händelse den ledes intill tomtgränsen, på ett afstånd af en och fem tiondedels meter (1,5 m) derifrån antingen vara af brandfritt material eller beklädas med plåt eller annat ämne af brandfri beskaffenhet.

Förslaget var vidfogadt en reservation, som ansåg det vara af vigt, såväl att ett något större område uti ifrågavarande del af staden skulle reserveras för enfamiljs hus, som att å de omedelbart till Djurgårdsparken gränsande kvarteren icke stora hyreskaserner finge uppföras, och därför till Stadsfullmäktiges afgörande öfverlemnade, huruvida icke hela området norr om Sturegatan eller åtminstone förutom de kvarter, hvilka föreliggande förslag afser, jemväl kvarteren n:ris 373, 375, 376 och 377 borde indelas i bostadstomter af enahanda slag som förstnämnda kvarter samt bestämningarna i förslaget äfven å dem tillämpas; i hvilken händelse borde, hvad i förslaget stadgats särskildt för kvarteret n:o 380, gälla äfven kvarteret n:o 373; och föreslog reservanten i sammanhang härmed, att det i 6 § egarene af tomter i kvarteret 380 medgifna tillstånd att i kvarterets gräns mot parken uppföra uthus måtte bortfalla, i ty att dylika hus därstädes komme att verka vanprydande.

I enlighet med Helsovårdsnämndens framställning och yrkande af särskilda fullmäktige blef reservationen antagen ¹⁾ beträffande byggnadsordningens i fråga utsträckande till kvarteren N:ris 373, 375, 376 och 377. Äfven rörande §§ 1 och 11 antogs reservationens förslag, enligt hvilket de i sagda §§ ingående bestämmelserna skulle gälla äfven kvarteret N:o 373. Öfriga §§ i förslaget blefvo af Stadsfullmäktige oförändradt antagna, med de undantag, att senare meningen af § 6 skulle uteslutas och första mom. i § 13 skulle erhålla följande förändrade lydelse: „Inre trappa må utföras af annat än brandfritt ämne, men skall i stenhús af mer än två våningars höjd afstängas från vinden medels branddörr“. Slutligen beslöto Stadsfullmäktige att å det sålunda antagna förslaget till byggnadsordning utverka vederbörlig fastställelse.

Fråga om obligatorisk köttkontroll i staden.

Äfven det utskott, som år 1896 af Stadsfullmäktige blef tillsatt och erhållit i uppdrag att utreda huruvida och på hvad sätt en obligatorisk köttkontroll kunde i staden införas, hade numera inkommit med betänkande ²⁾ i ärendet och på deri framhållna skäl föreslagit, att Stadsfull-

¹⁾ Stfs prot. den 15 okt. § 1. — ²⁾ Stfs tryckta handl. N:o 31.

mäktige ville besluta: att hos Kejs. Senaten hemställa att i propositionen till ny näringslag måtte införas bestämning i syfte att för stadskommun möjliggöra införande af slagthustvång med afgifter för kontrollen; att lemna frågan om införande af obligatorisk köttkontroll beroende intill dess i Helsingfors uppförts en tidsenlig, kommunal slagtinrättning; att anmoda Drätselkammaren att föreslå en lämplig plats, som kunde reserveras för uppförande af en dylik slagtinrättning jemte kreatursmarknadstorg, till hvilken plats jernvägsspår och vattenledning måste kunna föras; samt att, så snart stadens tillgångar pröfvas medgifva uppförandet af en kommunal slagtinrättning, utsända lämplig person för att på stadens bekostnad i utlandet taga kännedom om dylika inrättningar derstädes samt med berättelse derom och förslag i saken sedermera till Fullmäktige inkomma.

Ärendet blef emellertid icke af Stadsfullmäktige under året slutbehandladt ¹⁾.

Vid föredragning af utskottsbetänkandet i frågan om föreskrifter ²⁾ till undvikande af olägenheter genom skorstensrök beslöto ³⁾ Stadsfullmäktige, som ansågo utskottets förslag blifva svårt att realisera, hos Tekniska föreningen i landet anhålla om dess utlåtande i ärendet, hvarå det-samma tillsvidare är beroende.

Föreskrifter till undvikande af olägenheter genom skorstensrök.

Uti en till Stadsfullmäktige af Doktor Axel Lille inlemnad motion af den 11 Februari, rörande värden af Alexandersstatyn å Senatstorget, stälde motionären, med hänsigt till de af alla kända facta, att vid stoden nedlagda minneskransar gång efter annan beröfvats dem vidfästa band med å dessa tryckta inskriptioner, den frågan till besvarande, huruvida hufvudstadens representation i alla afseenden motsvarat det ärofulla förtroende, som lemnats denna vid statyns aftäckning den 29 April 1894 af Finlands ständer; och om icke Stadsfullmäktige rörande det antydda ofoget borde taga sig talan, öfverlemnande åt beredningsutskottet att dervid föreslå det lämpliga sättet. Med föranledande häraf hade beredningsutskottet införskaffat den upplysning, att banden å kransar, nedlagda vid Alexandersstatyn i tvenne fall, på grund af derom af länets Guvernör meddelad föreskrift, afklipts af Polismästaren i särskilda personers närvaro, men att i ett tredje fall, då fråga om dylik åtgärd förevarit, polismyndigheterna icke funnit anledning till ett dylikt inskridande. Och före-

Motion i fråga om värden af Alexanders statyn.

¹⁾ Stfs prot. den 17 dec. § 36. — ²⁾ Se 1900 års berättelse pg. 95. — ³⁾ Stfs prot. den 22 jan. § 18.

slog beredningsutskottet, då det syntes vara af vigt att garantier vinnas för att ett dylikt ingripande icke må ega rum i annat fall, än då det ur den allmänna ordningens synpunkt oundgängligen påkallas, att Stadsfullmäktige ville i skrifvelse till Magistraten uttala önskvärheten af sådan åtgärds vidtagande att, då polismyndigheten funnit sig nödsakad att aflägsna någon vid Alexandersstatyn nedlagd hyllningsgård, omedelbart hos Magistraten anmäla om dylikt ingripande samt om anledningen dertill för möjlighet af kontroll och till undvikande af misstydingar. Detta beredningsutskottets förslag blef ock af Stadsfullmäktige enhälligt godkänt ¹⁾.

Uppgifter om
stämpelavgiftens
belopp.

På grund af Magistratens skrifvelse af den 10 April med Guvernörs-embetets i länet remiss i anledning af Finansexpeditionens i Kejslerliga Senaten skrifvelse af den 21 Februari, hvari bland andra Stadsfullmäktige affordras uppgift å beloppet af den stämpelbeviljning som under något af åren 1901 och 1902 erlagts under särskilda i tvenne bilagda förteckningar uppräknade skattetitlar, beslöto ²⁾ Stadsfullmäktige anmoda Drätselkammaren att med den äskade utredningen i sinom tid till Stadsfullmäktige inkomma.

Kejslerliga Sena-
tens utslag i
fråga om minsk-
ning i inkomster
för häradsför-
dingen i Hel-
singe domsaga.

Till någon åtgärd från Fullmäktiges sida föranledde icke ³⁾ Kejslerliga Senatens resolution af den 23 November 1900, utvisande att Senaten sagda dag afslagit Stadsfullmäktiges den 9 Oktober nämnda år aflåtna hemställan ⁴⁾ derom, att häradsförordningen i Helsingfors skulle besättas med förbehåll, att den blifvande innehafvaren underkastade sig den minskning i inkomster, som komme att föranledas af Gumtäckt m. fl. lägenheters införlifvande med Helsingfors stad.

Ordningsstadga
för svängbro-
arna i Helsing-
fors hamn.

Jemte skrifvelse för den 29 April hade Magistraten till Stadsfullmäktige insändt Kommunikationsexpeditionens i Kejslerliga Senaten bref af den 18 Januari, hvari Stadsfullmäktiges yttrande infordras i anledning af ett utaf Jernvägsstyrelsen uppgjort förslag till ordningsstadga för statsjernvägarnes svängbroar å Helsingfors hamnbana, och beslöto ⁵⁾ Stadsfullmäktige, efter att hafva inhemtat Drätselkammarens utlåtande i ärendet, afgifva sitt yttrande i enlighet med förslaget af Kammarerna, som i likhet med Hamnkontoret, hvilket Kammarerna hört, icke hade annat att anmärka ⁶⁾ emot ifrågavarande ordningsstadga, än att under afdelning II deraf „Brovaktens skyldigheter“ borde upptagas en bestämmelse i det syfte, att brovakt är skyldig att å stadens Hamnkontor anmäla om sådana

¹⁾ Stfs prot. den 26 febr. § 2. — ²⁾ D:o d:o den 30 april § 6. — ³⁾ D:o d:o den 12 mars § 1. — ⁴⁾ Se 1900 års berättelse pg. 45. — ⁵⁾ Stfs prot. den 17 sept. § 7. — ⁶⁾ Drks skrf. N:o 170 af den 13 juni.

i § 9 omförmälda, med böter och ersättning belagda förseelser och skador, hvilka kunna föranleda att fartyg borde hindras att lemna stadens hamnar, emedan dylik åtgärd annars knappast kan af Hamnkontoret vidtagas, hvilket icke har beständig bevakning vid Svängbroarne. Under förutsättning af ett dylikt tillägg till berörda ordningsstadga, kunde ett godkännande af densamma i öfrigt oförändrad tillstyrkas.

Sedan Drätselkammaren genom kungörelse anslagit den nyligen in-
 rättade ¹⁾ assistenttjensten vid stadens Vattenledningskontor ledig att af hugade kompetente ingenjörer inom 30 dagar ansökas, hade inom den utsatta tiden till Drätselkammaren inlemnats fyra ansökningar; och utnämnde ²⁾ Stadsfullmäktige på nämnda kontors och Drätselkammarens förord ³⁾ till befattningen Ingenjören Harald Herlin.

Assistenttjensten vid Vattenledningskontoret.

På grund af Styrelsens för Maria sjukhus derom gjorda anhållan hade Helsovårdsnämnden uti skrifvelse för den 23 Mars hos Stadsfullmäktige anmält, att den under uppförande varande kirurgiska paviljongen å Maria sjukhus antagligen kunde till begagnande upplåtas redan den 1 Januari 1902, samt föreslagit, att kirurgiska öfverläkarebefattningen vid sagda afdelning skulle omedelbart anslås ledig att tillträdas från den dag, sjukhuset vore färdigt för emottagande af patienter, äfvensom att den utsedde öfverläkaren skulle åläggas att omedelbart efter sin utnämning, emot åtnjutande af skäligt arvode, biträda byggnadsnämnden för sagda paviljong uti arbetet för dess inredande. Löneförmånerna för den blifvande öfverläkaren borde enligt Helsovårdsnämndens förmenande fastställas att utgå med 4,000 mark per år; och borde ifrågavarande tjänst ledig anslås under förbehåll af skyldighet för den blifvande innehafvaren af tjänsten att underkasta sig bestämmelserna i den framdeles utfärdade instruktionen därför. På beredningsutskottets förslag beslöto ⁴⁾ Stadsfullmäktige emellertid afböja Helsovårdsnämndens framställning, men anmoda Nämnden att från Styrelsen från Maria sjukhus införskaffa fullständigt förslag till instruktion och stat för sjukhusets kirurgiska afdelning samt med sagda förslag och eget yttrande till Fullmäktige sedermera inkomma; hvarjemte sjukhusstyrelsen berättigades anlita sakkunnigt biträde för den nya sjukhuspaviljongens inredande.

Öfverläkaretjensten vid Maria sjukhus kirurgiska afdelning.

Enär Folkskoleinspektör Viktor Öhberg hade anhållit att med utgången af September månad varda från sin innehafvande befattning ent-

Folkskoleinspektors tjänsten.

¹⁾ Se 1900 års berättelse pg. 39. — ²⁾ Stfs prot. den 26 febr. § 23. — ³⁾ Drks skrf. No 51 af den 21 febr. — ⁴⁾ Stfs prot. den 10 april § 6.

ledigad, hemstälde hos Stadsfullmäktige uti skrifvelse för den 17 Maj Folkskoledirektionen bland annat, huruvida icke lämpligast vore, att tjänsten under nästinstundande läseår eller intill den 1 September 1902 skulle skötas af vikarie, hvilken så fort sig göra låter borde utses; och borde denna vikarie åläggas skyldighet att infinna sig till tjänstgöring redan den 1 September, för att under Folkskoleinspektor Öhbergs ledning sätta sig in i det omfattande arbete, som är inspektor för stadens folkskolor åhväldt. Tillika föreslog Folkskoledirektionen, att vikarien skulle tillerkännas $\frac{11}{12}$ af inspektors grundlön eller 6,416 mark 67 penni, enär September månads lön tillföll ordinarie inspektor. Med föranledande häraf beslöto ¹⁾ Stadsfullmäktige att bevilja Folkskoleinspektorn Öhberg det begärda afskedet, och bemyndiga Folkskoledirektionen att omedelbart lediganslå vikariatet för folkskoleinspektorstjänsten för kommande läseår att tillträdas den 1 Oktober äfvensom utse vikarie emot åtnjutande af ett arvode af 6,416 mark 67 penni.

Fröken R. Heikels afsked.

I skrifvelse för den 15 November hade fröken Rosina Heikel hos Stadsfullmäktige anhållit om afsked från sin läkarebefattning i stadens tjänst, hvilket afsked äfven beviljades. Men då till Fullmäktige samtidigt inlemnats en af särskilda personer gjord ansökning derom, att en qvinlig läkare fortfarande måtte i stadens tjänst anställas, beslöto ²⁾ Stadsfullmäktige öfverlemna åt Helsovårdsnämnden att till Fullmäktige inkomma med förslag till de åtgärder, hvilka påkallades af fröken Heikels entledigande, men emellertid bemyndigas att tillsvidare antaga en qvinlig läkare med enahanda åligganden och aflöning, som varit för fröken Heikel fastställda.

Fråga om bestämmande af en minimilön för timmermän vid staden arbeten.

Vid den 9 Maj 1900 hållet sammanträde hade Stadsfullmäktige till Drätselkammarens utlåtande remitterat en af Timmermansfackafdelningen inom Helsingfors arbetareföreningen till Fullmäktige inlemnad skrift, hvari anhållan göres om att en minimiaflöning af 50 penni i timmen skulle fastställas för samtliga vid stadens arbeten anställda timmermän. På Drätselkammarens framställning ³⁾ blef denna anhållan dock af Stadsfullmäktige afslagen ⁴⁾.

Anställande i stadens tjänst af endast der mantalsskrifna arbetare.

Uti en till Stadsfullmäktige inlemnad skrift af den 25 Oktober hade ofvannämnda Timmermansfackafdelning på uti skriften närmare framhållna skäl anhållit, att Fullmäktige fortast möjligt ville låta anordna undsätt-

1) Stfs prot. den 2 juli § 13. — 2) D:o d:o den 26 nov. § 16. — 3) Drks skrf. N:o 250 af den 20 dec. 1900. — 4) Stfs prot. den 22 jan. § 11.

ningsarbeten, i hvilket afseende fackafdelningen föreslog, att Helsingfors stad skulle såsom sådana arbeten låta uppföra för arbetare lämpliga hyresbostäder; och föreslog merbemälda fackafdelning tillika, då enligt dess förmenande i ingen händelse såväl den här bofasta som hit på arbetsförtjenst inkomna arbetarebefolkningen kunde anses under rådande arbetslöshet erhålla tillräckligt arbete, att vid stadens arbeten framför andra skulle användas i Helsingfors stadigvarande och här mantalsskrifna arbetare. Men då enligt uppgift ifrån Byggnadskontoret arbetsbristen i staden icke kunde uppskattas vara så stor, att stadens ingripande vore af nöden, och då kontoret upplyste att af samtliga vid stadens arbeten anställda arbetare blott ett fåtal icke äro här mantalsskrifna samt att desse bibehållits vid sina resp. sysselsättningar ej allenast på grund af sin arbetsskicklighet, utan äfven derföre att de flesta af dem inträdt i sträjkande arbetares ställe, föreslog¹⁾ Drätselkammaren, i likhet med Byggnadskontoret, att timmermännens ifrågavarande anhållan måtte lemnas utan afseende, hvilket äfven blef Stadsfullmäktiges beslut²⁾ i ärendet.

Uti 12 fall tillstyrkte Stadsfullmäktige beviljande af finsk medborgare-
Ansökan om medborgarerätt och näringsrätt.
 rätt³⁾ åt utländningar och uti 26 fall tillstånd till bedrivande af handel eller annan näring⁴⁾.

I anledning af Guvernörens i länet remiss med svenske undersåtens,
Rätt att besitta fastighet.
 Grefve C. Bondes och hans hustru Julie Bondes ansökan om rättighet att ega och besitta gården och tomten N:o 19 vid Unionsgatan, beslöto⁵⁾, Stadsfullmäktige på beredningsutskottets förslag anmäla, att Fullmäktige icke hade något att emot ansökningen erinra.

Rörande firman A. et E. Wassholms ansökan om rätt att försälja
Rätt till parti-handel med spritdrycker.
 spritdrycker, förenade⁶⁾ Stadsfullmäktige sig på det för hithörande ärendens behandling tillsatta speciala utskottets förslag om Polismästarens yttrande i ärendet.

Till handlandeenkorna Gustafva Josefina Sjöbergs⁷⁾ och Matilda
Rätt till minut-handel med spritdrycker.
 Sofia Holmqvists⁸⁾ ansökningar om rätt att i minut försälja spritdrycker

¹⁾ Drks skrf. N:o 249 af den 20 dec. — ²⁾ Stfs prot. den 22 jan. § 13. — ³⁾ D:o d:o den 26 febr. § 7, den 2 mars § 2, den 26 mars § 2, den 30 april § 1, den 21 maj §§ 4, 5 och 6, den 2 juli § 5, den 17 sept. §§ 10 och 12, den 15 okt. § 31 och den 5 nov. § 6. —

⁴⁾ Stfs prot. den 22 jan. §§ 1 och 4, den 12 febr. § 19, den 12 mars § 3, den 26 mars § 4, den 10 april § 2, den 30 april §§ 2, 3 och 4, den 2 juli §§ 22, 31 och 32, den 17 sept. §§ 13, 14, 15, 48 och 49, den 15 okt. §§ 6, 7 och 8, den 5 nov. §§ 7, 8 och 9, den 26 nov. § 1, den 17 dec. § 5 och den 17 dec. § 3. — ⁵⁾ Stfs prot. den 22 jan. § 3. — ⁶⁾ D:o d:o den 21 maj § 11. — ⁷⁾ D:o d:o den 12 mars § 4. — ⁸⁾ D:o d:o den 30 april § 9.

beslöto Stadsfullmäktige på nyss åberopade utskotts förslag tillstyrka bifall.

Rätt till utskänkning af spritdrycker.

På inkomna ansökningar till rätt att utskänka spritdrycker förordade Stadsfullmäktige på ofvannämnda specialutskotts förord denna rättighet i följande fall: åt Hofrådinnan E. Krogius vid ett lotteri i Atheneum till förmån för ett sjömanshem ¹⁾; åt Restauratörskan Amanda Karolina Torriainen från den 1 Juni 1901 till den 1 Juni 1902 ²⁾; åt Restauratören C. A. Svendeborg ³⁾; åt Restauratören C. E. Eriksson å utvårdshus „Klippan“ ⁴⁾; åt sysslomännen i Aktiebolaget Hotel Fennias konkurs ⁵⁾; åt Nyländska studentafdelningen i afdelningens nationshus ⁶⁾; åt Aktiebolaget Nymark et Stavenow ⁷⁾ och åt Restauratören C. A. Lindström i Hotel Kaleva ⁸⁾.

Rätt att försälja maltdrycker.

Rörande rätt till försäljning af öl och andra maltdrycker samt viner och svagare rusedrycker behandlades af Stadsfullmäktige under året 17 särskilda ansökningar om rätt till maltdrycks försäljning och 12 ansökningar om rätt att försälja viner och dermed likställda drycker samt afgafs dervid efter ärendenas beredning af vederbörande utskott i de flesta fall tillstyrkande eller afböjande yttrande i öfverensstämmelse med Polismästarens förslag.

Rätt till handel med giftiga färger.

I anledning af Guvernörens i länet genom Magistraten inkomna remiss med kontoristhustrun Agnes Feodoroffs ansökan om rätt att handla med giftiga färger, beslöto ⁹⁾ Stadsfullmäktige på beredningsutskottets förslag anmäla, det Fullmäktige icke hade något att emot ansökningen erinra.

Rätt till drogerihandel.

Vid föredragning af Guvernörens i länet remisser i anledning af apotekarens Hilma Dalins ansökan ¹⁰⁾ att fortsätta sin affidne mans i gårdarna N:o 48 vid Alexandersgatan och N:o 15 vid Skilnadsgatan bedrifna drogeriaffär samt af provisorin Lennart Wegelius ¹¹⁾ anhållan om rätt att idka drogerihandel beslöto Stadsfullmäktige anmäla, det Fullmäktige icke hade sig något bekant, som kunde till afslag å berörda ansökningar föranleda.

Rätt att hålla biljard.

Till Stadsfullmäktige genom Guvernörens i länet remisser affordradt yttrande i anledning af restauratören R. Piehls anhållas om rätt att till

¹⁾ Stfs prot. den 22 jan. § 8. — ²⁾ D:o d:o den 26 mars § 5. — ³⁾ D:o d:o den 30 april § 7. — ⁴⁾ D:o d:o den 30 april § 8. — ⁵⁾ D:o d:o den 21 maj § 9. — ⁶⁾ D:o d:o den 17 sept. § 19. — ⁷⁾ D:o d:o den 5 nov. § 10. — ⁸⁾ D:o d:o den 26 nov. § 5. — ⁹⁾ D:o d:o den 12 febr. § 5. — ¹⁰⁾ D:o d:o den 26 febr. §§ 8 och 9. — ¹¹⁾ D:o d:o den 26 mars § 3.

allmänhetens begagnande upplåta en biljard samt af restauratricen Sofia Charlotta Wänttinens enahanda ansökan beslöto ¹⁾ Fullmäktige anmäla, det Fullmäktige icke hade något att emot ansökningarna erinra.

Uti en till Stadsfullmäktige inlemnad skrift af den 10 April klaga herrar A. G. Grönros, G. Trygg och K. Malin deröfver, att stadens nämnder och i all synnerhet Folkskoleinspektorn i så måtto begynt boycottera tidningen Uusi Suometar, att de icke såsom tillförene till tidningen insända stadens allmänna kungörelser, hvarföre de ock, på den grund att partisynpunkter icke komma ifråga vid taxering af stadens medborgare, äska att Stadsfullmäktige ville vidtaga behörig åtgärd för rättelse af förmenta missförhållande. På beredningsutskottets förslag beslöto ²⁾ Stadsfullmäktige emellertid, att ifrågavarande skrift icke skulle till någon åtgärd från Stadsfullmäktiges sida föranleda.

Stadsfullmäktige under året vore: öfversten K. Antell (ordförande), bankdirektören A. Norrmén (viceordf.), assessorn T. J. Boisman, bankdirektören C. Cronstedt, filosofiedoktorn A. Ramsay, protokollssekreteraren A. Aminoff, medicinedoktorn O. Heikel, fabrikanten R. Heimberger, senatorn Th. Homén, arkitekten H. Lindberg, referendariesekreteraren J. A. Nordman, professorn G. Nyström, senatskamreraren R. Erenius, typografen A. E. Tötterman, maskiningeniören K. Söderman, filosofiekandidaten M. Holmberg, magistern A. R. Frenckell, arkitekten W. Aspelin, sakkföraren F. Jansson, handlanden A. Lindqvist, konsuln K. Stockmann, friherre R. F. von Willebrand, pastorn E. Murén, bankdirektören L. v. Pfaler, handlanden O. Kjällmanson, stenhuggaren K. V. Bergman, ingeniören G. Zitting, kommerserådet L. Krogius, handlanden A. Palmroos, handlanden J. Tallberg, medicinedoktorn A. af Forselles, filosofiedoktorn G. Borenus, hofrådet W. Westzynthius, handlanden M. Hallberg, handlanden Hj. Schildt, referendariesekreteraren F. Stjernvall, jurisdoktorn K. J. Ståhlberg, filosofiedoktorn S. Ingman, plåtslagaren G. W. Sohlberg, bankdirektören E. Schybergson, bankdirektören Th. Wegelius, senatorn A. Nybergh, redaktören E. Erkko, jurisdoktorn A. Lille, senatorn L. Clouberg, öfverdirektören A. Gripenberg, professorn J. W. Runeberg och handlanden P. Sinebrychoff.

Stadsfullmäktige sammanträdde under året 16 gånger deribland 4 gånger i förstärkt antal. Paragrafantalet i Fullmäktiges protokoll utgjorde 428 och antalet bref, som å Fullmäktiges vägnar aflätos, uppgick till 346.

¹⁾ Stfs prot. den 22 jan. § 2 och den 30 april § 5. — ²⁾ D:o d:o den 30 april § 27.